

2

mountain

STĚNA SMRTI největší monografie Severní stěny Eigeru u nás

ŘÍJEN 2003

79 Kč / 89 Sk

Adventure

DOBRODRUŽSTVÍ V HORÁCH

EXKLUZIVNĚ

české prvovýstupy:
vyprávění Josky Rybičky

eiger

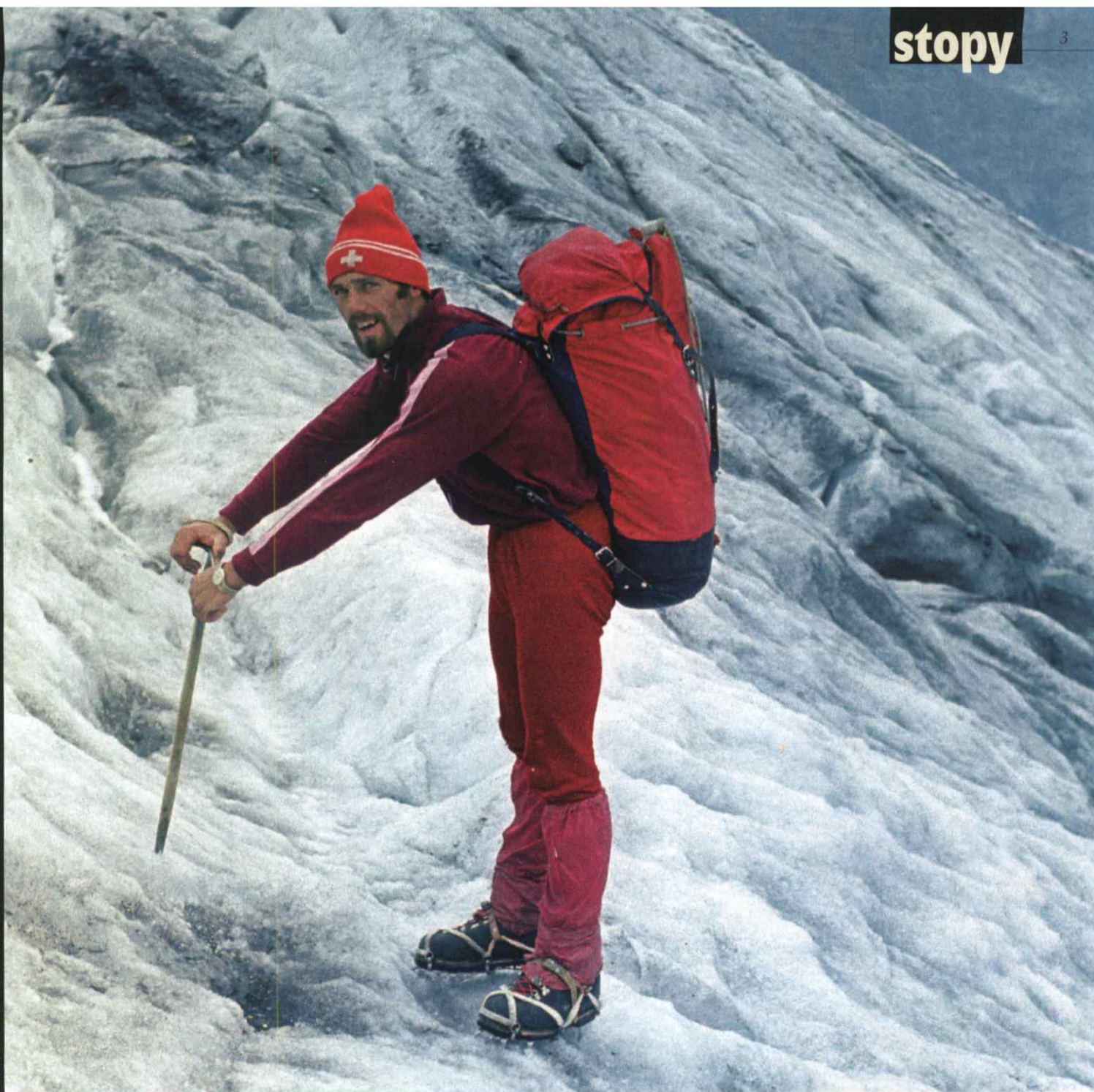
Severní stěna

Příběhy dobývání nejobávanější alpské stěny, která se do horolezecké historie zapsala legendárními výstupy, fantastickými sportovními výkony, bláznivými rekordy i četnými tragédiemi

9 771214 001008

Peer Bööro Bednarik na zimovém poli pod Severní stěnou Eigeru v roce 1976.
První lezení přelézání Hailanovy cesty může začít...
Foto: archiv Pavla Ševčíka

Radost z lezení a pocity při výstupu v horách zná každý horolezec. Zde v Severní stěně Eigeru je to vše daleko intenzivnější. Mnohem silněji si uvědomujeme vlastní bytí a boj o ně. Každou vteřinu zde prožíváme mnohonásobně výrazněji než v běžném prostředí, kde jsou všechny

vjemy i pohyby značně zmechanizovány. Až dosáhneme vrcholu – věříme pevně a nikdy jsme věřit nepřestali, že ho dosáhneme – budeme asi o hodně starší a trochu jiní, než když jsme nastupovali do stěny.

úryvek z knihy „Deset velkých stěn“ Radovana Kučarče

ADAMOVA DOBRODRUŽSTVÍ

- 4 Adamova dobrodružství
- 6 Redakce, editorial
- 8 1.800 metrů za 4 a půl hodiny
- 53 Bezpečně v horách
- 53 Softshell
- 55 Záchrana při pádu do ledovcové trhliny
- 58 Alkohol v horách
- 64 Alpinusshop

12

téma

Eiger – v říši Severní stěny

Faktografie nejobávanější alpské stěny, která se do horolezecké historie neodmyslitelně zapísala legendárními výstupy, fantastickými sportovními výkony, bláznivými rekordy, ale i četnými lidskými tragédiemi. Stěna smrti, jak se jí také přezdívá, se stala svědkem řady unikátních výkonů československých horolezců, a proto zde nechybí jejich příběhy z této ponuré stěny, doplněné dobovými fotografiemi, rozhovory s účastníky legendárních výstupů, přehledem výstupových tras, zajímavostmi a podrobnými informacemi...

- 18 Československé direttissimy
- 28 První československý výstup v zimě
- 34 Skotská direttissima Severním pilířem
- 38 Severním zářezem
- 40 Eiger – Ideální direttissima
- 44 Druhé přežení Pavoukovy cesty
- 48 Tříkrát a dost aneb ze života rekreaanta...?

Milí čtenáři,

o nejobtížnější alpské stěně – Severní stěně Eigeru, které je věnováno toto mountain Adventure, jsem se poprvé dozvěděl díky přednášce Vládi Starčaly, nedlouho po jeho zimním výstupu v roce 1976. Zdolání Japonské direttissimi až příliš skromnými ostravskými lezci mne tenkrát jako malého kluka fascinovalo natolik, že jsem pak už netoužil po ničem jiném, než se také stát horolezcem. Chvilu to sice ještě trvalo, ale Eiger se na mých lezeckých začátcích skutečně nepřímo podepsal a tak jsem tvorbu monografie, která se vám právě dostává do rukou, upřímně uvítal. Vůbec jsem však netušil, jak zajímavá setkání mi připraví a vnitřně mne obohatí...

Ohromný dojem na mne udělal Joska Rybička, který mi stejně jako vám umožnil nahlédnout do pozadí tří významných českých prvovýstupů v této stěně, ale také do života některých legendárních lezců, kteří svůj život s Eigerem na čas spojili a už se o své zážitky nemohou s nikým podělit. Vláda Starčala je bohužel také jedním z nich, své vyprávění mi po letech už zopakovat nemohl a tak jej slovem vystřídal Martin Novák. Honza Kreh a jeho dobrodružství s Mauglím v Severním piliři ve mně střídavě vyvolávalo záchvaty smíchu a mrazení v zádech. Výjimečně poutavé čtení o prvovýstupu Ideální direttissimou mi i vám přichystal Ivan Dieška. O dojmy z legendami opředené stěny se s vámi rovněž podělí Jirka Novák, Libor Hroza a Sam Kopecký, který obávaný štít zdolal letos v březnu a jehož zážitky jsou tedy ze všech uveřejněných nejčerstvější.

Severní stěnou Eigeru nevedou snadné vystupy, o čemž se nyní můžete přesvědčit i vy. Všem postavám, se kterými se můžete na následujících stranách setkat, bych rád tímto dílkem vyjádřil svůj obdiv a skloukl hlubokou poklonu až ke tkaničkám svých lezeckých bot za to, co v této stěně dokázali.

Martin Krejsa

Jiří Novák (58 let) – člověk, který se významně zasloužil o rozvoj českého vrcholového horolezectví. Má za sebou mnoho obtížných výstupů a prvovýstupů v pískovcových oblastech, ve Vysokých Tatrách a v pohořích celého světa. Znalec Himálaji, působil jako vedoucí mnoha úspěšných horolezeckých výprav. Bohatě publikuje a jeho obsáhlá sbírka krásných horských fotografií je pověstná. Pracuje jako docent na ČVUT v Praze, je současným předsedou Českého horolezeckého svazu. Na straně 38 se s vámi podělí o dojmy, které doprovázely jeho výstup Severním zářezem v roce 1982.

Ivan Profesor Dieška (62 let) – jeden ze čtyř „Pavouků“ a výrazná postava československého horolezectví minulých let. S jeho jménem jsou spojeny na tři desítky obtížných prvovýstupů ve Vysokých Tatrách, první zimní přechod tatranského masívu za 32 dní a spousta extrémních výstupů. Pomohl zformulovat myšlenky a lezeckou filozofii Pavouků, čímž významně ovlivnil nejednoho lezce v bývalém Československu. Působil v mnoha horstvech světa, kde podnikl výstupy nejvyšší úrovně. Je autorem čtyř stovek publikací. Jeho „Horolezecká encyklopedie“ je vskutku unikátním dílem, stejně jako reportáž „Eiger – Ideální direttissima“ na straně 40, v níž zachytil vyprávění Pavola Pochylého těsně po jeho návratu z obávané stěny v roce 1983.

Libor Rebel Hroza (39 let) – je v poslední době mezi lezci známý hlavně tím, že rozpoutal boj o jasná pravidla pro sportovní lezení mládeže. Tento lezec z Děčína má ale na svém kontě také mnoho hodnotných výstupů na písku, na vápně, v Tatrách, v Alpách i ve vyšších horách. O Eiger se pokoušel víckrát a tak o této stěně už iedacos ví. Asi nejvíce ční jeho druhé přelezání Ideální direttissimou s Jirkou Cídem v roce 1990. Dvakrát byl neúspěšný na klasické cestě, loni v zimě se mu nepodařilo vylézt Harlinovu cestu. Osobitá reportáž na straně 44 vám jeho působení v obávané stěně přiblíží.

Marek Cerman (32 let) – v dětství trávil hodně času na horské boudě v Krkonoších a tam ho hory chytly. Na skalách začal lézt na začátku 90. let. Do Alp jezdil zprvu jako lyžař, hlavně do Francie. Upravené dálnice už mu ale dnes nic neříkají a tak vyhledává hlavně freeridové terény. V posledních letech se věnuje skialpinismu (letos zmákl náročný přechod Skiroute Hochtirool) a lezení v Alpách, nejradší v letních Dolomitech a na Dachsteinu. Vylezl i některé hodnotné cesty v ledu. V roce 2000 úspěšně zakončil instruktorský kurs Hochalpin Lehrwart a své znalosti rád předává ostatním. Společně s Dušanem Stuchlíkem přispívá odbornými články v části Bezpečně v horách. Na straně 55 čtete o záchraně z ledovcové trhliny.

REDAKCE

editor:

Daniel Winkler

šéfredaktor:

Michal Bulíčka

michal.bulicka@adventuremag.cz

redaktor čísla:

Martin Krejsa

martin.krejsa@adventuremag.cz

art director:

Eva Macháčková

eva.machackova@adventuremag.cz

grafici:

Petr Havelka

Josef Mikeš

na čísle spolupracovali:

Thomas Ulrich

Josef Rybička

Martin Novák

Jan Martinek

Pavel Ševčík

Petr Bednařík

Jan Krch

Josef Kývala

Jiří Novák

Ivan Dieška

Libor Hroza

Luděk Kopecký

Milan Hurtík

Zdeněk Michalec

Jiří Romanovský

Dušan Janák

Pavel Weisser

Igor Koller

František Vítek

Marek Cerman

Dušan Stuchlík

Arno Joast

Andreas Lercher

adresa redakce:

Jasenická 1106

budova VaK

755 01 Vsetín

redakce@adventuremag.cz

☎ 571411164

vydává:

Altitude s.r.o.

Jasenická 1106

755 01 Vsetín

adventure@altitude.cz

Příspěvky, fotografie a názory
zasílejte na adresu redakce.

© 2003 Altitude s.r.o.

Podávání novinových zásilek povoleno
Českou poštou, s.p., odštěpný závod
Přeprava

Cena výtisku:

79 Kč (89 Sk)

MK ČR: E13877 ISSN: 1214-0015

Vychází 8x ročně

toto číslo vychází v září 2003
další číslo vyjde v listopadu 2003

Rozšiřuje: PNS a.s.,

Mediaprint & Kapa Pressegrasso, s.r.o.

Foto na titulní straně: Thomas Ulrich

odborní partneři:

Berg und Steigen
časopis pro bezpečný pohyb
v horách

CHS

metodická komise

ilustrace:

Ronan Bégoc

překlady:

PhDr. Zdeňka Myšková

jazyková korektura:

Marta Lanzendörferová

vedoucí výroby

a distribuce:

Robert Bednařík

robert.bednarik@altitude.cz

distribuce:

Chcete-li prodávat

mountain ADVENTURE

ve své prodejně, volejte

571411164, 777610753

nebo pište na

distribuce@altitude.cz

inzerce:

obchodní oddělení

☎ 571411164, 777610757

inzerce@altitude.cz

manažer inzerce

a marketingu:

Ing. Jaroslav Mihal

jaroslav.mihal@altitude.cz

☎ 777610757

produkční inzerce:

Edita Procházková

edita.prochazkova@altitude.cz

☎ 571422282

sekretariát vydavatelství

Martina Winklerová

předplatné:

objednávejte na adrese:

Altitude - Adventure

Jasenická 1106

budova VaK

755 01 Vsetín

☎ 571411164

predplatne@adventuremag.cz

www.adventuremag.cz

Toto číslo vyšlo v nákladu 7 000 výtisků.
Náklady ověřuje ABC ČR, člen IF
ABC

Nepodepsané články v rubrice Shop
jsou placené reklamní články.

SNOW

nad horizont...

časopis pro lyže a snowboard
www.snowmag.cz

■ Rychlostní rekordy v Severní stěně

Klasická cesta v létě:

26.7.1950 – 18 h, Erik Waschak a Leo Forstenlechner (Rakousko),
čtvrtý výstup klasickou cestou a první výstup v jednom dni
15.8.1974 – 10 h, Peter Habeler (Rakousko) - Reinhold Messner
(Itálie)
25.8.1981 – 8 h 30', Ulrich Bühler (Švýcarsko)
1982 – 6 h, Franček Knez (Slovinsko)
31.7.1983 – 5 h, Reinhard Patscheider (Itálie)
31.7.1983 – 7 h 30', Jean-Marc Boivin (Francie), horní část stěny le-
zl od Bivaku smrti Harlinovou cestou
27.8.1983 – 4 h 50', Thomas Bubendorfer (Rakousko)
21.7.1984 – 8 h, Slavko Svetičič (Slovinsko), za špatných povětr-
nostních podmínek
10.9.1988 – 9 h 20', teprve 17-ti letý Jean-Christophe Etienne
(Francie)

Klasická cesta v zimě:

1.3.1985 – 10 h, Christophe Profit (Francie), třetí zimní sólovýstup
18.1.1989 – 10 h, André Georges a Erhard Loretan (Švýcarsko)
16.1.1992 – 8 h 30', Michal Pitelka (český emigrant, dnes žijící ve
Švýcarsku)
24.3.2003 – 4 h 30', Christoph Hainz (Itálie), nejrychlejší čas všech
dob

Lauperova cesta

1986 – 3 h, Kobi Reichen (Švýcarsko)

Japonská direktissima

únor 1989 – 15 h, Heinz Bühler a Ulrich Bühler (Švýcarsko)

ANNAPURNA jižní stěna

Chris Bonington

Rok 1970

se stal rokem velkých stěn. Expedice vedená Karlem Herrligkoferem se pokoušela o Rúpalskou stěnu Nanga Parbatu, Japonci si to namířili pod jihozápadní stěnu Everestu a Francouzi si dali za cíl majestátní západní hřeben Makalu. Britové si vybrali jižní stěnu Annapurny. Prvovýstup probíhal za dramatických okolností a v náročných podmínkách začínajícího monzunu. I přes nepříznivé podmínky se horolezcům podařilo stanout na vrcholu. Úspěch výpravy však byl poznamenán neštěstím, kdy jeden z lezců byl při sestupu smeten lavinou. V knize je popsána dramatická bitva s obrovským, ale nádherným skalním masivem, který bude horolezce přitahovat pořád. Prvovýstup jižní stěnou patří k nejhodnotnějším himálajským výstupům. Skvěle vypravěčské mistrovství Chrise Boningtona a dramatický příběh právě zařadily tuto knihu do edice Světové horolezectví.

304 stran, pevná vazba s přebalem, fotografie, formát 125 x 200 mm
objednací kód SH-04
běžná cena 249 Kč,
ADVENTURE cena 220 Kč, objednávka na poslední straně časopisu

ADVENTURE tip

CARNIVAL

ADVANTAGE

special edition

777.777,-

V říši Severní stěny
Eigeru

„Dvorana slávy“:

Fritz von Allmen
Christian Almer
Günther Amann
Fritz Amatter
Walter Amstutz
Willy Angerer
Daniel Anker
Charles Barrington
Peter Bohren
Jean-Marc Bovin
Chris Bonington
Loulou Boulaz
Samuel Brawand
Urs Brunner
Thomas Büchler
Hermann Buhl
Alexander Burgener
Ulrich Bühler
Claudio Corti
Tomo Cesen
Michel Darbellay
Adolf Derungs
Catherine Destivelle
Otto Eidenschink
Stefania Eggersdorff
Eric Escoffier
Gianni Faggiana
Andrea Foldini
Mayan Freser
Natascha Gall
André Georges
René Ghilini
Ivan Ghirardini
Bruno Gouvy
Ludwig Gramminger
Alexander Graven
Peter Habeler
Christoph Hainz
John Harlin
Heinrich Harrer
Tsuneo Hasegawa
Dougal Haston
Anderl Heckmair
Claudia Heissenberger
Toni Hiebeler
Andreas Hinterstoisser
Christel & Hans Howald
Siegfried Hupfauer
Michiko Imai
Robert & Daniela Jasper
Fritz Kasperek
Peter Keller
Toni Kinshofer
František Knez
Joseph Knubel
Susumo Kubo
Toni Kurz
Louis Lachenal
Hans Lauper
Jörg Lehne
Stefano Longhi
Erhard Loretan
Jeff Lowe
Arnold Lunn
Guido Magnone
Yuko Maki
Anderl Mannhardt
Franz Mayer
Adi Mayr
Karl Mehringer
Mario Menti
R. & G. Messner
Walter Müller
Satoru Negishi
Günter Notthardt
Urs Odermatt
Kaspar Ochsner
Reinhard Patscheider
Bruno Pedernva
Michael Piola
Christophe Profit
Edi Rainer
Berndt Rathmayr
Mathias Rebitsch
Gaston Rebuffat
Kobi Reichen
Willy Richardet
Harry Rost
Reto Ruhstaller
Wanda Rutkiewicz
Marcel Rüedi
Benedetto Salaroli
Bartolo Sandri
Sylvain Saudan
Max Sedlmayer
Hans Schlungesser
Stephan Siegrist
Hannes Stähli
Ueli Steck
Pierre-Alain Steiner
Fritz Steuri
Günter Strobel
Slavko Svetičič
Lionel Terray
Dani Tic
Hanspeter Trachsel
Toni Valeruz
Dany Voog
Ludwig Vörg
Roland Votteler
Danuta Wach
Lucy Walker
Alfred Zürcher

Česko-slovenská
„galerka“

Petr Bednařík
Jiri Beněš
Tomáš Bradáč
Adam Buble
Pavel Cívčárek
Jiri Cidl
Michal & Miroslav Coubal
Jaroslav Dutka
Ivo & René Fiala
Jaroslav Flejberk
Tomáš Gross
Petr Gříbek
Oldřich Gult
Peter Hämor
Martin Heuger
Leoš Horka
Libor Hroza
Milan Hurtik
Martin Choutka
Pavol Jackovič
Aleš Jaluška
Michal Janě
Viktor Jarolím
Petr Jirko
Bohumil Kadlík
Martin Klonfar
Luděk Kopecký
Jan Krch
Radovan Kuchař
Josef Kulhavý
Sylvia Kyslíková
Miroslav Lidínec
Čestmír Lukeš
Stanislav Mareš
Jan Martinek
Milan Motyčka
Miloš Nosek
Jiri Novák
Martin Páček
Ludvík Pačecel
Leopold Páleníček
Jiri Pechouš
Michal Pitelka
Petr Plachý
Pavel Pochyly
Karel Procházka
František Pálpán
Jiri Romanovský
Josef Rybička
Oldřich Seifer
Heinz Skopec
Petr Slanina
Dieter Smejkal
Jindřich Sochor
Jaromír Soldán
Bohumil Soukup
Vladimír Starčala
Pavel Ševčík
Stanislav Šilhán
Václav Širl
Jiri Šiegr
Jiri Šmid
Miroslav Smid
Robert Teissler
Pavel Trefil
Petr Tužil
Slavomír Veselý
Jaroslav Vonderčík
Jiri Vonka
Pavel Weissner
Václav Zajíc
Vladimír Zboja
Zdeno Zibrin

Popis klasické cesty z roku 1938:

Nástup do klasické cesty je nejlépe dostupný od stanice Eigergletscher (30 min). Vpravo od **Prvního pilíře** systémem komínů a spár tří lanové délky vzhůru, pak traverz doprava k velkému sněhovému poli. Po jeho levém okraji vzhůru a z levého horního konce přes stoupající lávky doleva až k úpatí **Rozlámání pilíře**. Zprava přímo po pilíři, pak vodorovný traverz doleva na jeho hlavu. Nahoru snadným žlebem až pod kolkou stěnu k mokré bivačkové jeskyni. Neceľou lanovou délkou přímo vzhůru, potom 45 m traverz doprava (od nástupu II-III), kde malý vrchol pilíře označuje začátek 25 m vysoké **Těžké spáry** (V). Následuje dvacetimetrový zářez, po něm stoupajícím traverzem asi tři lanové délky v lánavém terénu (II-II). Šikmo vlevo nahoru k začátku asi 15 m vysoké koutové spáry, přes kterou na suťovou polici (III), kde začíná **Hinterstoisserův traverz**. 6 m vzhůru k místu s větším počtem skob, kde je upevněno staré lano pro čtyřicetimetrový traverz (je nutné pro případný sestup). Od stanoviště na konci traverzu dvacetimetrovou kolkou spárou do výrazného vyklenku, zvaného **Vlastovčí hnízdo** (od nástupu 4-5 hodin, možnost bivaku). Krátký traverz doleva do **Prvního ledového pole**, se sklonem 55 stupňů. Přimo vzhůru dvě lanové délky k úpatí kolmé skalní bariéry mezi Prvním a Druhým ledovým polem. Asi 15 m vlevo do **Ledové hadice** 12 m vzhůru přes

skalní stupeň (IV, skoby) na stanoviště. Šikmo doprava k Ledové hadici a tou vzhůru (III-IV) k **Druhému ledovému poli**, se sklonem 55 stupňů. Šikmo doleva k hornímu okraji Druhého ledového pole. S využitím trhliny mezi skálou a ledem traverz doleva asi 40-50 m před výklenek ve stěně před **Zehličkou**. Přes 15 m vysoký příkrý stupeň šikmo vlevo vzhůru (IV-V, skoby) na polici. Tři snadné lanové délky, nejdřív vodorovným a pak lehce stoupajícím traverzem na hřeben Zehličky. Jedna lanová délka přes hřeben vzhůru k **Bivaku smrti** pod převislou stěnou. Vodorovným traverzem 2 a půl délky doleva přes **Třetí ledové pole**, se sklonem 60 stupňů, až na nejbližší skalní výčnělek. Mírný sestup k začátku **Rampy**, po které čtyři až pět lanových délek (III-IV) ke komínu s vodorovným nebo ledem, kde je dobré místo k bivakování. Komínem 30 m vzhůru (IV-V, skoby) nebo vpravo obtížnou variantou Lachenal-Terray (VI-), jejíž skoby lze zřetelně vidět. Vlevo 10 m přes hranu (V-) a 15 m vzhůru zledovatělým žlebem k ledovému převisu, kde se Rampa zužuje do kominu. Přimo přes převis (V) nebo zleva po skále vzhůru (IV, skoby) k ledovému poli Rampy, přes které 40-50 m přímo vzhůru (sklon 55 stupňů) k začátku **Lámavé lávky**, která vede vpravo pod výrazný pilíř. Po lávce vodorovně 20-25 m doprava na začátek 30 m vysoké **Lámavé spáry** s nekalitní skálou. Tou vzhůru (V) k **Božskému**

traverzu. Po suťových policích se sněhem 4 délky doprava (II-III, na konci sklon 55-60 stupňů) do **Pavouka**. Ledovým žebrem uprostřed Pavouka (sklon 50 stupňů) vzhůru k jeho pravému hornímu okraji na začátek výrazného kuloáru (první zprava), kterým jednu lanovou délku vzhůru až k patnáctimetrovému výšivku v černé skále napravo. Přimo přes něj (V, skoby) a doprava lehkým obloukem dvě lanové délky hlavním kuloárem k začátku bílé **Křemenné spáry**. Spárou čtyřicet metrů k převisu (V, skoby), v jeho výš traverz přes hladké plotny doleva do mělkého žlebu (IV-V). Osm metrů vzhůru na stanoviště, ze kterého deset metrů doleva na výraznou skalní kazatelnu - **Cortiho biviak** (IV, skoby). Šikmým 8 metrovým slaněním doleva na lávku na začátku **Výstupového kominu** a tímto čtyři lanové délky strmě (III-IV, skoby), později stále pozvolněji k nepřilíh výraznému hřebeni. Napravo od něj čtyři lanové délky vzhůru (III) šikmo vrstvenou skálou, případně po ledu ke konci skal na firmové ostří, které tvoří hranici se severovýchodní stěnou. Šikmo doprava **Vrcholovým ledovým polem** (sklon 50 stupňů) na **hřeben Mittellegi** a po něm na vrchol.

Doporučené vybavení pro dvoučlenné družstvo:

Dvě 50 m lana, smyčky, karabiny, 15 skob, 6 šroubů do ledu, cepín, ledovcové kladivo, mačky, bivakovací výstroj, jídlo na 3 dny.

Eiger 3.970m

Představuje nejvyšší vrchol v nejvýznamnější horské skupině Bernských Alp, ležící jižně od Grindelwaldu, kterou tvoří společně s Mönchem (4.099 m n.m.) a Jungfrau (4.158 m n.m.). Eiger je vápencový štít, pokrytý ledovcovým příkrovem. Za svou proslulost vděčí zejména mohutné Severní stěně Eigeru, která v celých Alpách nemá obdoby. Stěna má trojúhelníkový tvar, zleva ji ohraničuje severovýchodní stěna a zprava západní hřeben. Začíná se prudce zvedat od výšky 2.200 m n.m. a její výškový rozdíl tedy činí 1.800 metrů. Výstup touto stěnou patří právem k tomu nejtěžšímu, co lze v Alpách podniknout. Velké nebezpečí zde představuje zejména padající kamení a časté změny počasí. Právě pro toto nezvykle vysoké objektivní nebezpečí je jakýkoliv výstup touto stěnou horolezci dodnes vysoce považován.

Další nebezpečí představuje návrat dolů stěnou, který je velmi obtížný a díky převislým skalním pasážím mnohdy téměř nemožný. Všechny tyto aspekty ponurě stěny měly za následek mnoho obětí na životech, zejména v počátcích lezecké historie, a tak není divu, že se Severní stěna Eigeru stala postupem času synonymem pro stěnu smrti.

Vůbec první výstup touto stěnou – Lauperova cesta z roku 1932, vede ledovými svahy severovýchodní stěny a vlastní Severní stěnu pouze lemuje. V pořadí druhá linie – klasická Heckmairova cesta prvovýstupců z roku 1938, spojuje vzácné slabiny této obtížné stěny a kličkuje středem stěny. Obsahuje množství traverzů a tak její lezecká délka dosahuje téměř 3.900 metrů. Přesto si tento výstup na ne-

dostatek zájmu horolezců nemůže stěžovat. Od prvního pokusu o její zdolání v roce 1924 se o ni pokoušelo mnoho špičkových lezců. I dnes se jich spousta snaží zapsat do kroniky unikátních výkonů, které se bedlivě sledují. Mnoho z nich bylo nezdárka překvapeno lezeckými obtížemi, kamennými lavinami v centrální části stěny nebo velkými zvraty počasí, které obtížie výstupu, případně sestupu mnohonásobně ztěžují. Při výstupu touto linií se horolezci potkávají se spoustou charakteristických pasáží, jejichž názvy psala sama historie. *(Nejvýznamnější z nich jsou zakresleny na fotografii na vedlejší straně.)*

Touto dnes již legendární cestou dosahuje vrcholu Eigeru každoročně v létě i zimě nejvíce lezeckých družstev. Za příznivých podmínek je lezecký čas od nástupu do stěny po vrchol v průměru 20 až 30 hodin.

Další kapitolu ve vytyčování prvovýstupů v Severní stěně Eigeru tvoří přímé výstupy – tzv. direttissimi, kterých je ve stěně několik. Vznikaly v šedesátých až osmdesátých letech. Směr té nejpřímější z nich – „Ideální direttissimi“, přitom nastolili již jedni z prvních pokusitelů stěny Karl Mehringer a Max Sedlmayer v roce 1935. Téměř padesátileté snažení dalších pokračovatelů úspěšně zakončil v roce 1983 Pavol Pochylý zimním sólovým prvovýstupem, který v této stěně představuje jeden z největších výkonů všech dob. V následujících reportážích se však můžete přesvědčit, že jeho unikátní počín není zdaleka jediný, který na Eigeru uskutečnili českoslovenští lezci.

V posledních letech se otevřely možnosti pro tvorbu velmi obtížných linií v pravé části Severní stěny Eigeru, kde se nachází kompaktní a převislá skalní stěna. Od roku 1979 v ní bylo vytyčeno několik obtížných výstupů, některé dokonce se sportovním charakterem. Do dnešní doby v Severní stěně Eigeru vzniklo celkem 28 cest a variant. **A**

faktografie Eigeru

Bohatá historie Eigeru sahá až k 12. a 13. století, kdy se v písemnostech poprvé objevuje pojmenování tohoto štítu. Dominantu Bernských Alp se pak v následujících stoletích pokouší přenést na papír mnoho dobových spisovatelů, kronikářů, novinářů a publicistů, díky čemuž je dlouhodobě snažení horských vůdců i jejich klientů, horolezeckých průkopníků či sportovních lezců podrobně zdokumentováno v mnoha monograficky zaměřených publikacích. Pokusme se také na stránkách Adventure přiblížit čtenáři nejvýznamnější události, které se od doby prvního výstupu na Eiger ve strmých stěnách a na rozeklaných hřebenech tohoto úchvatného štítu udály.

1858

▲ Irský horolezec Ch. Barrington a horští vůdci z Grindelwaldu Christian Almer a Peter Bohren vystupují 11. srpna jako první lidé na vrchol Eigeru západní stěnou a západním hřebenem.

1861

▲ 27. července se zdařil druhý výstup na štít, který podnikl dr. Porges z Vídně a vůdčové Christian Michel, Hans a Peter Baumannové.

1862

▲ Třetí výstup nedal na sebe dlouho čekat. Angličané Hardy a Livinge jsou 26. července doprovázeni horskými vůdci Christianem a Peterem Michelem a Peterem Inäbnitem.

1864

▲ Angličanka Lucy Walkerová se stává první ženou na vrcholu Eigeru. Rodinný výstup doprovází horský vůdce Melchior Anderegg. Lucy je velmi zdatnou horolezkyní, které se také podařilo zdolat štítu jako Piz Bernina, Aiguille Verte, Weisshorn, Monte Rosa, Mönch či Matterhorn.

1871

▲ Prvovýstup jihozápadním hřebenem podnikají 14. července jedni z nejlepších horolezců své doby – Christian Almer (1826–1898), horský vůdce z Grindelwaldu, a americký reverend William Coolidge (1850–1926), který v Alpách podnikl desítky nových výstupů během třiatřiceti letních horolezeckých sezón. Doprovází je další horský vůdce Christian Bohren, Ulrich Almer, nejstarší syn Christiana Almera, a Meta Brevoortová, přítelkyně Williama Coolidge.

1874

▲ O výstup severovýchodním hřebenem – hřebenem Mittellegi se 6. července pokouší Angličané J. W. a F. C. Harveyovi (Harleyovi?), které doprovází vůdčové Peter Rubi a Hans Baumann (v některých pramenech se údajně liší, jako čtvrtý horolezec se uvádí horský vůdce Peter Kaufmann).

1876

▲ 31. července je poprvé zdolán jihojihovýchodní hřeben přes severní sedlo. Tohoto výstupu se zúčastnil Angličan George Edward Foster a dvojice horských vůdců Hans Baumann a Ulrich Rubi.

1885

▲ Hřeben Mittellegi je poprvé překonán v sestupu Alexanderem Burgenerem, jedním z nejlepších horských vůdců ve Švýcarsku, jeho kolegy Josephem Maria Binerem a Antonem Kalbermattenem a rakouským klientem Moritzem von Kuffnerem. Velký strmý stupeň v horní části hřebene slaniili.

1890

▲ Eiger se dočkal prvního zimního výstupu. 7. ledna vylézají na vrchol západní stěnou Angličané Mead a Woodroffe s vůdci Ulrichem Kaufmannem a Christianem Jossim.

HŘEBEN MITTELLEGI

1921 - Amatter, Brawand, Maki, Steuri (AD)

Výstupy v Severní stěně Eigeru

1930-1939:

- (1) **Lauperova cesta severovýchodní stěnou**
20. srpna 1932, Hans Lauper, Alfred Zürcher, Alexander Graven a Joseph Knubel, 1.700 m, klas.V/led 55-60° (TD+). Prvovýstup trval 14 hodin.
- (2) **Heckmairova cesta (klasická cesta)**
21./22.-24.7.1938, Anderl Heckmair, Ludwig Vörg, Heinrich Harrer a Fritz Kasperek, 1.800 m, klas.V+/led 50-55° (ED2). Prvovýstup trval 3 (Heckmair, Vörg 61 hodin) resp. 4 dny (Harrer, Kasperek 85 hodin), *bližší podrobnosti viz [16]*
První zimní přelezení
6.-12.3.1961, Walter Almburger, Toni Kinshofer, Anderl Mannhardt a Toni Hiebeler. Výstup trval 6 a půl dne.
První sólové přelezení
2.-3.8.1963, Michel Darbellay, výstup trval 19 lezeckých hodin, bivak ve Výstupových sparách.

1960-1969:

- (3) **Harlinova cesta**
23.2.-25.3.1966, Dougal Haston, Siegfried Hupfauer, Jörg Lehne, Günter Strobel a Roland Votteler, 1.800 m, klas.VI/A2

(ED3/4), prvovýstup trval 30 dní, duchovní otec této cesty John Harlin při výstupu zahynul.

- (4) **Polská cesta severním pilířem**
28.-31.7.1968, Krzysztof Cielecki, Tadeusz Lukajtys, Ryszard Szafirski a Adam Zysak, 1.800 m, klas.IV-V (5.7)/1 délka A2.
- (5) **Messnerova cesta severním pilířem**
30.7.-1.8.1968, Reinhold Messner, Günther Messner, Toni Hiebeler a Fritz Maschke, 1.800 m, klas.IV-V/1 délka A2/led 55° (TD). Lezeno téměř ve stejnou dobu jako výstup (4), aniž by o tom lezci věděli.
- (6) **Japonská direktissima**
15.7.-15.8.1969, Takio Kato, Yasuo Kato, Susumo Kubo, Hirofumi Amano, Satoru Negishi a Michiko Imai, 1.800 m, klas.V-VI (5.9)/A1-A3e/led 55°-70°, prvovýstup trval 30 dní, z toho 16 dní bez přestávek.

1970-1979:

- (7) **Skotská direktissima severním pilířem**
28.-31.7.1970, Ian McEacheran, Bugs McKeith a Kenny Spence, 1.800 m, klas.IV-V/A2/led 55° (ED3).
- (8) **Československá direktissima**
4.-29.8.1976, Jiří Šmid, Sylva Kysilková, Petr Plachý a Josef Rybička, 1.300 m, klas.VI+ (5.10a)/A4e, prvovýstup trval 21 dní (120 lezeckých hodin), stále nezopakováno.

(9) Československá cesta II. levou částí stěny

16.-26.1. a 7.-27.2. 1978, Jiří Šmid, Miroslav Šmid, Josef Rybička a Jaroslav Flejberk, 1.800 m, klas.VI+ (5.10a)/A4/led 80°.

- (10) **Ženevský pilíř (Les Portes du Chaos - Brána chaosu)**
pilířem západního hřebene, 13.-16.8.1979, Gérard Hopfgartner a Michel Piola, 900 m, klas.VI+ až VII- (F6a)/A2-A3 (ED2).

1980-1984:

- (11) **Severní zářez**
26.-27.8.1981, Christl Howald, Hans Howald a Marcel Rüedi, 1.200 m, klas.8- (F6c)/A2 (ED3).
- (12) **Knezova cesta**, 15.7.1982, Franček Knez, 650 m, klas.5.7
- (13) **Cesta Ochsner-Brunner**
13.8.1982, Kaspar Ochsner a Urs Brunner, 600 m, klas.5.9
- (14) **Ideální direktissima (Superdiretissima)**,
20.3.-2.4.1983, Pavol Pochytý, 1.800 m, (ED+).
- (15) **Spit Verdonesque Édenté západním pilířem**
3.6., 9.-12.7.1983, Pierre-Alain Steiner a Paul Maillefer, 300 m, 9 délek, klas.8 (7a)/A2, prvovýstup trval 5 dní, osazeno 68 nýtů, nástup slaněním ze Z hřebene.
- (16) **Diretissima Ghilini - Piola**
26.-30.7.1983, René Ghilini a Michel Piola, 1.400 m, klas.8 (F7a)/A4 (ED3/4).

ZÁPADNÍ STĚNA a ZÁPADNÍ HŘEBEN

1858 - Almer, Barrington, Bohren (AD)

faktografie Eiger

1896

▲ 27. července byla zahájena stavba zubačky na Jungfrau, která vede masivem Eigeru a Mönchu.

1898

▲ Do provozu uvedena první stanice zubačky - Eigerletscher (2.320 m n.m.).

1903

▲ 28. června je zahájen provoz ve stanici Eigerwand (2.865 m n.m.).

1905

▲ Stanice Eismeer (3.159 m n.m.) přijímá první cestující 25. července.

1912

▲ Do provozu je uvedena celá trať zubačky. Stanice Jungfraujoch se slavnostně otevírá 1. srpna.

1921

▲ Japonec Yukio Maki a horští vůdci Fritz Amatter, Samuel Brawand, Fritz Steuri zdolávají 10. září vůbec poprvé celý severovýchodní hřeben Mittellegli. Yukio o 35 let později vede úspěšnou japonskou výpravu na Manaslu (8.163 m n.m.) v Himalájích.

1924

▲ 17. a 18. května podnikají první výstup do severního sedla (3.614 m n.m.) na lyžích přes ledovec Eigerletscher s následným výstupem na vrchol jižním hřebenem Angličan Arnold Lunn a Švýcaři Willy Richardet, Walter Amstutz a Fritz Amatter.

▲ Na hřebeni Mittellegli byla ve výšce 3.354 m n.m. postavena chata Mittelleglihütte. Na stavbě se finančně podílel i úspěšný japonský pokořitel hřebene Mittellegli Yukio Maki.

1932

▲ Tým vedený Hansem Lauperem poprvé zdolal 20. srpna ledovou severovýchodní stěnu. Švýcarský horolezec Hans Lauper byl povoláním zubár a působil v letech 1915 až 1932 hlavně v Bernských Alpách. Svou nejznámější 1.700 metrů dlouhou cestu vytyčil za 14 hodin společně s Alfredem Zürcherem a horstkými vůdci Alexandrem Gravenem a Josefem Knubelem.

1934

▲ V červenci se o Severní stěnu pokoušejí Němci Willy Beck a Kurt a Georg Löwingerovi. Trojice horolezců dosahuje výšky 2.900 metrů, ale po pádu jednoho z nich ustupují stolou zubačky.

▲ První zimní přelezení hřebene Mittellegli podnikají 12. února grindelwaldští horští vůdci Fritz Amatter a Fritz Kaufmann.

1935

▲ O zdolání Severní stěny se pokoušejí Němci Karl Mehringer a Max Sedlmayer. Do stěny nastupují 21. srpna, ale jejich pokus ve směru „Ideální dretissim“ končí tragicky. Náhla změna počasí jim znemožní návrat ze stěny. Po šesti týdnech nachází horský pilot Ernst Udet jednoho z lezců nad koncem II. ledového pole na plošině, později pojmenované jako Bivak smrti. V roce 1976 našel při pokusu o výstup touto cestou v Bivaku smrti Václav Zajíc plechovou cigaretovou krabičku s vybledlým lístkem s posledním zápisem obou lezců, který na místě zanechal pravděpodobně Mehringer. Tělo Karla Mehringera našli v září 1962 švýcařští horolezci Claude Asper a Bernard Voltolini na nejzářším konci Druhého ledového pole, což napovídá, že tato dvojice zahynula až při sestupu. Sedlmayer a Mehringer přelezli téměř dvě třetiny stěny, poslední skoby této dvojice se našly cca 80 metrů pod Pavoukem. Na dokončení jejich výstupu bude stěna neúspěšně čekat téměř 50 let.

1936

▲ Nejznámější z neúspěšných pokusů podnikli 18. až 22. července bavorští horolezci Toni Kurz a Andreas Hinterstoisser společně s Rakusyany Willi Angererem a Edi Rainerem. Tato skupina sice dosáhla výšky 3.500 metrů, ale při svažování stěnou všichni postupně zahynuli. Toni Kurz zemřel vyčerpáním

1985-1989:

(17) Cesta na památku Toni Hiebelera

10.-27.3.1985, Jiří Smíd, Michal Pitelka a Čestmír Lukeš, 1.400 m, klas.V+/A3/led 80° (ED+), prvovýstup trval 18 dní.

(18) Slovinská cesta

27.-28.7.1985, Francěk Knez, Mayan Freser a Dani Tič, 1.800 m, klas.5.10c

(19) Eigersanction

5.-7.8.1988, Michel Piola a Daniel H. Anker, 1.000 m, klas.F6c (ED3).

(20) Žlutý anděl

6.-11.8.1988, Michal a Miroslav Coubalovi, 1.100 m, klas.7+/8- (5.11a) RP.

(21) Hra děr (Locherspiel)

17.8.1988, Daniel H. Anker a Michael Gruber, 350 m, klas.5.10d

1990-1999:

(22) Métaoia Jeff Lowe

19.2.-22.2., 24.2.-4.3.1991, Jeff Lowe, klas.5.10/A5 (ED4).

(23) Le Chant du Cygne

29.-30.7.1991 a 17.-18.7.1992, Daniel H. Anker a Michel Piola, 900 m, klas.8 (F7a) (ED3).

(23A) Symphonie de Liberté - spojení cesty (15) a (23)

srpen 1999, Daniela Jasper-Klindt a Robert Jasper (viz [23]).

28.-29.8.1999 přelezení všech 25 délek volně, 900 m, klas.9+/10- (F8a), nejtěžší volně lezeňá cesta v Severní stěně Eigeru.

(24) Yeti

3.-29.8.1998, Andrea Forlini a Gianni Faggiana, 800 m, 18 délek, klas.9+ (F7c+), cesta byla vylezena nejprve technicky (5.10a/A1), ale postupem času se jí podařilo přelést volně, prvovýstupci strávili ve stěně celkem 26 dní.

2000-2002:

(25) La Vida es Silbar

1998-srpen 2000, Daniel H. Anker a Stephan Siegrist, 900 m, 27 délek, klas.9 (F7c), cesta sportovního charakteru, bližší podrobnosti viz [21]

(26) Deep Blue Sea

srpen 2001, Bernd Rathmayr a Reto Ruhstaller, 300 m, 9 délek, klas.7b+, sportovní cesta lezeňá pouze s 10 expreskami a sadou frendů.

(27) The Young Spider

15.10.2001, Stephan Siegrist a Ueli Steck, 1.100 m, klas.F7a/A2 WI 6/M7, bližší podrobnosti viz [20]

(28) Griff ins Licht

12.-16.9.2002, Urs Odermatt a Peter Keller, 1.800 m, klas.9 (F7c) M5, bližší podrobnosti viz [17]

eiger

■
Mirek Šmíd překonává
po fixech ohromné
převisy u oken stanice
Eigerwand
Československá cesta
II, zima 1978

Československá direttissima

VYPRÁVĚNÍ JOSEFA RYBIČKY ZACHYTLI MARTIN KREJSA
FOTO: ARCHÍV JOSEFA RYBIČKY, JIŘÍ NOVÁK, THOMAS ULRICH

Československá direttissima & Československá cesta č. 2

Legendární československé prvovýstupy v Severní stěně Eigeru

Plán vylézt novou cestu v Severní stěně Eigeru vznikl někdy v roce 1972, kdy Jirka Šmíd se Sylvou Kysilkovou a Zbyňkem Čepelou zkusili přelézt normální cestu. Jirka si tenkrát v pravé části od „Rote Fluh“ všiml, že by se tam dala udělat cesta. Společně jsme se s Jirkou začali zaměřovat na delší pobyt ve stěnách a jako přípravu na chystaný prvovýstup podnikli mnoho náročných výstupů ve Vysokých Tatrách. V roce 1976 pak přes Sportturist odcestoval do Švýcarska velice silný

tým lezců – Petr Plachecký, Sylva Kysilková, Jirka Šmíd a já. Vůdčí osobností byl Jirka – měl už z Eigeru dost zkušeností. Moc dobře věděl, do čeho jdeme. Podle našich předpokladů, největší problém představovalo přežení právě Rote Fluh. V jeho levé části vede Japonská direttissima, již udělali Japonci po nýtech. V pravé části se rýsovala možnost volného lezení, ale my to brali spíše středem. Objevili jsme kout, vedoucí do obrovských převisů. Začal několikadenní boj o přežení skalního pásu. Nakonec nám zabral 8 dní. Navěsili jsme tam fixní lana, pak sjeli dolů a koukali dalekohledem, kudy nás to potom pustí výš. Druhý pokus ve stěně jsme odhadovali na dalších 7 dní, ale nakonec jsme v ní zůstali viset celých 14 dní. Po přežení Rote Fluh jsme se dostali do bílého pásu skal, který nás dovedl na nádherný skalní pilíř, ústící v pravé části západní stěny na hřebeni. Začínalo zde perfektní volné lezení – šestková, šest plusová místa, kde jsme se svlékli do lezeček a mastili to v nich nahoru. V horní části Severní stěny je tzv. „Malý pavouk“ – ledové pole, které nás

Jirka Šmíd během prvovýstupu pravou částí Severní stěny Eigeru
Cesta na památku Toni Hiebelera, zima 1985

nechtělo pustit dál. Nakonec jsme museli lézt doprava soustavou komínů a spár, jimiž jsme se dostali až na západní hřeben a tím pak na vrchol. Celý výstup trval dohromady 21 dnů. Do dnešní doby není zopakován – i z důvodu, že lezení v Rote Fluh je opravdu velmi obtížné. Byly zde hodně těžké úseky po skobách – A3, A4, nýty jsme používali pouze na štandech. Další problém představuje struktura skály. Vápenec je na Eigeru hodně rozvolněný, při výstupech v Severní stěně padá spousta kamení. V létě je kvůli tekoucí vo-

dě lezení po skále ještě trochu obtížnější, přesto jsme se se všim poprali a nakonec to vylezli.

Po návratu ze stěny jsme s hrůzou zjistili, že stan, postavený dole pod Eigerem, je vykradený. Zmizely nám z něj všechny věci. Nastal problém dostat se vůbec odtamtud domů. Dnes už o tom můžeme otevřeně mluvit – využili jsme tenkrát služeb majitelky hotelu na Kleine Scheidegg. Nabídla nám ubytování a dala nám najíst, protože jsme byli dost „vyrychtovaní“. Když zjistila, že nemáme peníze, umyli jsme jí okna a tímto způsobem získali trochu peněz. Odjeli jsme do Bernu na naši ambasádu, která nám chtěla pomoci tím, že nám zaplatí letenku za dost velké peníze. To jsme moc nechtěli a tak bylo nakonec rozhodnuto, že poje-

faktografie Eigeru

Andreas Hinterstoisser

jako poslední, zavěšený v převisu na slaňovacím laně téměř na dosah záchranného týmu. Andreas Hinterstoisser při výstupu našel klíč ke vstupu do centrální části stěny – obtížný traverz, jenž do dnes nese jeho jméno a který byl pro tuto čtveřici horolezců osudný, protože jej nebyli schopni přelézt v opačném směru. Od té doby se v Hinterstoisserově traverzu zanechává lano pro případný ústup ze stěny.

▲ Na základě tragických událostí zakázala vládní rada kantonu Bern zlézání Severní stěny Eigeru. Zakaz byl o rok později zmírněn.

Loulou Boulazová

1937

▲ První ženou v Severní stěně Eigeru byla Švýčarka Loulou Boulazová, která se svým spolulezcem Pierre Bonnantem dosáhla výšky 2.700 metrů.

▲ Prvovýstup 800 metrů vysokým jihovýchodním úbočím Eigeru se 11. a 12. srpna podařilo uskutečnit Němcům Otto Eidenschinkovi a Ernstu Möллерovi.

▲ O zdolání stěny se 11. až 14. srpna pokusil Rakušan Mathias Rebetsch s německým horolezcem Ludwigem Vörgem. Kvůli změně počasí ustupují z bivaku smrti a jako první se bez úhony vracejí z centrální části stěny.

1938

▲ Pokus dvou italských horolezců z Dolomit končí 21. června další tragédií. Mario Menti a Bartolo Sandri nastupují do stěny po stopách Sedlmayera a Mehringera a za jeden den dolézají pod I. práh, kde je v noci zastihuje bouře. Ráno nacházejí těla obou lezců pod stěnou. Příčinu tragédie se již nepodařilo zjistit. Evropou začíná kolovat legenda o stěně smrti, která si již vyžádala 8 lidských životů.

▲ První přežení Severní stěny Eigeru po trase, dneska nazývané jako klasická, stará nebo také Heckmairova cesta. Jedná se vlastně o úhlopříčný traverz stěnou (stěna je vysoká 1.800 metrů, lezecká délka cesty činí 3.900 metrů). Rakouský tým Heinrich Harrer a Fritz Kasperek započali svůj výstup 20. července. O den později do stěny nastoupili Němci Anderl Heckmair a Ludwig Vörg, kteří první dvojici dostihli na Druhém ledovém poli. Dále již postupovali společně. Poslední den je ve stěně zaskočilo špatné počasí, v dosažení vrcholu 24. července jim však již nezabránilo.

1947

▲ První úspěšné zopakování klasické cesty se povedlo 14. až 16. července dvojici francouzských horských vůdců Louisi Lachenalovi a Lionelu Terrayovi (v roce 1950 se oba zúčastní úspěšného výstupu na Annapurnu 8.091 m n.m., Terray v roce 1955 zdolává Makalu 8.463 m n.m.).

▲ Celkově 3. výstup provedl 4. a 5. srpna Gottfried Jermann, Hans a Karl Schluneggerovi ze Švýcarska.

Louis Lachenal

1950

▲ 26. července za 18 hodin přelezli klasickou cestu Erik Waschak a Leo Forstenlechner z Rakouska, bivakovali až na vrcholu. Byl to čtvrtý výstup klasickou cestou a první výstup v jednom dni. Po dlouhou dobu držitelé rychlostního rekordu.

1952

▲ Ve stěně působí tři velmi silná lezecká družstva. Hermann Buhl (v roce 1953 zdolává sám Nanga Parbat 8.125 m n.m.) a Sepp Jöchler z Rakouska, Němci Otto a Sepp Maagovi nastupují do klasické cesty 26. července. O den později je následuje pětice Francouzů Jean Bruneau, Paul Habran, Pierre Leroux, Guido Magnone a Gaston Rébuffat (člen úspěšné expedice na Annapurnu 8.091 m n.m. v roce 1950). Osmý výstup Severní stěnou Eigeru dokončují společnými silami za velmi nepříznivých podmínek 29. července

■ Joska Rybička po přelezení Rote Fluh a změně počasí k horšímu
Československá
direttissima, léto 1976

faktografie Eigeru

deme domů stopem. Skončili jsme na švýcarsko-rakouských hranicích. Tam nás po dlouhém jednání sebrali, naložili do antonu a odvezli zpátky do St.Galeny. Zavřeli nás do docela pěkného hotelu. Pobyli jsme si v něm přes víkend. Pak nám Švýcaři vyřídili víza, dali 150 franků na cestu a my pak úspěšně dojeli stopem až domů, kde z toho všeho byl těžký poprask. Když se ale zjistilo, co jsme vlastně dokázali – že jsme vylezli první českou cestu v Severní stěně Eigeru, dostali jsme vyznamenání, byli u pana Himla (bývalý předseda ČsTV) a děly se takové ty věci kolem toho. Nakonec nám udělili i ocenění „Výstup roku“.

Tím hlavním přínosem celé anabáze ale bylo, že nás Severní stěna Eigeru doslova dostala. Byli jsme rozhodnuti se do ní vrátit a chtěli v ní udělat další cestu. A skutečně. Za dva roky, v zimě 1978, jsme v pozměněné sestavě Jirka Šmíd, Mirek Šmíd, Jar

da Flejberk a já zvažovali možnost prvovýstupu v levé části stěny mezi Skotskou cestou a Ideální direktissimou. Sbalili jsme

se, odjeli a tak nějak počítali s tím, že to bude o dost vážnější lezení. Celý výstup nám trval 32 dnů s jednou pauzou. Nejprve jsme museli vylézt k takzvaným „oknům“, kde jsme vybudovali první tábor. V nitru celého masívu Eigeru totiž vede vláček na Jungfrau a jedna ze zastávek je Eigernordwand. Na ní vylezou turisté z vlaku a koukají okny ven. Mají perfektní výhled přímo do Severní stěny. Koukali i na nás, co tam jako děláme – a my tam týden bojovali s obrovskými skalními převisy, které se zvedají přímo od těchto oken. Po jejich překonání jsme zavěsili fixní lana, sjeli po nich dolů a dali si potřebný odpočinek. Odjeli jsme za teplem do Itálie, trochu se zotavit, a vrátili se zpátky. Vyžímarovali jsme nahoru, stáhli špagáty a zůstali celých 22 dnů ve stěně i přesto, že jsme měli jídlo jen na dva týdny. Začal docela tuhý boj o přežití, protože v zimě je Eiger o dost drsnější než v létě. Nepadá tam sice tolik kamení, zato ale padají sněhové laviny. Během na-

Vrcholová fotografie z Jungfrau – zleva Tomáš Bradáč, Láda Štěpán a Jirka Šmíd prvovýstup na Černého Mnicha, zima 1992

šeho výstupu se několikrát zkazilo počasí. Kvůli bivakům jsme kopali ledové jeskyně, kde jsme postavili stan nebo alespoň jeho část – díky tomu jsme měli šanci přežít. Lezení bylo docela obtížné, často jsme koukali do staré cesty a trochu záviděli borcům, co si tam lezli. Klasická cesta představuje vlastně prostoupení Severní stěny jejími nejlépejšími partiemi, i když místy je to taky docela vážné. V naší cestě bylo hodně ledu, lezení v mixech nám zabralo spousty času. Zhruba po 30 dnech jsme se konečně dostali na severovýchodní hřeben, po kterém vede jednoduchý výstup Laupertovou cestou až na samotný vrchol. Tam se už zkazilo počasí úplně, my to trochu neodhadli, pustili se do ledových strání a podařilo se nám přetraverzovat stěnu úplně doleva. Objevili jsme se na druhé straně Eigeru, na hřebeni Mittellegi. Zabivakovali jsme tam. Pořád hrozně chumelilo. Situace

Claudio Corti

začala být opravdu vážná. Napadlo asi metr a půl sněhu. Byli jsme už v dost špatném stavu, omrzlí. Rozhodli jsme se, že vysílačkou zavoláme vrtulník. Kvůli trvajícímu špatnému počasí pro nás ale nemohli přiletět. Museli jsme se pracovat až těsně pod vršek Eigeru, kde se počasí na chvíli umoudřilo. Netrvalo to dlouho a nad námi se objevil vrtulník. Spustili z něj jednoho borce, který nás prohlédl. Byli jsme už opravdu trochu „pocuchaní“, proto nás bez váhání po jednom vytáhli nahoru a hodili na Kleine Scheidegg. Čekaly tam davy lidí, kteří náš výstup celou dobu sledovali. Byli jsme pro ně opravdová atrakce, pro všechny turisty i lyžaře. Jeden děda nás dokonce pozval na večeri a dostali jsme od něj i peníze. Říkal, že ještě neviděl, aby tak dlou-

(blíže viz [9] a [10]). Gaston Rébuffat se stává prvním horolezcem, který zlezl tři nejvyšší alpské stěny (Walkerův pilíř na Grandes Jorasses zdolal v roce 1945, severní stěnu Matterhornu v roce 1949).

▲ Rakušan Siegfried Jungmaier a Karl Reiss uskutečňují za výborných podmínek 15. a 16. srpna pokus o narovnaní klasické cesty od Bivaku smrti přímo do Pavouka. Dostávají se asi 80 m pod Pavouka, kde nacházejí skoby po Sedlmayerovi a Mehringerovi. Dle jejich názoru těžkosti nepřekračují běžnou normu stěny, ale protože mají pouze 6 ledovcových a 6 skalních skob, jsou nuceni se vrátit. Stěnu dolézají klasickou cestou, celkově 11. výstup.

1953

▲ 20. až 22. srpna se o narovnaní klasické cesty od Bivaku smrti pokoušejí Uli Wyss a Karl Heinz Gonda. Co bylo příčinou jejich neúspěchu se už nikdo nedozví, při dolézání klasické cesty se těsně pod vrcholem zřítily se sněhovou převějí a oba zahynuli.

1957

▲ V srpnu probíhá první úspěšná záchrana ze Severní stěny. Do klasické stěny nastupují 3. srpna dvě lezecké dvojice – Italo-ve Stephano Longhi a Claudio Corti a Němci Günther Nothdurft a Franz Mayer. Jejich postup stěnou je od počátku velmi pomalý, když se začíná kazit počasí, nevyužívají možnosti k návratu. Pokračují stále ve výstupu, jsou uvězněni ve stěně. Je zorganizována náročná záchranná akce, trvající několik dní. Corti je po 6 bivacích ve stěně

11. srpna zachráněn pomocí vrátku a ocelového lana, na kterém byl do stěny spuštěn francouzský horský vůdce Lionel Terray. Misto, kde je zachráněn nalezen, od té doby nese název Cortiho bivak. Longi umírá ve stěně podchlazením dřív, než se jej podaří zachránit. Mrtvá těla obou Němců jsou nalezena až v roce 1961 na západních srázech Eigeru, kde zahynuli po dosažení vrcholu. Je jim přiznán 14. výstup stěnou.

1958

▲ Vychází první vydání knihy Bílý pavouk (Die Weisse Spinne), která mapuje dobývání Severní stěny Eigeru. Autorem je Heinrich Harrer, jeden z prvovýstupců touto stěnou.

1961

▲ První zimní přelezení Severní stěny uskutečnili za 150 hodin lezeckého času 6. až 12. března Toni Hiebeler, Toni Kinshofer, Anderl Mannheim a z Bavorska (dva posledně jmenovaní zdolali v roce 1962 jako první Diamirskou stěnu Nanga Parbatu 8.125 m n.m.) a rakouský lezec Walther Almberger.

▲ Rakušan Adolf Mayr se 27. a 28. srpna pokouší o sólový výstup klasickou cestou. Zabil se pádem z kominu v Rampě.

1962

▲ Další pokus o první ženský výstup proběhl 28. až 31. července. Loulou Boulazová (v roce 1959 účastnice neúspěšné ženské expedice na Cho Oyu pod vedením Claude Koganove), Michel Darbellay, Yvette a Michel Vaucherovi (účastníci úspěšné himálajské expedice na Dhaulágiri v roce 1960) jsou přinuceni pro špatné počasí výstup klasickou cestou vzdát na Rampě, odkud se všichni úspěšně vrátí ze stěny.

▲ Pokus o sólový výstup Švýcara Adolfa Derungse končí 1. srpna pádem před Hinterstoisserovým traverzem.

▲ Další pokus ve směru Ideální direktissimy od Bivaku smrti přímo do Pavouka zkouší 31. července až 3. srpna Rakušané Helmut Drachsler a Walter Gstrein. Délku lana pod Pavoukem výstup vzdávají pro ledovou glazuru, která pokrývá těžké skalní pasáže. Stěnu dolézají klasickou cestou. (celkově 25. výstup)

▲ První britský (celkově 31. výstup) Severní stěnou Eigeru podniká 30. a 31. srpna Chris Bonnington (úspěšný himálajista a organizátor výprav) a lan Clough.

Yvette Vaucherova

■
Michal Pitelka během
prvovýstupu pravou částí
Severní stěny Eigeru
*Cesta na památku Toni
Hiebelera, zima 1985*

faktografie Eiger

ho byli nějací lidé ve stěně. Bylo to docela příjemné... Nepříjemná věc byla akorát, že za ten vrtulník, co nás sundal dolů, po nás chtěli asi 150 tisíc švýcarských franků. Tomu jsme se jen zasmáli, protože takový balík peněz jsme v životě neviděli a samozřejmě neměli. Přes jednoho známého jsme se nakonec dopracovali až na ředitelství této letecké společnosti do Zurichu. Jejich ředitel si nás pozval do své kanceláře, kde jsme si povídali a povídali, až nakonec prohlásil: „Pánové, tohle je v pohodě. Ale měli jsme tady jiný případ. V roce 1972 jsme dělali jednu z prvních leteckých záchranných akcí v Severní stěně Eigeru. Tenkrát jsme tam vytáhli shodou okolností taky Čechy – nějakého pana Šmída a paní Kysilkovou...“ V Jirkovi by se krve nedořežal, jen seděl a blekotal: „No, to jsem já...“ A ředitel na něho vyvalil oči: „To jste vy, jo?“ Pak jsme si ale dali nějaké víno, všechno nám odpustil a v naprosté pohodě se s námi rozloučil. Tak takhle dopadla naše druhá cesta v Severní stěně Eigeru...

S Jorskou Rybičkou o Eigeru, Jirkovi Šmídovi a ostatních počinech našich horolezců v Severní stěně Eigeru...

Zajímalo by mne, jak si v takovém velkém množství výstupu, co jsi za ta léta podnikl, ceníš právě výstupy v Severní stěně Eigeru?

Eiger pro mne představuje jednu kapitolu z mého lezeckého života. Bude pro mne znamenat pořád hodně. Je to vážný kopec a v době, kdy jsem v něm lezl, mi lezení šlo velmi dobře. Tenkrát jsem mu opravdu propadl...

Jak bys charakterizoval své spolulezce ze Severní stěny Eigeru?

Tým lezců, se kterým jsem podnikl náš prvovýstup z roku 1976, byl naprosto pohodový. Lezla s námi Sylva Kysilková – ženská, která v československém horolezectví něco znamenala. V roce 1972 byla s Jirkou Šmídem v Eigeru poprvé a tehdy jej nevyšlela. Díky Jirkovi jsme se s ní později znovu domluvili a tak se stala účastníkem našeho prvovýstupu. Sylva byla možná první ženská, která vylezla severní stěnu Matterhornu, ale protože to bylo za komunistů, nikde se její výkon moc neuváděl. Zimní prvovýstup z roku 1978 se ukázal daleko tvrdší. Zúčastnili se jej Mirek Šmíd - Lanč, Jarda Flejberk a opět Jirka

Šmíd. Všichni jsme se dobře znali, protože jsme byli v manšaftu a společně se zúčastnili spousty akcí – na Pamiru, na Kavkaze nebo na pisku. Souhra mezi námi byla naprosto perfektní. Mohli jsme se střídat. Když se před námi objevil úsek v ledu, šel Lanč, který byl dobrý lezec v ledu. Já měl na starosti zase volné lezení, Jirka lezení po skobách a Jarda Flejberk byl univerzální lezec, takže nám to opravdu odsejpal. 32 dní ve stěně je však dost dlouhá doba. Pobyt 32 dní ve stěně je však dost dlouhá doba. Už jenom dát jídlo a všechny lezecké věci dohromady - třeba fixy, měli jsme s sebou asi 180 skob, různé dřevěné klíny, mačky, pikly...

Při takovém podniku se pak partáci poznají opravdu dobře. Třeba Lanč... To byl pohodář a extrémista - bylo s ním těžké vyjít. Já s ním naštěstí vycházel dobře. Jedna z jeho stěžejních věcí byl prvovýstup západní stěnou na Ama Dablam v Himálajích, byl jsem u toho, stejně jako Jirka Havel, Michal Brunner a jeden kluk z Německa. Lanč nás požádal, jestli jí může vylézt jako první a pak už je mu jedno, kdo jí po něm poleze. Šel meditovat do kláštera v Tengboche, poté přišel a velkým stylem přešel

■ **Mirek Šmíd po dosažení hřebene Mittellegi Československá cesta II, zima 1978**

stěnu sólo. O Lančovi se traduje, že neměl na to vylézt na někteřou osmu, ale není to pravda. Několikrát stál nad osmi tisíci – třeba v roce 1984 jsme byli na Dhaulágiri, kde vznikl náš prvovýstup. Lanč odvedl největší kus práce. Zůstal nahoře, vylezl do osmi tisíc, zde zanechal poslední zbytek lan, pak se sebral, sjel dolů a odjel. V roce 1987 vylezl do jižního sedla na Everestu, kde nafotil prázdné kyslíkové lásky a smetiště, které tam tenkrát bylo. Popolezl i o něco výš, ale nikde to neuváděl, protože svůj výstup podnikl načerno. Byl to takový svéráz. Třeba vůbec nepoužíval helmu. Říkal, že když spadne kámen, jeho určitě netrefí. (Což asi není úplně pravda, protože Jirku Šmída kámen nakonec trefil.) Lanč už mezi námi bohužel není. Lezl v Yosemitech na Lost Arrow, kde ho našli dole pod stěnou... Přesně se neví, co se vlastně stalo. Zůstaly jen dohady, jestli uklouzl nebo prasklo lano. Já se domnívám, že prostě dolezl na dobrou polici, roztrídil si materiál, natáhl ještě dalších 30 metrů lana, sjel dolů, vařil si, nevakl si jištění na štandu a jak to bejvá – šlápl na kamínek nebo na karabinu a zahučel dolů...

1963

▲ V dubnu se Poláci Jan Mostowski a Krestan Momatiuk za zimních podmínek dostávají cestou Sedlmayera a Mehringera až na II. ledové pole. Jsou první, kterým se po nich podařilo objevit cestu přes I. práh. Kvůli špatnému počasí se musí vrátit.

▲ Švýcar Michel Darbellay uskutečňuje 2. a 3. srpna první úspěšný sólový vstup Severní stěnou za 17 hodin čistého lezeckého času.

▲ Švýcaři Paul Etter, Ueli Gantenbein a Sepp Henkel provedli 27. až 31. prosince první sestup Severní stěnou Eigeru. Trojice se zúčastnila záchranné akce, mající za úkol snést ze stěny těla dvou mrtvých španělských horolezců Alberta Rabady a Ernesta Navarra, kteří v srpnu zahynuli v Pavouku.

1964

▲ Němci Georg Ostler a Dietmar Bachstein podnikli 5. až 7. srpna jubilejní 50. výstup klasikou cestou.

▲ Holanďanka Daisy Voogová se stala první ženou, která přešla Severní stěnu Eigeru. Klasicou cestu zdolala 1. až 4. září se svým spolulezcem Wernerem Bittererem z Německa.

Daisy Voogová

1966

▲ Daisy Voogová zlezla jako první žena rovněž Lauperovu cestu v severovýchodní stěně Eigeru.

▲ Ve stěně se v zimě 23. února až 25. března utkaly dva týmy – německý a angloamerický, při vytváření nové, přímé cesty. Zpočátku byla atmosféra mezi lezci napjatá. Strážce myšlenky John Harlin byl znám přenesením techniky velkých skalních stěn z Yosemiteů do Alp. V tomto duchu vytvořil některé prvovýstupy v oblasti Mont Blancu, zejména svůj nejznámější výstup přímou cestou v západní stěně Petit Dru, kterou uskutečnil s Royalem Robbinssem. Jeho pokus o prvovýstup v Severní stěně Eigeru skončil tragicky. 22. března se zřítíl z Pavouka poté, když se s ním přetřhlo fixní lano.

Oba týmy se po této události spojily a druhý výstup Severní stěnou Eigeru, známý jako „Harlinova cesta“ nebo „Americká direktissima“, dokončily společně expedičním stylem. Na vrcholu stáli Brit Dougal Haston (v roce 1970 zdolal jižní stěnu Annapurny, v roce 1976 pokořil jihozápadní stěnu Everestu) a Němci Jörg Lehne, Günter Strobel, Roland Votteler a Siegfried Hupfauer.

Dougal Haston

1967

▲ Počátkem března nastupuje sám do Harlinovy cesty Francouz Roland Travellini. Jeho tělo nebylo dodnes nalezeno.

▲ 21. června se ve stěně stala největší tragédie od doby prvního přelezení klasicke cesty. Čtyřice saských horolezců z bývalé NDR, Fritz Eske, Günter Kalkbrenner, Kurt Richter a Günter Warmuth, se zřítíla dvě délkou od začátku Hinterstoisserova traverzu.

1968

▲ V červenci vznikají na severním pilíři, který odděluje Severní stěnu Eigeru od severovýchodní, dvě nové cesty. Nejprve zdolávají severní pilíř „Polskou cestou“ ve dnech 28. až 31. července Krzysztof Cielecki, Tadeusz Lukajtys, Ryszard Szafirski a Adam Zysak. Téměř ve stejnou dobu byla vytvářena „Messnerova cesta“, kterou 30. července a 1. srpna přelézají Reinhold Messner, Günther Messner, Toni Hiebeler a Fritz Maschke.

Günther Messner

1969

▲ V období 15. července až 15. srpna prostoupilo stěnu 6 japonských horolezců tzv. „japonskou direktissimou“, vedoucí v pravé části stěny. Tento prvovýstup byl proveden expedičním stylem s pomocí 1.000 kg materiálu a nebyvalého množství technických pomůcek – 250 nýtů, 200 skob a téměř 2.400 metrů fixních lan. Finanční náklady výpravy činily 80.000 německých marek.

faktografie Eiger

Holdně jsem prožil s Jirkou Šmídem, se kterým jsem se zúčastnil obou prvovýstupů. Byla s ním pohodlička. Velmi dobře vařil, takže se v Eigeru staral o kuchyni. Severní stěna mu úplně učarovala. Když v roce 1980 zůstal ve Švýcarsku, rozhodl se, že v ní zkusí udělat ještě jeden prvovýstup. Vytvořil jej na konec s Čestmírem Lukešem a Michalem Pitelkou. Byla to vlastně už třetí česká cesta v Severní stěně Eigeru. Nachází se v pravé části stěny, mezi našim pilířem a Japonskou cestou. Spodní část vede po staré cestě, pak sleduje výraznou depresi vpravo od Japonské cesty až nahoru na hřeběn. Kluci to tenkrát vylezli taky v zimě za 18 dnů (10.-27.3.1985). Potom vznikl plán, že bychom mohli přelézt tři nejtěžší alpské severní stěny – Eigeru, Matterhornu a Grandes Jorasses na jeden záťah. Kdysi to poprvé uskutečnil Francouz Christophe Profit. K přesunu mezi kopci používal vrtulník a tak mu celá trilogie zabrala pouhých 42 hodin. V roce 1993 jsme se rozhodli s Jirkou Šmídem a Tomášem Bradáčem, že se o to také pokusíme, ale mezi kopci se budeme pohybovat na lyžích a horských kolech. Nastoupili jsme do staré cesty v Severní stěně Eigeru – já poprvé, Jirka už poněkoliťatě, a když jsme dolezi na konec Druhého ledového pole, zkazilo se počasí – začalo chumelit. Zabalili jsme to, sjeli celou stěnu dolů a zajeli do Interlakenu. Za tři dny se počasí zlepšilo. Nastoupili jsme podruhé. Brzy ráno jsme začali lézt a na konci prvního dne dolezi až na začátek Rampy. Následujícího dne jsme dosáhli konce Pavouka. Třetí den v jedenáct hodin dopoledne jsme

byli na vršku. Bylo perfektní počasí, všechno úplně super, až do okamžiku, kdy se nám stala nepříjemná věc. Jirka už byl na vrcholu, já k němu teprve docházel po hřebínku, když Tomáš Bradáč šlápnul na nějaký volný kámen a zmizel v Severní stěně. Přitom stihl ještě zakřičet, takže se mi ještě podařilo zaseknout obě zbraně do ledu a Tomášův pád zachytit. Byla to opravdu komická situace. Volám na Jirku: „Skoč přes hřeběn, Tomáš spadl!“ Jirka na to: „Co? Já už fotím...“ Já zase: „Nefot tak moc, Tomáš visí na mně.“ No síla. Nějak jsme se dostali nahoru, akorát Tomáš měl oba kotníky zlomené. Ale protože je měl v plastikách a všechno bylo úplně zmrzlé, nějak moc je necítil a tak jsme pokračovali dále sláněním na východní stranu. Při sestupu z Eigeru jsme strávili další bivak. Následující den jsme dorazili k zastávce Eismeer a zaklepali tam na okna. Otevřeli nám, Tomáš sjel zubačkou dolů a my s Jirkou zůstali sami. Vyjeli jsme nahoru na Jungfrau, na připravených lyžích sjeli ledovec Aletschgletcher a na horských kolech dojeli až do Zermattu, pod Matterhorn. Tam už to nebylo dobré, protože psychika byla přece jenom narušená. Proto jsme tento pokus o zdolání třech stěn ukončili. Jirka jej ale v březnu o tři roky později dotáhl do zdárného konce. Nejprve zdolal Severní stěnu Eigeru i severní stěnu Matterhornu se Špekem Slaninou. Nakonec vylezl na Grandes Jorasses Rubáš sólo, čímž svou trilogii završil.

Severní stěnu Eigeru Jirka znal velice dobře. Pokud v ní chceš něco dokázat, musíš se tu vyznat. V okamžiku, kdy se

Jiří Georg Šmíd

Jiří Šmíd se narodil 8.3.1948 v České Lípě nedaleko pískovcových oblastí, ve kterých začal s lezením. Jeho další kroky směřovaly do Vysokých Tater, kde vytvořil mnoho obtížných technických cest, dodnes vysoce ceněných. Mezi ty nejvýznamnější patří: Komín (kl.V-A3, zima 1973), Prává věž (kl.V-A3, zima 1973) a Michalova cesta (kl.V-A4, zima 1974) ve V stěně Lomnického štítu; Direttissima V stěny Bielovodské věže (kl.VI-A4, září 1974); Žluté převisy V stěně Kežmarského štítu (kl.VI-A4, červen 1975); V stěna Skorušů Mnicha a Jariabkové věže (kl.VI-A4, zima 1975-6); prvovýstup na Ušatou věžičku (kl.V-A4, zima 1976) a Plotna (kl.VI-A3/A4, zima 1976) v S stěně Maleho Kežmarského štítu. Své lezecké působení v ledovcových horách započal v roce 1971 na Kavkaze, kdy se mu podařilo přelézt S pilíř na Šchedu (V vrchol, kl.5A). O tři roky později zopakoval Chergianho výstup pilířem v S stěně Ťufu-Baši (II. Z vrchol, kl.5B). To už má za sebou první zkušenosti z Alp – ze S stěny Eigeru, kterou se v zimě 1972 neúspěšně pokoušel zdolat normálkou z roku 1938. Touto obtížnou alpskou stěnou je okouzlen od samotného začátku své lezecké kariéry a postupem času se Eiger stává jeho druhým domovem. O čtyři roky později zde vytvořil společně se S.Kysilkovou, J.Rybíčkou a P.Plachěckým v létě 1976 novou cestu, vedoucí v pravé části Rote Fluh. Svůj druhý prvovýstup v Eigeru uskutečnil v zimě 1978, kdy společně s J.Flejerberkem, J.Rybíčkou a M.Šmídem přelézl velmi srozumitelnou stěnu vlevo od Harlinovy cesty. Úspěšnou alpskou sezónu doplnil přelezením staré cesty v S stěně Matterhornu. Byl mistrem skalního lezení, o čemž svědčí i výstupy z roku 1979, které podnikl s P. Bednářkem – v Raitikonu přelézl přímý J pilíř „Sonnenpeiler“ na Grosser Drusensturm (kl.VI-A2) a cesty Via Andres (kl.VII-A1) a Via Pardutu (kl.VI-A0) na Kirchspitzen; ve Wilder Kaiseru úspěšně přelézal J pilíř na Maukspitze (kl.VI-A3) a výstupy „Pumpresse“ (kl.VI) a Schmuckův komín (kl.VI-A2) na Fleischbank a v Karwendelu zdolal direttissimu na Martinswand. V roce 1980 se rozhodl k emigraci do Švýcarska. Společně s J.Rybíčkou a M.Pitelkou vytvořil v zimě 1983 za 9 dnů prvovýstup v levé části S stěny Matterhornu. Je rovněž autorem málo známé cesty v S stěně Dru v oblasti Mont Blancu. Jeho chut pro vytváření nových cest v horách s přibývajícím věkem jen vzrůstala. Svůj třetí prvovýstup v S stěně Eigeru „Cesta na památku Toni Hiebelera“, který se nachází v její pravé části, uskutečnil během 18 dní 10. až 27. března 1985. Kromě tří prvovýstupů přelézl v S stěně Eigeru rovněž třikrát klasickou cestu v zimě, naposledy v roce 1996 jako součást Alpské trilogie. Podnikl také úspěšné výstupy ve vysokých horách – na Pamíru vystoupil v roce 1977 na vrchol Piku Komunismu (Borodkinovou cestou v S stěně) a v roce 1997 pokoušel v Karakorumu osmiisícový Gasherbrum II. Zahynul 14.3.1999 při pokusu o svůj další prvovýstup v S stěně Černého Mnicha v Bernských Alpách.

Josef Ryba Rybička

Pískovcové skály
Dračí věž – Hruboskalsko, Poslední zvonění, klas.IXa, 25.5.1980, Josef Nežerka – Josef Rybička – Josef Rakoncaj Milenci – Adršpach, Vzpomínka na Jana Šimona, klas.Xa, 13.7.1985, Jindřich Hudeček – Josef Rybička – S.Šihán – J.Vodrážka

Vysoké Tatry
Bielovodská věž, V stěna, direttissima, prvovýstup, klas.VI-A4, 5-7.9.1974, Jiří Šmíd – Josef Rybička
Skorušů Mnich – Jariabkova věž, V stěna, prvovýstup, 23.12.1975-1.1.1976, Sylva Kysilková – Josef Rybička – Jiří Šmíd – V. Skokan
Kežmarský štít, J stěna, prvovýstup Žluté převisy, červen 1975, Jiří Šmíd – Josef Rybička
Malý Kežmarský štít, S stěna, prvovýstup, klas.V-A4, 8.-10.3.1976, Jiří Šmíd – Josef Rybička – Svobodová
Malý Kežmarský štít, S stěna, Plotna, prvovýstup, klas.VI-A3/A4, 13.-16.3.1976, Jiří Šmíd – Josef Rybička

Alpy
Eiger, S stěna, Československá direttissima, prvovýstup, klas.VI+ A4e, 4.-29.8.1976, Jiří Šmíd, Sylva Kysilková, Petr Plachécký a Josef Rybička
Eiger, S stěna, levá část, Československá cesta II., prvovýstup, klas.VI-A4, 16.-26.1. a 7.-27.2.1978, Jiří Šmíd, Miroslav Šmíd, Josef Rybička a Jaroslav Flejberk
Matterhorn, S stěna, stará cesta, 1978, Kolář – Josef Rybička – Jiří Šmíd
Piz Badile, (Bergell), SV stěna, prvovýstup Zlabkem „Memento mori“, klas.VI+ A3, 24.-28.8.1980, Josef Rybička – Jan Šimon – Z.Škalda
Matterhorn, S stěna, prvovýstup levou částí stěny, zima 1983, Josef Rybička – Jiří Šmíd – Michal Pitelka

Pamír
Pik Komunismu (7.495 m.), 1977, S stěna, Borodkinova cesta, 1.čs.výstup, Jaroslav Flejberk – Josef Rybička – Ivan Vozárik – Jiří Šmíd

Himaláje o Karakorum
Dhaulágiri (8.167 m n.m.), podzim 1984, prvovýstup Z stěnou, člen úspěšné česko-italské expedice
Ama Dablam (6.856 m n.m.), 1986, člen úspěšné expedice
Shivling (6.543 m n.m.), 6.9.1987 dosažen vrchol Z hřebenem
Nanga Parbat (8.125 m n.m.), Kinsholerova cesta v levé části Diamirské stěny, léto 1992, člen úspěšné mezinárodní expedice
Gasherbrum II (8.035 m n.m.), léto 1997, vedoucí expedice, dosažen vrchol
Ama Dablam (6.856 m n.m.), podzim 1998, vedoucí úspěšné expedice

1970

- ▲ Celkem 87 dní – 24. prosince 1969 až 21. března 1970, působí ve stěně sedmičlenné japonské družstvo. Výsledkem je druhé přelezení Americké direttissimy.
- ▲ Pět švýcarským horolezcům se podařilo expedičním stylem 21. prosince 1969 až 25. ledna 1970 druhé přelezení japonské direttissimy. Otto von Allmen, Max Dörfliger, Peter Jungen, Hans Müller a Hanspeter Trachsel byli zároveň prvními, kdo tuto cestu prostoupili v zimě.
- ▲ V Severní stěně proběhla 25. ledna první zimní záchranná akce. Japonský horolezec Kenji Kimura si při pokusu o druhé zimní přelezení klasické cesty zlomil při pádu ve Výstupových spárách břevec a byl vytažen na vrchol pomocí navijáku s ocelovým lanem.
- ▲ Švýcar Sylvain Saudan sjíždí 9. března západní stěnu Eigeru o sklonu 50° poprvé na lyžích.
- ▲ Direttissimu severním pilířem přelézá poprvé 28. až 31. července trojice Skotů Ian McEacheran, Bugs McKeith a Kenny Spence.

1971

- ▲ Švýcarská letecká záchranná služba provádí 12. září první přímou záchranu vrtulníkem ze Severní stěny. Po náhlé změně počasí jsou z Druhého ledového pole zachráněni dva vyčerpaní němečtí horolezci Martin Block a Peter Siebert. Vrtulník pilotoval Günter Amann. Lanovým navijákem se k postiženým nechal spustit horský vůdce Rudolf Kaufmann.

Wanda Rutkiewiczová

1973

- ▲ Polky Wanda Rutkiewiczová, Danuta Wachová a Stefania Eigerszordorffová opakují v září cestu Messner-Hiebler, vedoucí severním pilířem. Poprvé v historii Eigeru není v lezeckém družstvu žádný muž.

1974

- ▲ Eiger se stal dějištěm hollywoodského thrilleru „The Eiger Sanction“, jehož hlavním hrdinou je Clint Eastwood. Při natáčení přímo v Severní stěně poblíž západního hřebene zahynul 13. srpna Američan Dave Knowles, když postupoval jako druhý v trojčlenném družstvu a byl zasažen padajícím kameňem do hlavy.
- ▲ Reinhold Messner a Peter Habeler zdolávají 15. srpna klasickou cestu za rekordních 10 hodin.
- Pro oba je tento výkon součástí přípravy na prvovýstup alpským stylem na Hidden Peak v Karakorumu 8.068 m n.m., který podnikají o rok později.
- ▲ Švýcaři Karl Moser a Walter Müller 24. srpna otevírají novou přímou linii v jihovýchodní stěně Eigeru.

Peter Habeler

1976

- ▲ V pravé části Severní stěny Eigeru vzniká 4. až 29. srpna legendární a stále nezopakovaná „Československá direttissima“, vedoucí vpravo od japonské direttissimy přímo přes Rote Fluh a dále po výrazném skalním pilíři. Prvovýstup, který trval 21 dní, uskutečnili Jiří Šmíd, Sylva Kysilková, Petr Plachécký a Josef Rybička. (viz str.18)

Sylva Kysilková

1977

- ▲ V září se podařil Švýcaru Jurg Freyovi první slet z vrcholu Eigeru na rogolovém kluzáku.

1978

- ▲ Extrémní a dodnes nezopakovaný zimní prvovýstup, vedoucí levou částí stěny, uskutečnili v rozmezí dní 16. až 26. ledna a 7. až 27. února Jiří Šmíd, Miroslav Šmíd, Josef Rybička a Jaroslav Flejberk. Cesta je označována jako „Československá cesta II“. (viz str.18)
- ▲ První zimní sólový výstup klasickou cestou uskutečnil ve dnech 3. až 9. března Japonec Tsuneco Hasegawa. 7. až 12. března tento výkon zopakuje Ivan Ghirardinii z Francie.

rozhodneš pro návrat a začneš slaňovat, můžeš se dostat do partii nad okny, kde jsou obrovské převisy. Špagát pak nemusí stačit až na zem. Vzpomínám si, že se Jirka při jednom pokusu o vylezení klasické cesty v zimě vracel po pátém bivaku dolů, slaňoval a potkal dva Nory. Bylo hodně špatné počasí, chtěli se také vrátit, ale nevěděli jak a že zavolají vrtulník. Jirka jim odpověděl prostě: „Pojďte se mnou, já vás vezmu dolů.“ Začal slaňovat a oni, že to tím směrem určitě nejde. A on: „Ale jde!“ Bylo to přesně v místech, kde jim špagát stačil opravdu až na zem. Myslím si, Jirka byl největší znalec Severní stěny Eigeru. Měl ji přečtenou od A do Z. Zůstal ve Švýcarsku a díky tomu v ní mohl strávit řadu času. Později dokonce získal práci nahoře na Kleine Scheidegg, kde opravoval střechy. Celou dobu pomáhal lezcům, kteří potřebovali vyčistat prachy – bylo to příjemné. A „svou“ stěnu měl neustále na očích. Zlezl ji močkrát. Jirka byl člověk, jenž strávil v Severní stěně Eigeru nejvíce bivaků. Mám to spočítané – bylo jich dohromady 176. Eiger znal naprosto perfektně se vším všudy. V knihách píšou, že se z horní části stěny Eigeru nedá vrátit. Jirka měl vyzkoušené, že to není pravda. Dokázal se vrátit i z Pavouka, slanił všechno...

Postupem času se v oblasti Eigeru zaměřil na Černého Mnicha, kde jsme spolu udělali dvě nové cesty, on tam měl celkem čtyři nebo pět prvovýstupů. Chtěl udělat ještě jednu cestu v levé části Severní stěny Eigeru – už při prvovýstupu v roce 1978 jsme si všimli, že mezi Rampou na staré cestě a naší linií je úplně volný kus stěny. Do ní chtěl Jirka v roce 1999 nastoupit – se Špekem a s Láďou Štěpánem. Nebyly ale dobré podmínky, proto se kluci rozhodli, že půjdou udělat další cestu na Černého Mnicha, čímž začala osudná scéna Jirky Šmída. Při tahání věci nahoru se zřejmě ze stěny uvolnil kámen, který Jirkou trefil přímo do hlavy. Měl sice helmu, ale byl zrovna na štandu, kde se přepínal z lan. Jak ho ten šutr zasáhl, spadl asi 150 metrů dolů a zabil se. Bylo to před 4 roky, přesně 14. 3. 1999. Takhle skončila česká legenda, která měla největší zkušenosti z Eigeru. Jeho nevylezenou cestu v Eigeru se teď snaží dodělat právě Špek s Pavlem Weissereem z Brna.

Jak jste se vůbec dali s Jirkou dohromady?

Oba pocházíme z Nového Boru. Ve čtrnácti jsem začal lézt a od začátku mi to docela šlo. Jeden kamarád mi jednou říká: „Hele, já tě seznámím s klukem, který taky dobře leze“ a dal nás s Jirkou dohromady. Začínali jsme spolu lézt v letních Tatrách, později také v zimě. Udělali jsme zde mnoho prvovýstupů, postupně jsme se dostávali do vyšších hor a velkých kopců. Byl jsem jeho spolulezec mraky let, společně jsme se dostali do manšaftu a vylezli spousty věcí. Lezl dobře po skobách, skobovací věci lezl on, já zase spíše volně lezitelné úseky. Nemuseli jsme vůbec nic řešit. Ve chvíli, kdy se nad námi

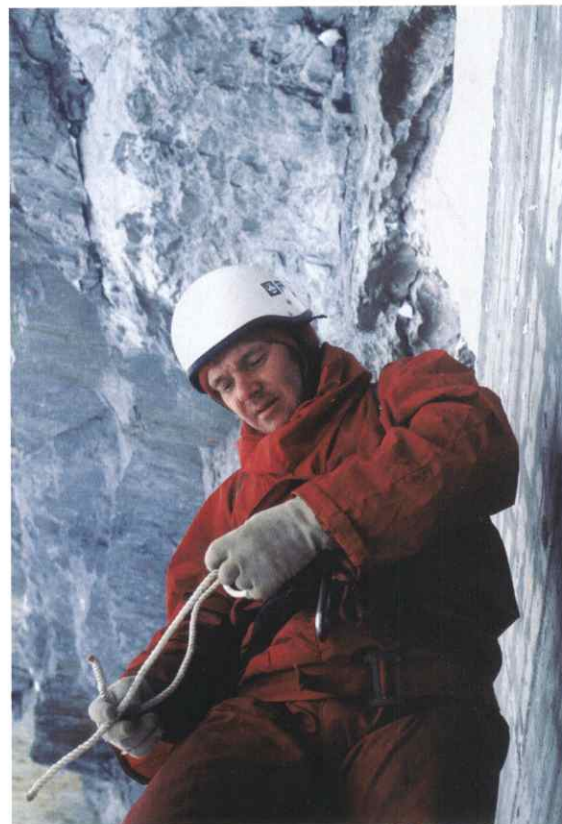
objevily převisy, zaznělo samozřejmě: „Půjdeš ty!“, když přišly úseky s volným lezením, nastoupil jsem zase já. Jeho kopce – Eiger, jsem si s ním prožil velmi dobře, bylo to skvělé. Tím, že Jirka zůstal ve Švýcarsku, začala naše společné lezení být trochu složitější. Udělali jsme například novou cestu na Matterhorn, vlevo od klasické cesty bratrů Schmidů. Trvala nám asi 14 dní. Skutečnost, že jsem lezl s emigrantem, způsobila, že mě vyloučili z reprezentace, ale našťastí mě do ní za čas zase vzali zpátky. Po revoluci jsme s Jirkou zase lezli bez potíží. V roce 1997 jsme dokonce odjeli i na expedici do Pákistánu, kde se nám podařilo vylézt na osmitisícový Gasherbrum II.

A co Michal Pitelka?

Michala Pitelku znám velmi dobře, je velmi výraznou osobností v lezení, je extrémista. Severní stěnu Eigeru vylezl v zimě 16. ledna 1992 sólo za 8 a půl hodiny. Ten den si budu pamatovat hodně dlouho. Bylo krásně, já se zrovna nacházel na druhé straně Eigeru, kde jsme létali na padáčích, a ten můj skončil na vysokém napětí. Michal je velmi skromný kluk a vynikající lezec. Proslavil se také tím, že vytvořil prvovýstup na Fitz Roy v Patagónii – cestu, která byla hodně let rozdělaná. Nejdříve ji zkoušeli vylézt Francouzi v čele s Terrayem, ale nakonec zdolali něco jiného. Byl v ní i Walter Bonatti. A po mnoha letech tuhle cestu vylezl Michal Pitelka s jedním Švýcarem v úplně dobrém super stylu.

Když jsi byl v reprezentačním družstvu, v čem se lišilo výkonostní horolezectví od toho dnešního?

Tým lidí, kteří v té době hodně lezli: Jirka Novák, Igor Novák, Jaryk Stejskal, Rak, Lanč... prostě všichni, co byli tenkrát v manšaftu, pokud někam vyjeli, ať už to bylo ve Švýcarsku, ve Francii, v Rakousku, všude dělali nové, těžké cesty. Tento tým lidí byl velmi silný a neustále se rozrůstal. Vylezli mraky věcí v Alpách. Pak se všichni přesunuli na další kopce – třeba na Pamír. Rak je člověk, který má u nás nejvíce osmitisícovek. Je typickým příkladem toho, jak má vypadat postupnost v lezení – nejprve lezl na písku, potom v Tatrách, v zimě, v Alpách... Dnes chtějí lidé jezdit do velkých hor, ale přeskočí nějaký mezičlánek. Nemají za sebou zimní Tatry ani Alpy, poprvé stojí v mačkách v Himálajích. Škoda. Letní i zimní Tatry a Alpy – tyto zkušenosti musí prostě člověk někde nasbírat. Já byl například s Lančem čtyřikrát v Patagónii, lezli jsme na Fitz Roy a Cerro Torre. Díky svým zkušenostem jsem věděl, že při nepříznivém počasí zde nezůstanu, protože vím, jak se mám vrátit.

Jirka Šmíd u oken stanice Eigerwand
Československá cesta II, zima 1978

dole:
Miloš Nosek
překonává ledové pole
klasická cesta, zima
1995

To samé platí ve velkých horách. Lidé, co mají tyto zkušenosti, se tam lépe pohybují. V roce 1997 jsem to mohl zhodnotit, když řada podobně zkušených lidí – Zdeněk Hrubý, Standa Šilhán, Jirka Šmíd nebo Pavel Pišek – vylezla na vrchol Gasherbrumu II. Tato výprava se velmi vydařila. Všichni účastníci expedice vylezli na osmitisícovku a tři z nich ještě na druhou – Gasherbrum I. Když se podíváme na statistiku úmrtí

SUUNTO

PRVNÍ OFICIÁLNÍ
VÝPRODEJ MODELŮ
SUUNTO

SLEVA 20%

**X6HR, X6, S6
METRON HR
ADVIZOR HR
VECTOR**

**Platí od 1. září
do vyprodání zásob.**

Zmíněné modely najdete u těchto prodejců:

Hudy Sport, Havlíčkova 11, Praha 1
Hudy Sport, Na Perštýně 14, Praha 1
Hudy Sport, Strossmayerovo n. 10, Praha 7
H.S.H. Sport, Gorazdova 5, Praha 2
Sport Watch Centre, Benediktská 9, Praha 1
Hudy Sport, Orlí 20, Brno
Hudy Sport, Na Hradbách 6, Ostrava
Hudy Sport, Nám. Republiky 5, Plzeň
Hannah Czech a.s., Plzeň
Fun Sport s.r.o., Masarykovo nám. 581, Hradec Králové
Hudy Sport, Rudolfovská 11, České Budějovice

S.F.O.

www.suunto.cz
GSM: 606 603 999

Severní stěny Eigeru. Načerno odjel do Švýcarska, přes hranice mu pomáhal Osin Duba, řečený Oswald. Byl jedním z těch, kteří s Pavoukem v zimě přecházeli hlavní hřeben Tater. Když se Pavoukovi podařilo dostat o rok později nějakým zvláštním způsobem na slovenskou expedici na Everest, já měl to štěstí a jel s ním z Káthmándú do Dillí nákladákem. O všem mi vyprávěl. Po expedici ho opět zavřeli a nějakou dobu si zase poseđel. Na své padesátiny vylezl s bráchou Levý Ypsilon na Kežmarák. Při sestupu Německým žebříkem se s nimi utrhla desková lavina. Sjela s nimi až dolů – to jsou úplně šílené věci... Pavouk byl jeden z lidí, co něco velmi vážného v horolezectví dokázali. Když mi o svém prvovýstupu v Eigeru vyprávěl, tvrdil, že jedno místo nemohl vylézt. Bylo to až někde v horní části stěny – převíslá spára. Měl v ní jistění a pokaždé, když do toho úseku nalezl, tak spadnul. Říkal: „Já už se opravdu nasral, prostě jsem smotal špagát a lezl bez jistění. Bylo mi jasné, že pokud spadnu, je to v pohodě, ale ne napadl mne jiný způsob, jak se vyhecovat k tomu, abych to místo přešel.“ Ve stěně byl 13 dní, musel v ní zkusit jako pes.

■ J. Šmíd, specialista na technické lezení, v převísech u oken stanice Eigerwand, Československá cesta II, zima 1978
dole:

J. Šmíd na bivaku v Pavoukovi, klasická cesta Severní stěny Eigeru, zima 1993

Další významný výstup v Eigeru podnikli v roce 1976 Petr "Pedro" Bednařík, Pavel Ševčík a Jindra Sochor s Pavlem Cívárkem (který je taky už po smrti). V době, kdy jsme dělali náš prvovýstup, vlezli tito kluci do Harlina jen v lezečkách, skoro bez jídla a prostě jenom lezli, lezli a lezli. Kam dolezli, tam zůstali zavěšeni ve smyčkách a v žebříkách, přečkali noc a ráno pokračovali. Tímto stylem vyušili za 7 dní s šesti hroznými bivaky první letní výstup Harlinovou cestou. Když scházeli dolů, šli jsme jim naproti. Cívárek na konci sestupové cesty uklouzl a kus sjel po firnovém poli. Měl úplně sedřená břicha na rukách. Pamatuji si jen, jak tam seděl a říkal: „Mi je už všechno jedno, hlavně že jsem to přežil.“ Chlapci si tedy taky pěkně zkusili. Byl to výkon.

Lidi, kteří se v této stěně pohybovali, bylo v minulosti více. Třeba Karel Procházka, Jirka Skopec, Fery Půlpán nebo Jirka Pechouš pořad razili cestu Ideální direktissimou. Už ji měli téměř vylezenou. Při 4. nebo 5. pokusu dolézali její horní část, Jirka Pechouš s Jirkou Šlégrem šli natáhnout část fixů, vytrhli štand a zahučeli ze stěny. Přitom měli vrchol skutečně na dosah ruky. Jirka Skopec na ně čekal, až se vrátí dolů. Nevraceli se a tak je šel hledat. Dojel po fixech nahoru, aby zjistil, co se klukům přihodilo. Byl z jejich tragického konce hodně špatný, přesto se ještě dokázal vrátit sám z celé stěny dolů. Také úctyhodný výkon... Tyto pokusy nakonec dotáhl do zdárného konce Pavouk.

Společným motivem všech lezců, kteří v Severní stěně působili, byl Radan Kuchař a Zdeno Zibrín – první lezci od nás, kteří v roce 1961 Eiger přešli. Tito dva chlapci dlouhou cestu v této stěně, po níž šla spousta výborných borců, skutečně otevřeli. ▲

ností, jsou zde většinou lidé z překlížky, kteří vyjedou někam do hor a hned je nějaký průšvih.

Jak se díváš na ostatní počiny našich lezců v Severní stěně Eigeru?

Jeden z největších výkonů v Severní stěně Eigeru má na svědomí Pavel Pochylý, řečený Pavouk. Byl zvláštní tím, že za komunistů několikrát seděl a vždycky, když vyšel z kriminálu, udělal nějakou super věc. Poprvé byl zavřený někdy na vojně a hned potom přešel hlavní hřeben Vysokých Tater v zimě. Poseđel si znovu a v roce 1983 vylezl Superdirektissimu

Jan Martínek, Pavel
Koubek a Petr Gřibek
při odpočinku ve stěně

první
zimní

S MARTINEM NOVÁKEM ROZMLOUVAL MARTIN KREJSA

FOTO: ARCHIV JANA MARTÍNKA

První československý výstup Severní stěnou Eigeru v zimě

Prvními horolezci z bývalého Československa, kteří prostoupili Severní stěnu Eigeru, byla v létě 1961 dvojice Kuchař – Zibrín. Podobně unikátním výstupem je první československé přelezení této obávané stěny v zimě, které se podařilo v roce 1976 šestici Ostraváků. Skupinu úspěšných horolezců tvořili Leoš Horka (1943–1988), Jan Martínek (1950) a Vladimír Starčala (1946–1997) z vítkovického horolezeckého oddílu společně s Petrem Gříbkem (1943–1988), Milanem Motyčkou (1941) a Martinem Novákem (1950) z horolezeckého oddílu Nové hutí. Jejich dnes již legendární 16-ti denní výstup Japonskou direktissimou představuje teprve druhé zimní přelezení této přímé linie (celkově čtvrté), ale vůbec první, které bylo uskutečněno lehkým alpským stylem. Jejich zdařilému výkonu předcházela jeden neúspěšný pokus 5. až 18. března 1975, kdy se o stěnu pokoušeli Petr Gříbek, Leoš Horka, Vladimír Starčala, Milan Motyčka, Bohumil Kadlčík a Josef Kulhavý. Kvůli neskutečně špatnému počasí se tenkrát museli vrátit z horních partií Severní stěny. O rok později do ní nastupují 19. února v pozměněné sestavě znovu. Kromě již zmiňované šestice se výstupu zúčastní také Pavel Koubek z Brna, po zranění kamenem však musí svůj další postup ve stěně šestý den ukončit. O dramatické události při výstupu nebylo opravdu nouze a tak i s odstupem času se o tomto výkonu traduje spousta historek – bivaky bez spacáku, pády do pofiderního jištění, to vše s vybavením vyrobeném doslova na koleně. Nakonec se ale všichni proboují až k vrcholu obávaného Eigeru, na kterém stanou 5. března. Dramatičnost jejich výstupu tímto nekonečí, při sestupu Martin Novák nešťastně uklouzne. Jeho několikasetmetrový pád západní stěnou končí na nemocničním lůžku v Interla-

kenu. A byl to právě on, kdo mi po letech o svém životním zážitku povyprávěl.

Kdo byl duchovním otcem myšlenky, vylézt tuto stěnu a navíc extrémně těžkou Japonskou direktissimou?

Určitě Leoš Horka s Ládu Starčalou. Oba byli největší tahouni, kteří Eiger poznali už o rok dříve než já. Proč vybrali právě Eiger? Je toho více... Pro horolezce byl vždycky obrovskou výzvou. I po letech znamenal v horolezeckém světě hodně. Poprvé jej od nás zdolali Kuchař se Zibrínem, ale ještě nikdo z Československa po nich Severní stěnu Eigeru neprostoupil v zimě. Když se na něj koukáš z jakékoliv strany, z protějších kopců, kde jsou sjezdovky – třeba z Lauberhornu, neznám jinou stěnu v Alpách, která by byla tak impozantní jako právě Eiger.

Jaké to bylo, když jsi nakonec pod ním stál poprvé?

Když jsem se poprvé dozvěděl, že bych měl jet na Severní stěnu Eigeru, byl jsem hodně vzrušený. Stěna měla šílenou pověst, vykládalo se o ní u táborových ohňů. Zanedlouho jsem skutečně nasedl do vláčku, který jede z Grindelwaldu na Kleine Scheidegg pod Eigerem. Kus tratě vede přímo pod jeho Severní stěnou, já na ni koukal přičemž moje hlava šla pěkně do záklonu. Krve by se ve mně nedořezal. Vzpomněl jsem si na všechny křížky, namalované v knížkách a časopisech v místech, kde někdo zahynul, na veskeré příběhy o neúspěšných slaňováních, kdy horolezci zůstávali viset na konci rozpletených konopných lan v převisích. Byly to šílené historky, které se mi v tu chvíli honily hlavou. Když jsme později do Eigeru vlezli, měl jsem už trochu jiné starosti a tak ze mě tíha tragédií v minulosti částečně spadla. Prvotní dojem byl velmi silný – vůbec se odhodlat vlézt do takové stěny, což považuji za náš hlavní přínos, protože jsme Eiger u nás částečně zbavili mýtu. Na počátku jsme si ale skutečně říkali: „My obyčejní Ostraváci a teď se sereme do takových věcí...“ Mysleli jsme si, že to je nad naše možnosti, protože před tím jsme nic tak extra nezdovali. Když jsme pak leželi Těžkou spáru a uviděli nad sebou ty traverzy, stará lana v nich skutečně visela a příběhy z minulosti opět ožily. Uvěřili jsme jim. Stěna už šla pořádně do kopce. Padající kameny nás mýjely daleko za zády. Než jsme se s touto skutečností sžili, trvalo to strašně dlouho. Zvuk, který vydávalo padající kamení, byl podobný svištění kulce. Jakmile zazní, ihned jsme se schovávali. Až později jsme zjistili, že lítají daleko od nás a nic tak zvláštního se neděje. Bylo to však psychicky vysilující. Také díky skutečnosti, že návrat dolů byl téměř nemožný. Už jen kvůli skobám by-

faktografie Eigeru

1979

▲ Gérard Hopfgartner a Michel Piola ze Švýcarska poprvé zlezají cestu „Les Portes du Chaos“ (Brána chaosu). Cesta je dnes známá pod názvem Ženevský pilíř. Jedná se o první moderní volně leženou cestu v Severní stěně Eigeru.

Michel Piola

1980

▲ První zimní ženské přelezení Severní stěny Eigeru Heckmairovou cestou se podařilo 12 až 15. února Němce Claudii Heissenbergerové.

1981

▲ První průstup Severním zářezem se podařil koncem srpna švýcarskému družstvu Christel Howald, Hans Howald a Marcel Rüedi.

1982

▲ V Severní stěně Eigeru přibýly dvě nové, volně ležené linie. Slovinec Franček Knez vylezl první z nich sólově 15. července, 13. srpna připojila druhou cestu dvojice Švýcarů Kaspar Ochsner a Urs Brunner.

Pavel Pochylý

1983

▲ Pavel Pochylý přelézal poprvé Ideální direktissimu. Svůj sólový prvovýstup uskutečnil v zimním období 20. března až 2. dubna. Téměř padesátileté období neúspěšných pokusů prostoupit stěnu po linii, nastolené v roce 1935 dvojicí Karl Mehringer a Max Sedlmayer, je u konce. (viz str.40)

▲ 19. května se Italům Toni Valeruzovi a Bruno Pederviovi zdařil první sjezd téměř 60 stupňů strmé severovýchodní stěny na lyžích.

▲ Nová cesta západním pilířem „Spit Verdonesque Édente“ vznikla ve dnech 3. června a 9. až 12. července díky švýcarské dvojici Pierre-Alain Steiner a Paul Maillefer.

▲ Francouz René Ghilini a švýcarský lezec Michel Piola z Ženevy přelézají 26. až 30. července novou cestu v Severní stěně, dnes známou pod názvem „Direttissima Ghilini – Piola“.

▲ Francouz Jean-Marc Boivin zdolává v sólovém výstupu kombinaci Heckmairovy a Harlinovy cesty od Žehlíčky za 7 a půl hodiny.

▲ Rakušan Thomas Bubendorfer zlezá klasickou cestu za 4 hodiny 50 minut – vytváří tak nový rychlostní rekord.

Thomas Bubendorfer

1985

▲ Francouz Christopher Profit zdolává Severní stěnu Eigeru třetím zimním sólovýstupem za 10 hodin.

▲ Jiří Šmíd, Michal Pitelka a Čestmír Lukeš vytvořili 10. až 27. března novou linii – „Cestu na památku Toni Hiebelera“.

▲ Severní stěna Eigeru se stala svědkem nejvýznamnějšího počínu třicetiletého rychlostního specialisty Christophe Profita z Francie. Tři nejznámější severní stěny Alp – Eigeru, Matterhornu a Grandes Jorasses (přes Crozův pilíř) zdolal 25. července během jednoho dne za pouhých 22 a půl hodiny. K přesunu mezi horami použil helikoptéru. Dosažené časy jsou zářezující – Severní stěna Eigeru mu trvala 6 hodin 45 minut, Matterhornu a Grandes Jorasses shodně pouhé 4 hodiny.

Christopher Profit

▲ Jugoslávci Franček Knez, Mayan Freser a Dani Tič překonali 27. a 28. července novou linii, dnes známou jako Slovinská cesta.

▲ Počátkem září se Švýcaru Danielu H. Ankerovi podařil první sólový výstup Severním zářezem.

▲ 23. září provedl Francouz Pierre Gevaux první let z vrcholu Eigeru na padákovém kluzáku.

Franček Knez

¹Petr Gříbek a Leoš Horka zahynuli v roce 1988 na Tilicho Peaku (7,134 m) po úspěšném zdolání vrcholu Severní stěnou 18. října.

Celou dobu jsme byli ve stínu a najednou na nás svítilo opět slunce. Teploučko, už jsme nemuseli nikam stoupat. Ohromná úleva! Chvilí jsme tam seděli, pak začali sestupovat, opět se řečnilo. Kousek pod vrcholem se mi podařilo upadnout. Byla to moje blbost, mám vše pořád v paměti. Na jedné noze jsem měl mačku se zadními hroty podseknutými. Jak jsem scházel přes různé traverzy, batoh mi sjezl na stranu, špatně jsem došlápl na poškozenou mačku a už jsem se koulel. Napřed jsem tomu nevěnoval až takovou pozornost, ale když jsem ztratil batoh, uvědomil jsem si, že musím začít něco dělat. Padal jsem po sněhu západní stěny, potom začal i skákat, nakonec jsem přeletěl přes skalní práh. Cítil jsem, že letím jako hadrový panák. Nekoordinované pohyby. Dopadl jsem do sněhové de-

prese, kde jsem zpomalil, začal brzdit a naštěstí se zastavil. Byl jsem bez batohu a v šoku. Podíval jsem se nahoru, kde jsou kluci a zjistil, že jsem prorčel půlku stěny. Pokoušely se o mne mdloby. Zabodnul jsem cepín do sněhu a čekal až zcepením. Celkem nic mě nebolelo, byl jsem opravdu jen otřesen. Nade mnou se objevil vrtulník. Byli jsme pojištění, a proto nás zespodu celou dobu sledovali. Když jsme se blížili k vrcholu, dělali nad námi dokonce vyhlídkové lety. Několikrát se na nás létali koukat turisté – viděli jsme jim přímo do očí. Vadilo nám to a párkrát jsme je museli odhánět. Tvrdý byznys.

Kluci ke mně sestoupili a přivolali vrtulník, co nad námi kroužil. Byl to pro mě zážitek. Později jsem se několikrát zúčastnil akcí horské služby v Tatrách a tak mohu srovnávat, jak rozdílný vztah mají k lidem naši a švýcarští záchranáři. Nebe a dudy. Helikoptéra vysadila z lana chlapa. Byl v červené větrovce, pamatuji si, že měl pod ní kravatu. Čistouchý... Nakširoval mě do postroje a vrtulník mezitím poslal pryč, aby nám nepřekážel, protože přistát zde nemohl. Až skončil, přivolal jej zpátky – mikrofon měl přímo na hlavě, něco takového jsem viděl poprvé v životě. Na konci podvěsu měl vrtulník „hrušku“ na zavaznutí karabiny. Věřím, že přede mnou ten záchranář frajrejl. Nastavil před sebe ruku a helikoptéra jej při náletu minula tak o půl metru. Kdyby chtěl, natáhne se a hrušku si chytne. On ne, byl to tvrdák. Nechal je udělat ještě jedno kolečko a hruška zavakla přímo do karabiny v jeho ruce. „Cvak!“ a už jsem frčel nahoru. Když jsem se dostal dovnitř, byl to pěkný pocit. Přál jsem si ještě, ať se mnou naposledy zaletí do Severní stěny. Pilot mi vyhověl, potom mne v Scheideggu přeložili do

sanitky a odvezli do nemocnice v Interlaken. Perfektní lidský přístup. Později se za mnou ještě přišel dvakrát nebo třikrát podívat, když přilétávali do Interlaken s novými pacienty do nemocnice. Perfektní lidi. Přemýšlel jsem nad tím, že pro ně tato záchranka neznamenala žádné fyzické vypětí. Jistěže to bylo nebezpečné, ale když stejnou situaci srovnáváš s Tatránci, kteří jsou ve vytopené služebně a někdo tam zavolá: „Máte na Ladovém štítě chlapa“... – to pak musí jít s těžkými batohy tři hodiny zachraňovat. Jsou na dotyčného patřičně našťvaní a dají mu to taky odpovídajícím způsobem vyžrat. Nevím, jaká je situace teď, ale v minulosti jsem jim dvakrát pomáhal a pak si říkal: „Doufám, že nikdy nebudu muset být zachraňován tatranskou horskou službou.“ Z vlastní zkušenosti znám jejich

■ **Cestou do Švýcarska - zleva Milan Motyčka, Petr Gříbek, Pavel Koubek, Jan Martínek a Martin Novák Japonská direktissima, zima 1976**

nepěkné chování k zachraňovaným. Na jedné straně je chápu – kvůli nějakému „ceprovi“ musí riskovat... Pod Eigerem je to jinak. Přileti pro tebe vrtulníkem profesionálové, dobře placení. Nikdo ti nic nevyčítá, protože je to jejich povolání. V Tatrách se dělaly rozборы příčin nehody a závěr byl jednoznačný – dotyčný tam neměl co dělat. Ve Švýcarsku mi ve špitále nikdo neřekl nebo nenaznačil: „Co jste tam dělal? Proč jste tam lezl...“ To se vůbec neřeší.

Fascinuje mě, že ti amputovali prsty na nohách, ale přesto jsi „vesele“ lezl dále. Uvažoval jsem, kdyby mne potkalo něco podobného, s jakými potížemi bych se musel potýkat. Co se ti tenkrát honilo hlavou?

Bylo to dost ostré. Ve Švýcarech jsem ležel asi 14 dní. Když mě dotáhli do špitálu a já se vzpamatoval z šoku, měl jsem jen trochu krvavý naražený bok a evidentně mi nic jiného nebylo. Ale taky se zjistilo, že mám omrzlé prsty – z posledního bivaku. S Leošem jsme byli ještě ve stěně, Láďa Starčala už byl nahoře a my věděli, že všechno je v pohodě. Tu noc bylo sedmadvacet stupňů pod nulou. Jelikož jsme věděli, že všechno dobře dopadne, psychicky jsme vypnuli. Nehlídali jsme se jako obvykle. Švýcaři mi pak říkali: „To byl přesně okamžik, kdy jste omrznul.“ Poté co mi ve špitálu sundali boty, prsty jsem měl úplně bílé, dokonce až do půlky nártu. Skvělá nohla nemocnice se speciálním oddělením pro lyžaře – dělali se mnou všechno. Když se ukázalo, co se dá zachránit a co je ztracené, ptali se mě, jestli tam nechci zůstat, aby mě operovali. Bylo už jasné, že o prsty přijdu. V té době jsem byl čerstvě ženatý, měl jsem už děcko a tak jsem chtěl jet co nejdříve domů. Doktor se jmenoval Vogel. Za mlada byl na stáži v popradské nemocnici. Řekl jsem mu o mém úmyslu jet domů. Měl však z Československa zafixovanou pouze popradskou nemocnici, a tak rezolutně řekl: „V žádném případě! Já vás nepustím.“ Vysvětlil jsem mu, že to u nás nevypadá všude jako v Popradě, proto jsem nakonec odjel. Jelikož jsem byl zaměstnaný jako horník, přihlásil jsem se do nemocnice v Karvině, do níž jsem dokonce přišel po svých. Ptali se mě:

„Co máte?“ A já na to: „Omzrl jsem.“ Doktor na mě hloupě zíral, tak jsem mu ukázal prsty, které už byly fialové a do půlky nártu hrály růžovou a mírně fialovou. Řekl jen: „To musí pryč!“ Já na to: „To mi ve Švýcarsku říkali taky.“ Zaznělo jen: „Dobře. Zítřejší půjdete na sál.“ Vzal inkoustovou tužku, naslínil ji a udělal čáru. V půlce nártu! Ve mně by se krve nedořezal. Že o prsty přijdu, s tím jsem se už smířil. Sice jsem nevěděl, co to udělá, ale budiž. Když mi však namaloval čáru takhle v půlce nártu a já si představil, že mám celou klenbu pryč – pomyslel jsem si: „No potěš pánbůh.“ Odpoledne za mnou byli na návštěvě kluci. Přišli všichni. Popovídal jsem jim novinky a Láďa říká: „Tak to ne. My máme známého v Ostravě na popálenince. Pojd!“ „Jak pojde?“, nechápal jsem. Byl jsem v nemocničním mundúru, ale byli nekompromisní. Normálně mě posadili do auta, všechny moje věci zůstaly v nemocnici. Převezli mě do Ostravy jen v papučích a pyžamu. Nový doktor si mě prohlédl a rozhodl: „Zkusíme, co se zachránit dá.“ Byl to bezvadný chlap. Dával mi antibiotika, nechal mě u nich asi měsíc. Postupně jsem cítil, jak se mi do nártů navrací život, ale prsty zčernaly úplně. Když jsem pak šel asi za měsíc na sál, dostal jsem jen místní umrtvení. Pamatuji si to dodnes – doktor vzal kleštičky a prsty mi normálně ulámal. Hotový jsem byl za chvíli...

Největší obavy jsem měl z toho, jestli ještě vůbec budu schopen jezdit na běžkách. Nakonec se ale ukázalo, že prsty při běhání na lyžích až tak důležité nejsou. Zpočátku jsem byl rozechvělý, ale po prvním tempu jsem zjistil, že to jde i bez prstů, a uklidnil se. Po skalách jsem se naučil lézt bez prstů také a nějaká ta ččka ještě přešel. Musel jsem však trochu změnit techniku – nestoupal jsem po špičkách nártů, ale po jejich hrančkách.

Věnuješ se ještě lezení?

Teď už ne. Lezení mě přestalo zajímat. Asi tak před deseti lety jsem se začal bát – hlavně na písku. Postupně se dostavilo zjištění, že můj strach je silnější než samotná touha lézt. Trochu jsem se za to styděl, ale pak jsem si říkal, že k tomu není důvod. Horolezecky jsem normálně vyhasl. Ztratil jsem požitek z lezení, a proto jsem s ním skončil. Nahradil jsem ho padákovým létáním. Chvilí jsem jezdil na divoké vodě, zkoušel všechno z těchto srandiček a u padáku jsem zůstal. Paragliding je taky adrenalinový, strachu si tam opravdu užiješ hodně. Ale je to jiný strach než při lezení.

Ze všech tvých výstupů Eiger ční asi nejvýš...

Určitě ano. Později jsem byl i v Himálajích a na Kavkaze, ale Eiger byl skutečně něco extra. Byl to silný zážitek, kompletní. Prožili jsme při něm všechno, co může v takové stěně horolezce potkat. Po dlouhou dobu byl tento výstup zdrojem mého sebevědomí. Když zdoláš něco takového jako je Eiger, víš na čem jseš. Poznal jsem se dokonale. Je fajn zjistit, že ledacos dokáže zkusnout a vydržet. Umím vyjít s lidmi a překonat všelijaké potíže.

jako bys nesl mrtvou babyčku. Čtvrtý den na nás čekaly relativně lehké délky – led a občas mix s ledem. Říkali jsme si: „Fajn, tu budeme uhánět!“ Jenže led nebyl bohužel led ale snůh, pod kterým byla ledová krusta tvrdá jako kámen. Když jsme ze standu odlezli 20 - 30 metrů, začali jsme přemýšlet o nějaké vývrtce. Do sněhu se nedalo nic dát, neměl ani náznak firnu. Led byl dva tři centimetry tlustý, takže taky na nic. Pokusy o čištění skály – beznadějně. Třikrát jsme se vystřídali a já prohlásil, že už na to nemám nervy a dávám nýt. Mauglí se vždycky dovedl krásně nasrat: „Než zavrtáme nýt, tak bude léto... Půjdu první, ty polezeš za mnou a budeš přitom držet hubu!“ Říkal jsem: „Dobře, dobře“, ale za chvíli jsem se bál ještě víc, protože jeho standy byly čím dál horší. Jeden z nich tvořil jen v prašanu zapíchnutý cepín a nic jiného. Vymotal další délku ke skalám, které čistil půl hodiny, ale na zajištění nenašel opět nic. Převázal tedy naše dvojité lano na jednoducho a vyrobil z devítky lana osmdesátku. Když jsem ten úsek po něm přelézal, některé kroky byly na hranici pádu. Na rozdíl od něj jsem ale mohl být v klidu, protože našťástí už měl dobrý štand. Bylo to hrozně nebezpečné lezení. K večeru jsme dosáhli hřeben Mittellegi, kde nás zastihl čtvrtý bivak. Nebyl taky nic moc, každý jsme seděli jinde – navíc jeden bez žďaráku. Měli jsme ale dobrý pocit, že jsme už v „normálce“ a tudíž za vodou. Pamatuji si, že mě celou noc pronásledovaly halucinace. Soustavně se mi zjevovalo, že 10 metrů od nás musí být vchod od zubačky, do kterého vlezeme, dáme ruce do kapes a po prazčích půjdeme dolů přímo do hospody. Když jsem se probudil, tunel samozřejmě nikde, a tak nezbyvalo než dolézt na vršek. V pohodičce jsme jej dosáhli kolem poledne. Byli jsme fakt zdrchaní. Když jsme pod sebou uviděli sestup, bylo jasné, že to taky nebude žádná sranda. Zpočátku jsme vůbec netušili, jestli jdeme správně. Pak jsme našli 2 slánky a slezli ještě 2 délky, při kterých jsme se navzájem jistili. Žádné zakopávání do sněhu se nekonalo – skálu tvořila vyfoukaná, „šlindavá“ břidlice. Jak jsme tak po ní scházeli, proletěla kolem nás helikoptéra. V tom okamžiku nám prdly nervy oběma a začali na ni ukazovat roztažený-

ma rukama „Y“ – yes. Naši známí z Churu nám totiž před výstupem zaplatili vrtulníkovou pojistku a my si naivně mysleli, že mávneme a vrtulník pro nás přiletí jako taxík. Helikoptéra kolem nás litala, všichni vysmátí, my na ně ypsilon, ale s nimi to ani nehnu. Nezbylo nám nic jiného než pokračovat v sestupu. Když k tomu, co stál dole, slézal ten horní, bylo totálně zbytečné se jistit. Když spadl, stejně bychom šli oba. Proto ten, co měl dobírat, stál nepřetržitě v ypsilonu skutečně jako tvrdé „y“, a když k němu přilezl ten horní, chvíli jsme se zase jistili. Tak to probíhalo asi na pěti standech, ale vůbec nikdo si nás nevšiml. K večeru jsme se konečně doplazili na ledovec ke stanici Eigerletscher, ze které vylezlo pár lidí a hrozně nás začali poplácávat po ramenou. Říkali jsme si: „Tak, a teď přijde na řadu sláva, o které píše Radan Kuchař...“, ale pak si všichni šli zase po svých a my byli opět zklamaní. Na liduprázdné Kleine Scheidegg jsme dorazili za hluboké noci a pěšky pokračovali až do Grindelwaldu. U auta jsme našli cedulku: „Počkejte tady!“ Kluci se objevili za hodinku, kvůli špatným ledovým podmínkám se jim na Mnicha vylézt nepodařilo. Sedli jsme do auta a odjeli do Luzernu, kde měl Sylva známé, a tam si týden lízali rány. Prali jsme a sušili si věci, pak jsme dokonce na černo sehnali práci, díky níž jsem si vydělal zpět své ukradené peníze. Když se zlepšilo počasí, zajeli jsme ještě na skok do Bergellu, kde Pedro s Mauglím vylezli za 3 dny novou cestu na Roda vall Della Neve, které se přezdívá Eiger Bergellských Alp, protože oba kopce mají podobný charakter. V dvojkombinaci se skutečným Eigerem to byl od Mauglího opravdu velký výkon. Nastal čas k návratu domů. Když jsme pak v noci překročili české hranice, opět se udělala zima přes dvacet pod nulou. U Strakonice nám zamrzla nafta a do Brna jsme se dostávali den a půl. Konec to mělo ale více než dobrý. Informace o našem výstupu se dostala nějakým nedopatřením i do ČTK a výsledkem bylo, že ze mě a z Mauglího udělali v Mladé Frontě sportovce měsíce. Nakonec se z nás tedy přece jen staly mediální hvězdy, byli jsme strašně slavní...

Jiří „Mauglí“ Beneš a Jan „Dropek“ Krch, Skotská direktissima

Kompletní přehled

LYŽÍ

na sezónu 2003/2004

+ velký test SCIARE

SNOW

časopis pro lyže & snowboard

ukázkové číslo **ZDARMA**

Ukázkové číslo zašleme zdarma (náhodný výběr ze starších čísel). SNOW EXTRA LYŽE za 79 Kč. Více na www.snowmag.cz nebo 571 411 164, nebo predplatne@snowmag.cz. Objednací karta i na konci časopisu.

ALPINZENTRUM RUDOLFSHÜTTE

Oáza skialpinismu, horolezectví a turistiky

pokoje se sprchou a WC ▶ turistická noclehárna (53 míst) ▶ lezecká stěna, bouldrovací hala a fitcentrum ▶ vybavené přednáškové sály a učebny ▶ sauna a solárium, restaurace ▶ ideální pro kurzy a školení

www.alpinzentrum.at

AlpinZentrum – Rudolfschütte (2.315 m n. m.)
A-5723 Uttendorf/Weißsee
tet.: +43-6563-8221, fax: +43-6563-8221-59
rudolfshuette@alpenverein.at

severním zářezem

■ Olin Seifer v převisch
severního zářezu.

TEXT: JIŘÍ NOVÁK

FOTO: JIŘÍ NOVÁK

Dne 13.8. 1982 nastupujeme ve trojici Standa Šilhán, Olin Seifer a já s cílem realizovat druhý výstup cestou „Severní zářez“ v Severní stěně Eigeru. Spolu s námi stoupají pod stěnu na klasickou cestu ještě dvě družstva, další tým pak na Ženevský pilíř. Nedostatek sněhové pokrývky poznamenává již první výstupový úsek. Místo pohodlného nástupu po sněhu nás čeká doslova kamenolom. Pokračuje i ve vyšších úsecích již s těžším lezením. Nejvíce komplikují situaci padající kameny, uvolněné pohybem lana. Kolem poledne se rychle přibližují černá oblaka a my hledáme úkryt. Objevujeme převis nad římsou, určitou formu jeskyně. Před prvními kapkami deště jsme již schovaní a tak náš výstup končí první den již ve 13:30 hod. Kolem třetí sice déšť ustává, ale našim koutem se valí obrovské množství vody. Pozorujeme přátele, jak hromadně opouštějí stěnu. Joska Nežerka se Zuzkou a Honzou Hofmannovými se dostali až k Hinterstoiserovu traverzu. Připomínal ale Niagarské vodopády, takže snadno pochopili situaci. Sestupují a přecházejí k větrací šachtě zubačky. K té směřuje i pomalé tříčlenné ženské družstvo. Nám se však dolů nechce. Pohled na hromady kamení pod námi je dostatečným argumentem pro eventuální pokračování. Rozhodnutí necháváme na ráno.

Ještě se Standou dobalujeme věci, když už je Olin navázán. Je rozhodnuto, jde se dál. Brzy se dostáváme k prvnímu těžkému místu, převisu obtížnosti VII. Olin ho zvládá s naprostým přehledem. Hlavním problémem není ani tak lezecká obtížnost úseku, jako lákavost skály a to, že celý úsek je špatně zajištěn. Postupně mizíme v mlze, snad i z tohoto důvodu se dvakrát odchylujeme od patrně správného směru. Kromě materiálu nás to stojí i čas a tak si „k dobru“ můžeme započítat pouze to, co jsme vylezli do druhé hodiny. Za setmění dolézáme k prostorné polici před traverzem v laně. Neusíná se nám ale dobře, skála je rozbitá, počasí ne-

jisté. Uvažujeme i o slanění. Prvovýstupci na všech štandech zanechali smyčky, když při svém prvním pokusu ze stěny utíkali. To ve mně budí dojem, že podruhé už tudy nahoru nelezli.

Třetí den se doslova „vrháme do stěny“ s rozhodnutím dolézt na vrchol. Vše probíhá hladce za obvyklého padání kamení až k velkému převisu. Asi 60 m pod ním nalézáme poslední slaňovací smyčku. V následujícím úseku váháme, nejsme schopni rozluštit skicu prvovýstupců. Lezeme středem převisu, kde je skála nepevnější. Místo jedné délky podle skicy musíme vylézt dvě a to dobře natažené! Po skobách ani památky. Až pak nalézáme pod komínem další štand s nýtem, tady již ovšem není slaňovací smyčka. Opět lezeme za silného deště – doufáme jen, že blesky naši stěnu vynechají. Zbývají nám pouhé čtyři délky na západní hřeben, když musíme opět bivakovat. Není ale kde. Já se v igelitu vecpu pod náznak převisu. Standa a Olin rezignují a zalézají do goretexového žďaráku přímo pod proudem vody. Asi po hodině se ozývá řev. Zázrak moderní technologie přece jen přestal fungovat. Doufáme, že se neochladí. Pokud by nasáklé spacáky začaly namrzat, staly by se ledovou pastí.

Počasí je k nám však milostivé. Po celonočním lijáku nás vítá slunečné počasí. Jsme spokojeni. Víme, že dnes již celý výstup v klidu dokončíme. Čekají nás těžké délky obtížnosti VI A2 a VII-. Pohodu při lezení ruší pouze okamžik, kdy Olinovi zůstává v ruce volný nýt na předposledním štandu. Prvovýstupci asi opravdu pospíchali. Převislou koutovou spárou se dostáváme na hranu západního hřebene. Čtvrtý den, po šestadvaceti lezeckých hodinách, začínáme sestupovat.

Naši přátelé nás ve stěně neviděli a začali již uvažovat o záchranném letu helikoptéry. Do Grindelwaldu jsme se vrátili právě včas. A

Úryvek z knihy „Jiří Novák: Na vrcholcích“, která vyšla ve vydavatelství Montana Použito se svolením autora

26. mezinárodní veletrh sportovních potřeb a módy

SPORT JARO SPRING PRAGUE

Největší sportovní
veletrh v ČR

Termín pro slevu:

31. 10. 2003

25.– 28. 2. 2004

Pražský veletržní areál

PVA Letňany

TERINVEST, Legerova 15, 120 00 Praha 2, tel.: 221 992 140-2,
fax: 221 992 119, sportprague@terinvest.com, www.sportprague.cz

VYPRÁVĚNÍ PAVOLA POCHYLÉHO ZAZNAMENAL IVAN DIEŠKA

FOTO: JIŘÍ NOVÁK, THOMAS ULRICH

Eiger

ideální direttissima

Prečo Eiger? Prečo cesta Sedlmayer - Mehringer?

V 70-tych rokoch uskutočňovali niektorí československí, ale aj iní horolezci svoje ciele v stredných veľhorách expedičným alebo poloexpedičným štýlom dobývania stien. Bol to iste krok späť. Tragédiou je a navždy zostane, že doménu týchto snažení sa stala S stena Eigeru, najznámejšia stena Alp. Ako jeden z posledných aktívnych zakladateľov extrémneho horolezectva v Československu som to považoval za negáciu celého horolezeckého vývoja, najmä však za zneuctenie toho, čo dosiahli Sedlmayer a Mehringer. Po prelezení ich cesty som presvedčený, že nebyť zvratu počasia, stáli by títo dvaja alpinisti na vrchole Eigeru už roku 1935. Ďalšie úseky steny, ktoré mali pred sebou, nie sú nikde ťažšie, ako to, čo už mali prelezené. Predbehli svoju dobu tak ďaleko, ako Hiebeler zimným prelezením steny alpským štýlom roku 1961. Som rád, že sa mi podobným štýlom podarilo dokončiť cestu Sedlmayera a Mehringera a vzdať hold ich pamiatke.

Deník výstupu

20. 3. 1983

Nedeľa - 17.hod. nastupujeme z Alpiglenu. Sme dvaja: Milan Matis - kameraman, Pavol Pochylý - postarší „alpinista“. Štyri plecniaky s celkovou hmotnosťou asi 70 kg privádzajú nás do neradostnej nálady. Plahočíme sa snehovými poli pod stenu so slovným doprovodom, ktorý určite patrí k skvostom nespisovného jazyka. Stena nás uvítala fantasticky. Osvetľuje ju zapadajúce slnko, všetko je nádherné farebné a pokojné. Vyľetáme asi 100 m do steny vľavo od I. piliera a zmorení od plecniakov bivakujeme na veľkej polici.

Počasie: Pekne, jasno, v noci zima, ale jasno.

21. 3. 1983

Pondelok - Poslal som Milana po zvyšok materiálu pod stenu, mažem si odreté členky, ktoré mi budú „piť krv“ po celý čas v stene a nastupujem do 40 m ľadopádu. Som „tvrdý“, nerozlezený. Poslednú lezeckú túru som robil pred dvoma rokmi. Pohyby sú křčovité, iba pomaly si zvykám na nový materiál. Ľadopád sa snažím obísť vpravo po skalnom pilieri, ale zisťujem, že moje novučičké 14-hroté mačky Charlet-Moser vynikajúco držia v ľade, no na skale sú nemožné. Natahujem 200 m ľa-

no a čakám na Milana s batohmi. Reorganizujeme balenie do dvoch batohov a pokračujeme ďalej. Do večera dorazim na policu. Začínam kopať plošinu, ale stále sa prepadávam do nejakej diery. Vraciam sa po Milana. Mal stať na štande a čakať na mňa. Nečakal, rozhodol sa vyvíjať vlastnú iniciatívu a šplhal sa po lanách, ktoré som len tak ľahko zafixoval o svoj krátky čakan. Môj údiv nemal hraníc, som presvedčený, že nejaký dobrý trpaslík ho musel držať. Keď som Milanovi ukázal, po čom šplhal, len vecne konštatoval „treba mať aj šťastie“. Spoločnými silami taháme batohy. Zisťujeme, že diera, do ktorej som sa prepadol, je vstup do veľkej jaskyne, takže bivak je komfortný.

Počasie: Cez deň polojasno, k večeru chvíľami sneží, fúka vietor a padajú prachové lavíny.

22. 3. 1983

Utorok - Milan napriek „komfortu“ celú noc nespi a ráno je celý zmátožený. Nechávam ho driemáť a vyrážam systémom snehových polic a ľadových prahov ďalej. Odliezám na plnú dĺžku svojich lán (200 m) a vraciam sa po Milana. Filmujem, popoliezam v ľadoch a mudrujem nad tým, kadiaľ sa vlastne dostanem cez I. prah. Vraciame sa do jaskyne, trávim tu ďalšiu pokojnú noc.

Počasie: Občas sneží, padajú lavíny prachového snehu, proste balada.

23. 3. 1983

Streda - Doliezam asi 100 m pod prvý prah. Milan filmuje. Terén začína byť lezecky náročnejší, takže naobed zavelí k zostupu. Do večera zostúpim s Milanom nad prvý ľadopád na začiatku steny. Spustím ho dolu, hádzem za ním jedno lano. Stojím a čakám, až sa objaví na upätí steny. Pomaly mizne smerom k Alpiglenu. Som sám. V noci doliezam opäť do jaskyne a naposledy trávim noc v tomto „apartmá“.

Počasie: Polojasno, v noci jasno, silný mráz.

24. 3. 1983

Štvrtok - Ráno balím bivak, varím, robím si hody, ale vzápätí zisťujem, že mäso je konzervované rýchloslou, čo môj žalúdok neznáša, takže všetko zanechávam s ťažkým srdcom v jaskyni a je mi jasné, že môj ďalší listok bude veľmi chudobný. Do večera doliezam do kúta pod prvým prahom. Polica na bivak je úzka a nepohodlná, nepretržite zasypaná lavínami.

Počasie: Ako sa sluší a patrí na Eiger - vichrica, sneh, laviny.

českoslovenští horolezci

1961

▲ Dnes již legendární výstup klasikou cestou podnikl Radan Kuchař a Zdeno Zibrín 30. srpna až 2. září. Povedl se jim celkové devatenáctý a první východoevropský úspěšný pokus na této trase. Poprvé zabivakovali na konci Druhého ledového pole, druhý bivak měli v Lámané spáře a třetí v horní části Výstupových spár. Kvůli ztrátě cepínu na Druhém ledovém poli zvolili novou variantu přelezení Pavouka po skalách na jeho levém okraji. Heinrich Harrer ve své knize Bílý pavouk [2] jejich výkon hodnotí takto: „Nevynechali jedinou příležitost k jistění, získávali tedy na výšce o něco pomaleji než jiná dobrá družstva za pěkného počasí, ale klidnou účelností svého postupu vlévali důvěru i divákovi.“ Jedna z deseti stěn v knize [5].

Radan Kuchař a Zdeno Zibrín

1968

▲ Druhý československý výstup stěnou se povedl 4. až 8.srpna Oldřichovi Gultovi (+2000), jehož jméno je spojeno zejména s oblastí Teplícko - Adršpašských skal. Jeho spolulezcem byl Harry Rost (Německo).

Václav Šírl

1971

▲ Tři další přelezení uskutečnili 5. až 7.září Jaromír Soldán (+1976) a Václav Šírl, 5.až 8.září Igor Novák a Karel Procházka a 6. až 10.září Jiří Pechouš (+1978) a František Půlpán.

▲ Pokus o rychlostní prostoupení Severní stěny Eigeru podnikli Petr a Zorka Prachtelovi. Za 2 h 30 min se jim podařilo dosáhnout téměř poloviny stěny, kde je zastihla bouře. Následovalo 18 hodin vynuceného „bivaku“ ve stěně a ústup.

Jiří Šmíd

1972

▲ O zimní přelezení Heckmairovy cesty se 22. až 25.března pokusili Sylva Kysilková, Jiří Šmíd (+1999), Lubomír Novák a Zbyněk Čepela. Pro špatné podmínky se L.Novák a Z.Čepela vrátili, S.Kysilková s J.Šmídem pokračují ve výstupu. Obrácejí se u Bivaku smrti. Po šesti dnech jsou zachráněni vrtulníkem z Ledové hadice.

1975

▲ 9.až 11.srpna přešli klasikou cestu český emigrant z Adršpačů Tomáš Gross. Jeho spolulezkyní byla Natascha Gallová (Švýcarsko). Tomáš Gross se proslavil zejména svým sólovým prvovýstupem superdirettissimou „Voie Drastissime“ v Z stěně Petit Dru, který podnikl za 18 dní rovněž v roce 1975. O rok dříve uskutečnil jeden z nejvýznamnějších zimních výstupů v Alpách - severní stěnu Matterhornu zdolal za 8 dní cestou přes Zmutský nos s E.Aubersonem. Zahynul tragicky v roce 1985 za poměrně nevyjasněných okolností na ostrově Goa.

▲ První pokus ostravských lezců v Japonské direttissimě započal 5. března. Petr Gříbek (+1988), Leoš Horka (+1988), Vladimír Starčala (+1997), Milan Motyčka, Bohumil Kadlík a Josef Kulhavý se však pro špatné počasí vracejí 18. března ze čtyř pět stěny.

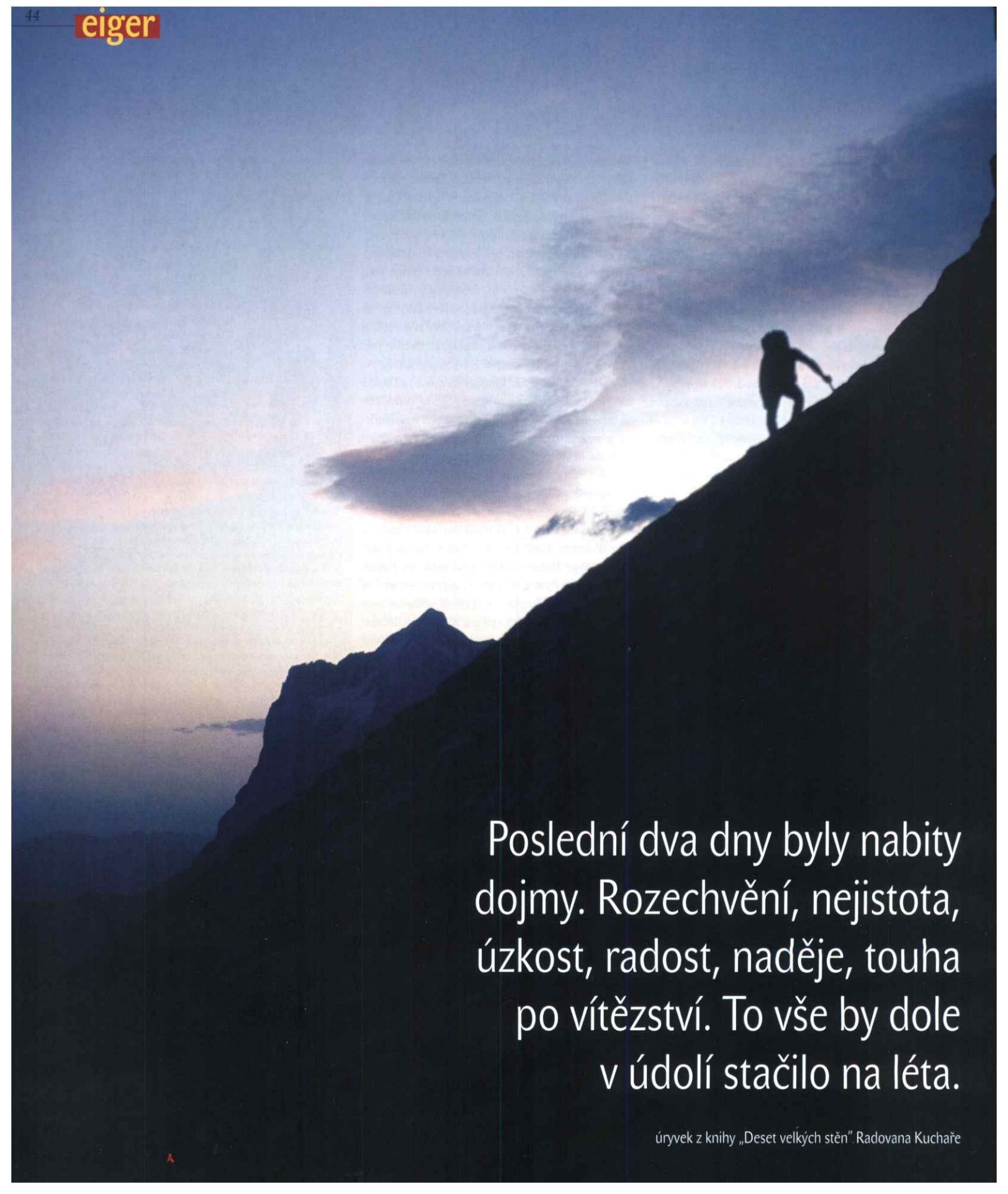

Petr Gříbek

1976

▲ Pro československé lezení představuje tento rok velmi úspěšné období. Ostravští lezci Petr Gříbek, Leoš Horka, Jan Martínek, Milan Motyčka, Martin Novák a Vladimír Starčala uskutečňují 19. února až 5. března čtvrtý výstup Japonskou direttissimou (druhý zimní, poprvé alpským stylem), který trval 16 dní. Při sestupu 100 metrů pod vrcholem Martin Novák upadne

Poslední dva dny byly nabity
dojmy. Rozechvění, nejistota,
úzkost, radost, naděje, touha
po vítězství. To vše by dole
v údolí stačilo na léta.

TEXT: LIBOR HROZA

ILUSTRACNÍ FOTO: JIŘÍ NOVÁK

Druhé přeazení Pavoukovy cesty

Párky, pivo, startovní číslo a mohutné povzbuzování, nervozita před startem. Spousta vlastně úplně stejných věcí jako při okresních přeborech v atletice. Zkousím to taky, celé mé snažení končí u osmého chytu. Spouštějí mě dolů – zbytek víkendu koukám, jak skalní specialisté mezi sebou vítězí a prohrávají o desítky centimetrů. Nejsou to však jen ty centimetry, které je dělí. Já pozoruji také tento vývoj: Pomalu ale jistě se začínají vytvářet bariéry dosud v lezení nepoznané. Vadí mi to a přispívá k odcizování mezi sebou samotným.

Již delší dobu jsem na rozhraní skalního lezení a lezení v horách. Tabulky mi dávají zabrat. Zjišťuji, že na mou váhu bych musel měřit alespoň dva a půl metru a místo oběda udělat sto shybů. Jsem odkázán k průměrnosti, denně lézt nemohu. Špek, párky i maso mi docela chutnají. Nad cenami zájezdů do vysokých hor ale stojím s pusou dokořán...

Raději nechávám meditování a odjíždím do Tater na něco klasického. Po přeazení direktky na Malý Kežmarský si říkám, že zůstanu při starém. Polezu tak, abych z toho měl radost, ať už je to Superlativ nebo Jordánka.

S Jirkou Cídem se shodujeme, že z nás skalní experti na desítky už asi nebudou. Názor nezměníme ani po neúspěšném zimním Kavkazu. Napadá nás dát si v Alpách nějakou klasiku.

Po mírné anabázi odjíždíme do Grindelwaldu, kde spíme pod Eigerem.

Počáteční představu lézt klasickou cestu měníme na jistotu – Ideální direttissimu. Stěna má schopnost nahánět úzkost, provokuje a to vždy přitahovalo, snad i odhánělo mé představy něco vylézt. S prvními paprsky slunce se dotýkám skály. Začínám se zbavovat všech možných pocitů a představ. Snažíme se lézt co nejrychleji. Terén ve spodní části stěny to dovoluje. Jedna délka za druhou, žádné velké jištění a zdržování. Bát se by zde znamenalo raději nelézt dál. Stěna začíná ukazovat své skryté figle. Například sněhová glazurka, která dokáže změnit i chodecký terén ve velké dobrodružství. Blížíme se koutem k traverzu na hranu před Prvním ledovým polem. Očistím si chyt, očistím si druhý, chytím se a zjistím, že jsem zvolil tu nejhorší kombinaci chytů. Čistím dál. Traverz, krátké slanění, po dalším traverzu velkolepý start v Sedlmayerově skobě a ještě délku na hraně. Tady začíná velkolepé bombardování. Kameny i kusy ledu jsou další ze špásů, které stěna připravila. Zůstáváme raději pod Prvním ledovým polem na docela dobré polici. Ta se však mění, díky síle zapadajícího slunce svítícího do stěny, na malý vodní bazén. Dál jít už nemůžeme, snažíme se být mokří co nejméně.

Ráno jdeme rychle přes První a Druhé ledové pole. V komínku na Třetí ledové pole opět začíná kanonáda. Pomalu si na ni zvykáme – lezeme dál. Bivakujeme na konci Třetího ledového pole. Tento bivak je pro změnu v mokřém sněhu, tedy i v mokřém spacáku.

Třetí den je ve znamení nejtěžšího lezení. Led, vlastně ledové pláty, po kterých musíme lézt, hrozí, že spadnou i s námi. Navíc minimální jištění. Jsem psychicky dost vyčerpán. Momentálně se ale nedá nic změnit. Nacházím kus fixu. Dál pokračuje raději Jirka. Je lehčí a já si potřebuji psychicky odpočinout. Po chvíli dostávám šutrem do hlavy. Měl jsem v tom okamžiku otevřenou pusou, zkousnul jsem dost tvrdě. Přední zuby se mi kývají a bolí. Spíme v sedélku asi třináct metrů pod Mouchou. Fix jsme ještě natáhli na její začátek, kde je nýt po Pechoušovi a tahací bágly po jejich akci.

Ráno jsem rád, že máme bivak za sebou, protože sedélko je dost malé. Mouchu přelézáme po špatném sněhu. Žlábek, kterým vede cesta dále, mi dává dohromady souvislosti tragédie z roku 1978. Působí jako kolmá, šindelovitě vrstvená skála s malou možností zajištění. V zimě je lezitelná jen po vrstvě ledu nebo tvrdého sněhu. Nyní je politá glazurou ledu, dosahující 5 mm tloušťky, proto se pro nás žlábek stává nelezitelným. Naštěstí pár metrů vlevo vede Harlinova cesta. Nechávám na sobě jen to nejnужnější. Obouvám si lezečky a opatrně lezu nahoru v komínech a koutech, jež jsou polité ledovým povlakem. Lezu v lezečkách, protože glazura není naštěstí celistvá. Těmi délkami překonáváme vrcholovou bariéru a lehkým terénem stoupáme na vrchol.

*Libor Hroza a Jiří Cidl, druhé přeazení Pavoukovy cesty Ideální direttissimou, léto 1990
původní článek z časopisu Hory AT 2/91, použito se svolením autora*

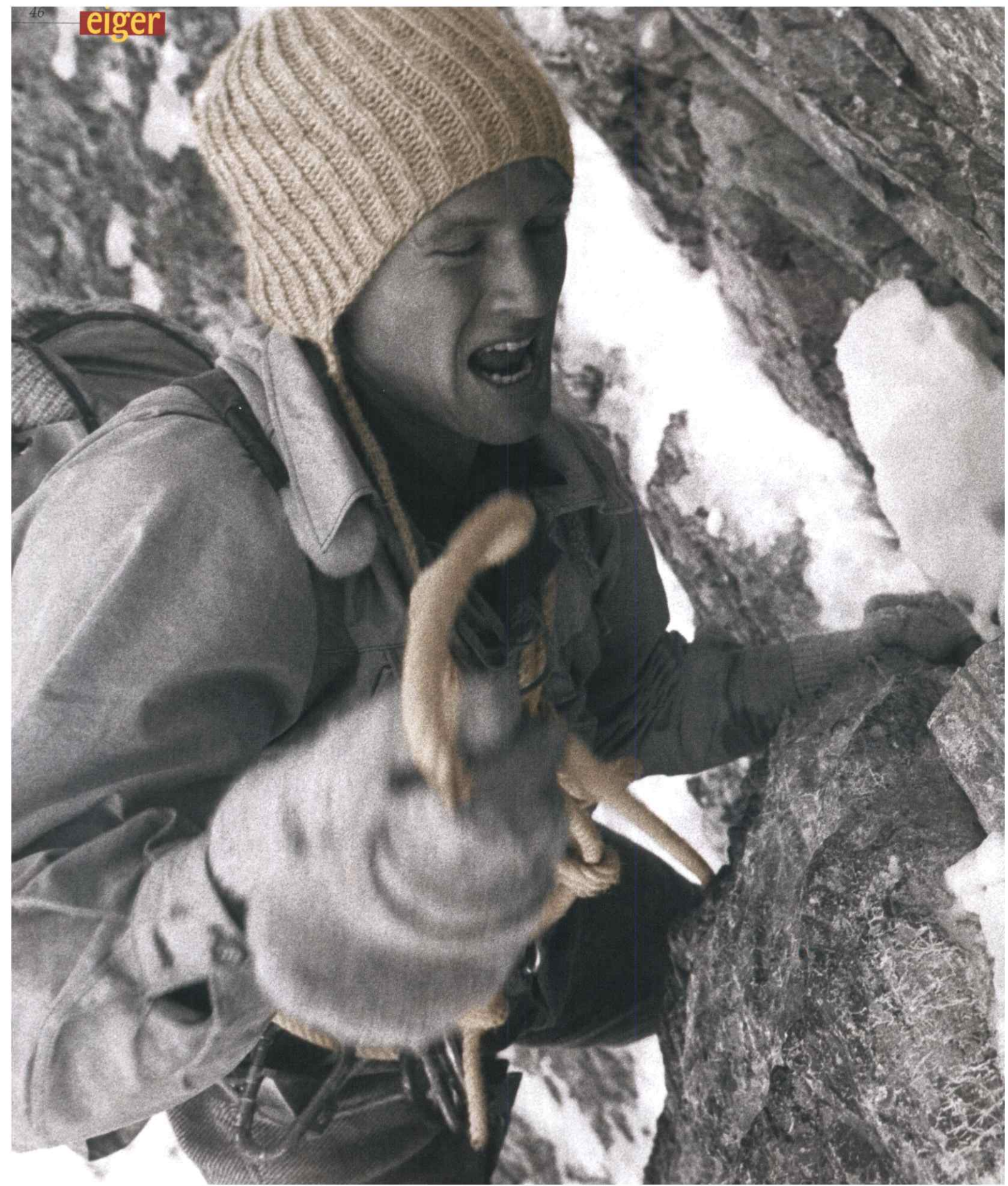
DESET VELKÝCH STĚN – výstupy horolezce století/Radovan Kuchař, fotografie Vilém Heckel

Deset velkých stěn – vyprávění Radovana Kuchaře, horolezce století – patří mezi klasické bestselery mezi knihami s horolezeckou tematikou. Po téměř čtyřiceti letech se dočkal dlouho očekávané reedice.

320 stran, obrazová příloha, pevná vazba
245 Kč v knihkupectví, 220 Kč při zaslání na dobírku
objednávky: www.altituda.cz 571 411 164

Loňský výstup Michala Pitelky a Stephana Siegfrida, kteří Severní stěnu Eigeru zdolali klasickou cestou v dobovém vybavení prvovýstupců z roku 1938, zdokumentoval vytečným způsobem Thomas Ulrich. Fotogalerii tohoto švýcarského publicisty a horolezce jste mohli shlédnout v Adventure č.1.

„českoslovenští“

1978

▲ 17. až 21. ledna Jiří Beneš (+1983) a Jan Krch z Brna přelézají Skotskou cestou severním pilířem. S největší pravděpodobností se jedná o teprve druhý výstup touto cestou a první, který byl uskutečněn v zimním období. (viz str. 34)

Miroslav Šmíd

▲ Ve dvou etapách 16. až 26. ledna a 7. až 27. února Jiří Šmíd (+1999), Miroslav Šmíd (+1993), Josef Rybička a Jaroslav Flejberk přelézají po 32 lezeckých dnech další československý prvovýstup v Severní stěně. Zimní Československá cesta II vede levou částí stěny mezi Harlinovou cestou zprava a Skotskou cestou zleva a její obtížnost je VI- A4. (viz str. 18)

Jiří Pechouš

▲ Další pokus o výstup Ideální direktissimou podnikají 7. března až 3. května Jiří Pechouš, Jiří Šlégl, Dieter Smejkal, Heint Skopec, Viktor Jarolím a Petr Jirko. P. Jirko se po prvních dnech vrací domů kvůli zápalu plic. D. Smejkal je 24. dubna zachráněn vrtníkem z Druhého ledového pole s těžkými omrzlinami. 29. dubna se po přetržení lana nad Mouchou zřítí J. Pechouš a J. Šlégl, V. Jarolím a H. Skopec se po namáhavém sestupu dostávají ze stěny. Blíže viz [12].

▲ Výstup klasickou cestou podniká 15. až 18. července Aleš Jaluška a Bohumil Bogan Soukup a další dvojka Stanislav Standa Mareš a Slavomír Slávek Veselý. Poslední tři jmenovaní později emigrovali. Viz [18].

1982

▲ 2. výstup Severním zářezem (klas. VIII- A2) se podařil lezeckému družstvu Jiří Novák, Oldřich Seifer, Stanislav Šilhán. (viz str. 38)

▲ Robert Teissler a Vladimír Zboja přelézají Ženevský pilíř (klas. VI+/VII- A3).

Stanislav Šilhán

1983

▲ Pavol Pochylý (+2000), mezi lezci známý jako Pavouk, dokončil 20. března až 2. dubna sen mnoha generací – Ideální direktissimu. (viz str. 40)

1985

▲ Jiří Šmíd, Michal Pitelka a Čestmír Lukeš vylezli 10. až 27. března za 18 dní další prvovýstup s názvem „Cesta na památku Toni Hiebelera“. Je to již třetí prvovýstup v Severní stěně Eigeru, kterého se zúčastnil Jiří Šmíd.

▲ 18. až 20. srpna přelézají Ženevský pilíř Michal a Miroslav Coubalovi.

1988

▲ Michal a Miroslav Coubalovi dokončují 6. až 11. srpna prvovýstup „Žlutý anděl“ v pravé části Severní stěny nalevo od Piolovy cesty. Obtížnost jejich počínu je stanovena na 7+/8- RP (délky byly předem zajištěny). (viz [13])

▲ V září se do Severní stěny vrací Miroslav Šmíd a jeho cílem je klasická cesta, kterou chce zdolát sólově. První den dolézá do Bivaku smrti, od tohoto místa pokračuje dále kvůli ztracenému kladivocepínu se čtveřicí Španělů. Druhý bivak jej zastihne v Pavouku a třetí při sestupu. (viz [8])

1990

▲ Jiří Cidl a Libor Hroza uskutečňují druhé přelezení Pavoukovy cesty Ideální direktissimou. (viz str. 44)

1992

▲ Začátkem srpna přelézají za špatných podmínek klasickou cestu Zdeněk Michalec, Ivo a René Fialovi z Ostravy. V nížině bylo toho léta extrémně horko a díky této skutečnosti byla celá stěna v pohybu. 1. bivak mají v Bivaku smrti, 2. bivak v Cortiho bivaku. Čistý lezecký čas jejich výstupu činil 25-28 hodin.

▲ 17. až 19. srpna opakují klasickou cestu další Ostraváci Ludvík Paleček a Jiří Romanovský.

„Dokud Eiger vězí v prašanu, je lepší sušit seno než páchat hrdinskou sebevraždu.“

Othmar Gurtner 1936

TEXT: LUDĚK SAM KOPECKÝ

FOTO: MILAN HURTÍK, LUDĚK KOPECKÝ

tříkrát a dost

aneb ze života rekreaanta..?

V případě naplnění tohoto úsloví by asi nikdy nedošlo k napsání následujícího článku a senzacechtivá veřejnost bažící po „stories“ typu Blesku by byla ochuzena o velkou věc. To jsme my – zúčastnění, prostě nemohli dopustit a tak se slovy „letos určitě“ jsme uspořádali, jak říká jeden náš kamarád, další folklórní zájezd pod tu velkou stěnu. Stejně jako poslední čtyři roky jsme znovu věřili, že se vydrápeme na vrchol toho pro nás už hodně vypečeného kopce. Jedinou výjimkou z již zaběhnutého stereotypu byl loňský pokus o jinou velkou stěnu a ten skončil, stejně jako předcházející zájezdy, zase tím folklórem. Postupem doby se z nás stávali znalci rakouských a německých dálnic, švýcarských silnic a parkovišť a tajemných zákoutí naší Avie. Také jsme ještě získávali informace o charakteru našich měnících se spolucestujících a nás samotných. Během přesunů, dlouhých večerů v Avii a bivacích se spontánně sdělovalo kdo, kde, s kým, kolik, za kolik, jak mu bylo potom a předtím... Samozřejmě že se mluvilo hlavně o nepřítomných osobách, do vlastních řad se zabrousilo jen v případě nouze, kdy už fakt nebyl nikdo po ruce, nehrálo rádio a došly kazety. Ale ustáli jsme to vždy a vraceli se pak srovnání a bohatší na duchu.

Jenom pro úplnost teď uvedu pár takových banálních poznámek k našim, pouze na první pohled neúspěšným, návratům zpod severních stěn. Březen roku 1999 – poprvé chceme. Dvě noci za sně-

hové vichřice v záhrabu pod Rote Fluh, pak výstup až do Todes bivaku (Bivak smrti). Jako vyvrcholení přichází dvou denní boj o tunel zubačky v nepřetržitých lavinách prachového sněhu, podbarvený ještě mlhou a vichřicí přicházející muzikou kapely Status Quo. Ta zrovna vystupovala na tzv. Snow Open koncertu na Kleine Scheidegg, jak jsme po našem půlnočním příchodu pohotově zjistili podle odpadků a flašek od piva nebo svařáku. My měli samozřejmě ta nejlepší místa nahoře. Takže rok 1999 byl pouze ve znamení štěstí v podobě dopředu vykopaného tunelu do otvoru zubačky a kulturního zážitku, poskytnutého

v rámci servisu – grátis. Vspělost země je prostě znát na každém kroku a nemůžete jí utéct.

Přichází rok 2000. Únor, zase chceme a už nejsme jenom dva. Tentokrát však bez hudby utíkáme ještě ze spodní třetiny stěny se zbabělým tvrzením, že tak zkusíme podmínky nezažít ani přítomný „bývalý“ reprezentant. Počasí nebylo sice až tak špatné, sněžilo jen trochu, ale stěnu pokrývala vrstva přemrzlého nedržícího sněhu, který jsme nazvali cukrem a jako krystal se také choval – nebyl vůbec spojený se skálou. Zbytek výletu jsme pak věnovali tématickému turné na

„českoslovenští“

Zdeněk Michalec

1993

▲ Do stěny se po roce vrací Zdeněk Michalec, tentokrát v zimě. S Pavlem Trefilem se mu 19. až 20. března podaří zopakovat klasickou cestu. Ve stěně se tou dobou nachází velmi málo sněhu a tak jsou dobré podmínky znát i na průběhu jejich výstupu: bivak v Bivaku smrti, čistý lezecký čas 16–18 hodin. Komentář: „Při těchto podmínkách a dobré aklimatizaci se dá cesta vylézt za den. Strastiplné zážitky tentokrát žádné, jen krásné – bivak na vrcholu a maximální pohoda.“

▲ O zřetězení prústupů tří nejtěžších alpských stěn se pokusil Josef Rybička, Jiří Šmíd a Tomáš Bradáč. Jejich trilogie skončila po vylezení první z nich – Severní stěny Eigeru poté, co si Tomáš Bradáč pádem těsně pod vrcholem zlomil oba kotníky.

1995

▲ Pavol Jackovič a Peter Hámor dokončují zatím jako jediní ze Slovenska „Alpskou trilogii“. Severní stěnu Eigeru zdolávají jako poslední ze tří nejtěžších alpských stěn, severní stěnu Matterhornu zlezli v roce 1993 a o rok později severní stěnu Grandes Jorasses. V roce 2003 se Peter Hámor jako úspěšný pokořitel nejvyšších vrcholů sedmi kontinentů stává členem exkluzivního spolku „Seven Summits“.

▲ První zimní opakování Pavoukovy Ideální direktissimy uskutečňují v únoru 1995 za 5 dnů Miroslav Lidinec s Petrem Tužilem.

▲ Jiří Šmíd a Miloš Nosek přelézají Severní stěnu Eigeru klasickou cestou v zimě. Následuje již druhý neúspěšný pokus J.Šmída o zřetězení tří nejtěžších alpských stěn.

1996

▲ Jaroslav Dutka společně s Jaroslavem Vonderčíkem a Milanem Packem se pokusil o přelezení České direktissimy. Po 13 dnech skončili 8 dělek pod vrcholem.

▲ Jiří Šmíd úspěšně završuje své snažení o přelezení tří nejtěžších alpských stěn. Vše se událo 8. března až 1. dubna a styl, kterým byla tato trilogie završena, připomínal výstupy dřívějších alpských pionýrů, neboť k přesunu bylo použito kolo a vlastní nohy. Do Severní stěny Eigeru nastoupil s Petrem Špekem Slaninou a navzdory mizerným podmínkám po dvou bivacích dosáhli vrcholu. Na tyžích sjeli Aletschgletcher do Blatten, kde nasedli na kola a vyrazili do Zermattu. Do severní stěny Matterhornu se vydali 17. března, ale po dvou bivacích je laviny přinutily ze stěny vytraverzovat přibližně ve výšce chaty Solvay. První pokus o výstup na Grandes Jorasses ztroskotal, stejně tak jako ten následující. Nakonec Jirka všechno vsadil na jednu kartu a 31. března po 28 hodinách lezení v ledu zdolal sólově Rubáš (Linceil, klas.TD+V/80°).

1997

▲ Pravděpodobně čtvrté zopakování cesty Direttissima Ghilini-Piola se podařilo 1. září Jaro Dutkovi a Martinovi Heugerovi po 11 dnech lezení.

1998

▲ Zimní výstup „Cestou Johna Harlina“ podniká 9. až 14. února Michal Janě a Martin Choutka. Bližší podrobnosti viz [14].

2001

▲ Jiří Vonka, Martin Klonfar a Adam Buble (+2002) přelézají 15. až 17. srpna klasickou cestu. Bližší podrobnosti viz [15] a [19].

Milan Hurtík

Luděk Kopecký

2003

▲ i na Vsetíně si už vrzli (viz str.48)

Informace o dalších výstupu: Severní stěna Eigeru zpravena v posledních letech jsou velmi málo dostupné, a proto se autor článku věnuje za připomínky opomenutí dalších lezeckých výkonů omáčkou. Za další připomínky a upřesnění předešlých článků

pásech po okolních chatách. Na zpáteční cestě jsme ještě stačili zanechat pytel v známé západní stěně nejmenovaného štítu u Berstechgádenu. Tam byl příčinou jen teplý vítr způsobující noční laviny, které nás sice trochu prohnaly, ale našťastí nedohnaly – stačili jsme ještě naskočit do ložky a přes jezero znovu zbaběle prchnout zpět do tepla a bezpečí Avie, a dále domů.

Začátek března roku 2001. Po roce opět chceme a jsme zase jenom dva. Režii má znovu v rukou počasí, dvakrát nastupujeme a zase ustupujeme – bez fanfár. Dostali jsme se sice pod Rote Fluh, dokonce jsme nad sebou v úrovni Hinterstoissera viděli nějaké dva maníky, ale nějaký vnitřní hlas nám namluvil, že tentokrát opravdu ne a my znovu zařadili zpátečku. Po příchodu na nádraží se počasí rapidně kazí, přichází velmi oblíbený sníh s deštěm a mlha. Na druhý den nám náš známý nádražák sdělil, že v Severní stěně byla záchranka, a že jeden z těch dvou, co jsme tam viděli, se zřítíl a má to za sebou. Takže pořád se něco dělo, my už to potřetí nezkoušeli, napsali pohledy blízkým a odjeli si udělat na rok přestávku.

Její skončení nás zastihlo opět na cestě, zase s jinými lidmi a dokonce i jiným směrem, byli jsme z těch minulých výletů už trochu zpitomělí. Byl březen 2002, my už zase chtěli a za hezkého počasí s vírou, že poručíme větru, dešti, jsme za tmy vyráželi z chaty Hörnli. Trocha bloudění, okrajová trhlinka a už to valíme ledovým polem nahoru. K polední se však objevují první mraky, a když se přidal i vítr se sněhem, začali jsme být nervózní. Marně jsme větru a dešti poroučeli, asi nás v tom hukotu nikdo neslyšel. Pořád nás to táhlo doleva, ke hřebeni Hörnli, kde jsme cítili bezpečí a k večeru jsme také kýžený hřeben, už v mlze a vířících, kousek pod chatou Solvay dosáhli. Čekal nás bivak bez spánku a ráno sestup, ani jsme si nedali dobrou noc. Při návratu se přihodila taková trochu divná věc – při pátrání po

další cestě někdo nahoře shodil trochu sněhu, který mi podrazil nohy. Překvapen zrychleným přesunem jsem se ocitl o 300 m níž dole na ledovci. Tentokrát jsem lavině neutekl. Než jsem se praštil do hlavy, proletělo mi v ní akorát, že to tentokrát nevylezem a asi ani nikdy jindy. Parťák byl tou dobou asi o tři metry vedle, hledal cestu a ničeho si nevšiml – až najednou zjistil, že chybím. Ještě, že ho správně napadlo hledat mě dole, kde jsem sice bolavý, potrháný, se zkrvaveným ksichtem, ale jinak kupodivu celý, začal počítat škody. Hledat mě někde jinde, nevím, nevím jak bych se vyklepaný a s rozbitou hlavou sám na chatu dostal. Tam nás ještě kvůli počasí čekaly tři dny čekání, následoval vrtulník do Zermattu a na to, že mám kromě polovičního počtu zubů a již zmíněné hlavy ještě zlomené tři hrudní obratle, přišli doktoři až za další tři dny v nemocnici doma. Byly z toho asi tři měsíce vynucené dovolené – vyklepané tělo se muselo dát trochu dohromady, zvykl jsem si i na život v brnění. Rovněž vzniklo několik celkem kolektivních prohlášení, že se na to už můžeme vy...t, a že do vysokých hor a sněhu už nevlazem. Maximálně tak na vyhřáté šutry někde na jihu...

Časem se ale vše změnilo, já se odnaučil bát hloubek a březen 2003 nás zastihl opět na cestě do známých míst. Počasí drželo, poroučet větru dešti jsme nemuseli, obratle srostly, chrup byl opraven, najednou se nebylo na co vmluvit. Veřejné mínění nás, nabalené jako stěhováky, začalo tlačit nahoru – to je prostě ten idealismus lidí z hor. Za odpoledne prvního dne jsme měli za sebou spodek stěny až po Těžkou spáru, kde jsme si ještě natáhli lano. (Mimochodem –

nahore:

Milan Hurtik na vrcholovém hřebeni. K cíli krůček zbyvá...

Milan ve Výstupové spáře. Pár metrů strachu. Ledu jako šafránu, mačky klouzají po holé skále, tělo se ale stále pohybuje vzhůru, přitahováno vrcholem.

na vedlejší straně:

Šťastný, krásný, euforický...vrchol. Konečně!

minule to nebyl komín, ani to nebylo tak těžké. Asi jsme seklí o spáru vedle.) Dole jsme si vykopali přepychovou díru. Noc byla v pohodě, jenom já byl trochu podělaný, aby nám vydrželo počasí. Ráno jsme se vysoukali na konec lana a začali lézt. Pohoda nám ale vydržela jen do chvíle,

V LAVINÁCH A VÁNICÍCH – pravdivé příběhy z dramatických záchraných akcí v horách

232 stran, obrazová příloha, běžná cena 199 Kč, adventure cena 179 Kč
objednávky: www.knihyohorach.cz, 571 411 164, knihy@altituda.cz

ADVENTURE tip – novinka

dokud nám nedaly sbohem friendly i s karabinou, zapnuté do rozvázané smyčky. Naše ksichty musely být k popukání, friendly byly půjčené. Se zkrivenou hubou jsem odjel na První pilíř, abych je vyčmuchal. Šance byla skoro nulová, ale stal se zázrak – já je objevil a s nimi i trosky Milanova foťáku, který nevydržel vymetání Těžkého komínu. Po vystoupení nahoru jsem trochu pocítil atmosféru ústupu, a tak rychle (okolo 12.00) do práce. Další délka spáry, Hinterstoisser, pak První ledové pole, Hadice, Druhé pole a už (kolem 21.00) svítíme čelovkami na charakteristické hnědé fleky pod Todesbivakem. Tentokrát už ta díra není tak přepychová, zato výhled ano. Zařizujeme se co nejpohodlněji, o půlnoci už opět ležíme. Další den sami přidáváme pár hnědých skvrn a mažeme dál. Třetí ledové pole, začátek Rampy – všechno je jak má být a jak už popsala spousta lidí. Jen v závěrečném úseku Rampy se bývalý reprezentant zdržel o trochu déle, prý to je za VI – nakonec, kdo nevěří ať tam běží. V následujícím ledovém poli přidávám další hnědé fleky, prostě stěna dělá své

luje měsíc a reflektor helikoptéry – možná hledají někoho, kdo měl větší problémy, a ne se jenom po...l. Ráno se nám zase nechce o něco víc, ale opět jsme rozmotali špagáty, navěšeli na sebe ty krámy a vydali se vsříč světlým zitřkům. Zbytek traverzu, pár šroubů v těle Pavouka a už visíme na začátku Výstupových spár. Jedna, dvě, tři délky... Ledové žlábký si vychutnáváme, ale ještě není konec. Zase hoblujeme skálu mačkama – převis, plotna a dokonce sestup. Hovořit o obtížnosti je zbytečné, ať si každý prubne sám. Pak ještě dvě délky drtíme skálu v komíně a po třech dnech ve stínu na sobě konečně cítíme dotek slunce. Zbývající ledové délky na hřeben Mittelegi už vlastně nestojí ani za řeč, jenom začínáme vidět i k jihu. Exponovaný hřeben, slunce, výhledy. Najednou dřepíme na vrcholové převěji a s námi ještě dva Frantíci, kteří se tu zčista jasně objevili. Včera nastoupili dírou zubačky a stěnu zvládli s jedním bivakem. Při pohledu na jejich bágly, kterým klidně můžeme říkat chlebníky, jim to i věříme. Jsou čtyři hodiny odpoledne, ksichtíme se do slunka, vzájemně se fotíme. Po chvíli se poroučíme směrem k nádraží Eigergletscher, kam jsme se také po čtyřech hodinách šťastně doplácetili. Konečně ta pravá radost, dáváme si špek a slivovicu a říkáme si, že už nikdy za těma dobrotama takovou oklikou nepůjdeme – kratší je to přímo do špajzu...

Co dodat na konec? Možná jen to, že o samotném kopci už toho bylo napsáno moc a my jako rekreatanti a důchodci špatně vidíme a máme špatný odhad, takže hodnocení necháme na každém z vás. Ti co tam byli ví a těm co tam nebyli nic nebrání to zkusit, kopec tam pořád je. Mnoho štěstí a Hore zdar přeji účastníci zájezdu.

A na úplný konec ještě pár slov díky:

- některým a vůbec všem okolo za roztomilé klikatou cestu, která stála za to
- někomu za to, že tu ten kopec je, a že jsme tu také my
- komusi za to, že poručil větru dešti
- sami sobě, že jsme za ty roky nezpítoměli
- vedení DD Podlesí a Bzové za poskytnutý čas a trpělivost
- kamarádům za psychickou a materiální podporu, bez které bychom to nezvládli

Ahoj někdy někde na cestě
Milan a Sam

Osobnosti Severní stěny Eigeru:

Michel Piola

Je považován za znovuobjevitele skalního lezení v oblasti Mont Blancu, kde v 70. letech vytvářel stovky extrémně těžkých cest. Později působil na věžích Trango v Karakoram, na Baffinových ostrovech a v Grónsku. Horský vůdce ze Ženevy vytvořil v Severní stěně Eigeru čtyři významné prvovýstupy.

Daniel H. Anker

Švýcarský horský vůdce v Severní stěně podnikl v letech 1982 až 2000 jedenáct úspěšných výstupů, z toho čtyři prvovýstupy. Vytvořil také nové cesty v Kolumbii, Peru, Patagonii a mnoho volně lezených cest v Alpách.

Stephan Siegrist

Švýcarský horolezec, který podnikl mnoho obtížných výstupů v Alpách, Yosemitech a Patagonii. Severní stěnu Eigeru zdolal 15-krát. Za zmínku určité stojí jeho dva prvovýstupy La Vida es Silbar a The Young Spiderman, první OS přelezení cesty Le Chant du Cygne, sólový výstup cestou Spit Verdonnesque Édenté a druhý výstup cestou Yeti. Samozřejmě nechybí zimní přelezení klasické cesty nebo 5 h 45' trvající sólový výstup Lauperovou cestou. Blíže viz [21]

Jiří Šmíd

„Eigerman“ z východní Evropy. V letech 1976 až 1985 zlezl v Severní stěně Eigeru tři nové prvovýstupy, klasickou cestu v zimě přelezl celkem třikrát. Téměř 180 bivaků v Severní stěně z něj dělají bivakového krále této stěny.

Michal Pítelka

Pohodář, trvale žijící v Interlaken, vylezl v roce 1985 společně s Jirkou Šmídem a Čestmírem Lukešem prvovýstup „Na památku Toni Hiebelera“. Proslavil se také díky sólovému zimnímu výstupu klasickou cestou za 8 a půl hodiny. V loňském roce podnikl se Stephanem Siegristem výstup normálkou s dobovým vybavením, které použil při prvovýstupu Heinrich Harrera a Anderl Heckmaira.

Trochu bulvárů:

Alison Hargreaves (Velká Británie), zdolala v roce 1988 Severní stěnu v šestém měsíci těhotenství.

Použitá a doporučená literatura a zdroje [odkazy použity v textu]:

- [1] ANKER Daniel: Eiger - Die Vertikale Arena, AS Verlag & Buchkonzept AG, 3.vydání, Ženeva 2000, ISBN 3-905111-51-9.
- [2] HARRER Heinrich: Bílý pavouk, nakladatelství Ivo Železný, Praha 2001, ISBN 80-737-3635-3.
- [3] ARDITO Stefano: Přemožitelé hor, osudy nejvýznamnějších horolezeckých výprav, nakladatelství Rebo Productions, Dobrujovice 2001, ISBN 80-7234-219-3.
- [4] BALLU Yves: Horolezci, Z historie evropského horolezectví od konce 15.století po osmdesátá léta našeho věku, nakladatelství Brána, Praha 1997, ISBN 80-85946-75-0.
- [5] KUCHAR Radovan: Deset velkých stěn, STN, 1. vydání Praha 1963, 2. doplněné a pozmeněné vydání Praha 1967, 3.vydání Altituda 2003.
- [6] ŽÁRSKÝ Bohuslav: Stěna, nakladatelství Profil, Ostrava 1982.
- [7] DIEŠKA Ivan a kol.: Horolezectvo encyklopédia, nakladatelství Šport, Bratislava 1989.
- [8] ŠMÍD Miroslav: Ze života horolezce, Olympia, Praha 1991, ISBN 80-7033-118-6.
- [9] REBUFFAT Gaston: Hůlky a bouře, Trango, Vsetín 1996, ISBN 80-901977-3-6.
- [10] BUJHL Hermann: Od Alp po Himálaje, nakladatelství Šport, Bratislava 1965.
- [11] KRAKAUER Jon: Vábení hor - Odvážlivci mezi nebem a zemí (kapitola „Sný o Eigeru“), nakladatelství Columbus, Praha 2000, ISBN 80-7249-022-2.

Časopisy:

- [12] Hory 16/82 (velký přehledový článek o Severní stěně Eigeru, popis výstupů na jaře 1978)
- [13] Hory 3/88 (popis prvovýstupu Zluzý anděl M.+M.Coubalových)
- [14] Montana 4/98 (popis výstupu Michala Jáného a Martina Choutka)
- [15] Montana 2/02 (popis výstupu Jiří Vonky, Martina Klonfara a Adama Bubleho)

www stránky

- [16] <http://www.sldrs.ch/eiger-live/english/index-eiger.html>
- [17] <http://www.bergsteigen.at/berichte/touren/urserjager/urserjager.html>
- [18] <http://www.hkovysehrad.cz/eiger/8.html>
- [19] <http://www.hkovysehrad.cz/eiger01.html>
- [20] <http://www.bergsteigen.at/berichte/touren/sisiegriest/spidereiger.html>
- [21] <http://www.stephan-siegrist.ch>
- [22] <http://www.thomasulrich.com>
- [23] <http://www.robert-jasper.de>

2003

i za hezkého počasí. A my jsme „enom ogaři z dědiny“, zvyklí na svoje Čertáky. Končíme na začátku Božského traverzu, kdy v parádní expozici kopeme v ledu poličku asi 50 cm širokou. A znovu si podle zahnědlého ledu říkáme, že asi nejsme první, kdo se tady po...l. Opět si ležíme jak v „hotelu“, klepeme kosu, pozorujeme hvězdy, žvýkáme poslední zmrzlý salám a těšíme se, že snad zítra už budeme konečně na slunci. Stěnu osvět-

Bezpečně v horách

měkká skořápka mezi tělem a počasím

softshell

TEXT A FOTO: ANDREAS LERCHER

Prádlo odvádějící tělesnou vlhkost, uprostřed fleece a nahoře pevná svrchní vrstva, to byl donedávna nejlepší způsob jak se obléci pro aktivity ve volné přírodě. Nyní je kouzelným slůvkem „softshell“ – u oblečení na léto i na zimu. Co výrobci slibují a co toto oblečení skutečně dokáže?

Co to vlastně softshell, česky měkká skořápka, je? „Softshell“ se nazývá oblečení pro aktivity v přírodě, které má následující vlastnosti:

- odolné proti větru
- nepromokavé
- prodyšné
- pružné
- odolné proti oděru
- hřejivé

Úvodem

Slunce, déšť, sníh, vítr – proměnlivé počasí občas přináší příznivcům pobytu v přírodě nepříjemnosti s častým oblékáním a vysvlékáním. Výsledkem snah najít vhodné oblečení, které by kombinovalo co možná nejlepší ochranu před vlivem počasí, vysokou prodyšnost a pohodlnost, je v současné době „softshell“. Tyto nové tkaniny mají především odstranit negativní vlastnosti „hardshell“ (pevné skořápky např. Gore-texu), tkanin, které sice zaručují absolutní ochranu před mokrem, ale nemají dostatečnou prodyšnost za větru a drobného deště a nejsou často příliš pohodlné.

Vývoj

Myšlenka vyrábět vysoce prodyšné a přitom nepromokavé oblečení do přírody je stará více jak 15 let. Před čtyřmi roky uvedl kanadský výrobce Arc'teryx na trh poprvé bundy tohoto typu pod názvem „softshell“. Jestliže před dvěma lety bylo slovo „softshell“ takřka neznámé, pak rok 2003 nám přinesl celou paletu výrobků tohoto typu.

Odolnost proti větru

Tělo je třeba za nepříznivých a extrémních povětrnostních podmínek chránit před ochlazením, proto musí být správné oblečení odolné proti větru. Větru odolný je takový materiál, který propustí méně než 11 litrů vzduchu na m² za sekundu. Toho se dosahuje dvěma různými technologiemi: laminováním nebo mimořádně hustým tkaním materiálů.

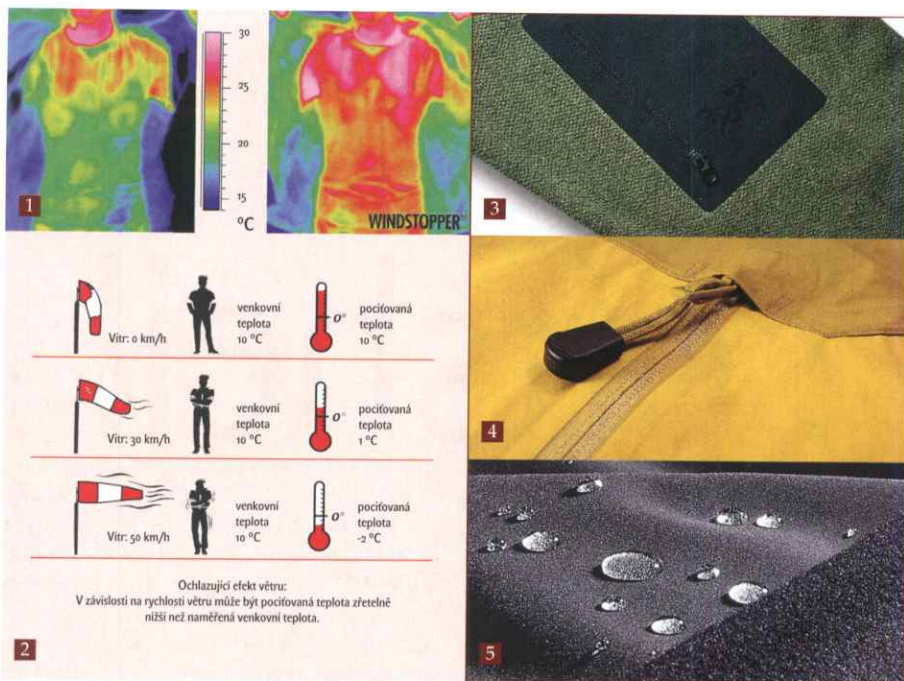
U laminování se jedná o kombinaci většinou tří vrstev různých materiálů. Přitom se pevně spojuje (laminuje) speciální větru a vodě odolná, prodyšná a pružná membrána s látkou svrchní vrstvy a podšívkové vrstvy. Tato technologie dokáže upravit takřka každou textilii nebo oblečení na větru odolnou a zachovat přitom poměrně velkou prodyšnost. Podle určení se používají dvě nebo tři vrstvy. Tyto laminované tkaniny se pak nazývají podle výrobců např. Polartec, WindBloc, Polartec PowerShield, Gore WindStopper Race, Gore Windstopper Trango, Gore Windstopper DuraStretch, Schoeller Wbformula nebo Schoeller Wbformula extreme.

Druhou možností jak zhotovit tkaninu odolnou proti větru bez membrány je mimořádně hustě tkané mikrovlnáko. Na příbalovém letáku kvalitních „softshells“ můžeme najít názvy jako Polartec WindPro, Schoeller Dynamic, Schoeller Dryskin, Schoeller Dryskin extreme, Schoeller WB400.

...„softshell“ se nazývá oblečení pro aktivity v přírodě, které má následující vlastnosti: odolné proti větru, nepromokavé, prodyšné, pružné, odolné proti oděru a hřejivé...

1 Teplotní diagram ukazuje ztráty tepla způsobené větrem při teplotě vzduchu 7° C a rychlosti větru 36 km/h. Snímalo se po dvou minutách u fleecu neodolného proti větru (vlevo) a odolného proti větru (vpravo) Zdroj: Infračervená termografie: SLG Prüf- und Zertifizierungs GmbH, Hartmannsdorf

2 Vzhledem k působení rychlosti větru je teplota v závislosti na rychlosti větru pocítována subjektivně jako nižší než skutečně naměřená teplota. Proto je oblečení odolné proti větru ideálním řešením pro pohyb v přírodě.

3 Kvůli lepší ochraně proti vodě už mnozí výrobci kapsy a zipy nenašívají, ale laminují. Švy musejí být lepené, aby byly vodě odolné.

4 Vodě odolné zipy na exponovaných místech se již používají běžně, překrývání látky není nutné

5 Svrchní materiály softshellu nesají vodu, ta se po určité době srazí do perliček. Mírnou nebo krátkou přeháňku je možno bez problémů přestat v suchu.

Nepromokavost

„Softshells“ nepatří do kategorie nepromokavého oblečení a ani si nečiní nároky jím být. Má ale poskytovat dostatečnou ochranu proti krátkým přeháňkám, drobnému dešti a sněžení. Výrobci toho dosahují různými technologickými a výrobními postupy. Membrány použité při laminování jsou buď vodotěsné nebo silně vodu odpujzující. Speciální dlouhodobě působící impregnace nebo laminování svrchní tkaniny resp. jejích vláken ještě zlepšuje tuto vlastnost materiálu, protože kapky vody se srazí už na povrchu. U hustých tkanin se ochrany proti vodě dosahuje impregnací nebo nanesením vrstvičky akrylátu (např. Schoeller WB400). Rozhodující pro ochranu proti vodě je ale u všech výrobků i kvalita zpracování na dobře známých problémových místech jako jsou zipy, kapsy a švy. Stále více se používají vodě odolné zipy nebo krycí lišta našitá na vnitřní nebo vnější straně, která zabraňuje průniku vody. Kapsy už se nenašívají, ale laminují. Potenciálním problémovým místem zůstává víceméně již jen klasický šev.

Prodyšnost

Vedle odolnosti proti větru a vodě je u oblečení do přírody nesmírně důležitým kritériem kvality prodyšnost. Pokud je nedostačující, hromadí se na vnitřní straně oblečení vlhkost. Důsledkem je prochladnutí nebo naopak přehřátí. Měřítkem

pro prodyšnost je hodnota RET (Resistance to Evaporating Heat Transfer). Ta se zjišťuje měřením odporu proti průchodu vodní páry. Membrány poslední generace a i husté tkané látky u testovaných softshells přitom vykazují hodnotu RET mezi 45 a 60 a jsou tedy výrazně lepší než klasický WindStopper-Fleece. Tkané látky při tomto srovnávání díky vyšší prodyšnosti výrazně bodují. Někteří výrobci přitom nabízejí výrobky, které mají větrací otvory na zipy, jež se v případě potřeby dají otevřít.

Pružnost

Pružnost materiálu má velký význam zejména při horolezectví. Použité materiály vykazují vysokou (laminované) až velmi vysokou pružnost (tkané). Někteří výrobci mimo to zapracovávají do svých modelů různé elastické látky na namáhaných místech jako jsou ramena, lokty, podpaží a vnitřní strana stehen. Tyto speciální detaily se osvědčily a jsou velmi příjemné.

Odolnost proti oděru

„Softshells“ musejí být jako bundy pro nejrůznější aktivity obzvláště odolné proti oděru. Mikrovlákna použitá pro svrchní vrstvu jsou obzvláště silná a zaručují dobrou odolnost proti oděru. Použití speciálních kordurových vláken a speciální impregnace nebo laminování ještě dále zvyšují odolnost softshells – klasický fleece se jim nemůže rovnat.

Hřejivost

Dobré izolační vlastnosti (zadržování tepla) by měly být pro toto oblečení samozřejmé. U většiny modelů zaručuje počesaná, objemná a hebká vnitřní strana tkaniny (MicroFleece), že člověk nemrzne ani při velmi nízkých teplotách. Patagonia jde svou vlastní cestou se svou silnou, samostatně zpracovanou podšívkou „Polartec R1“. Berghaus, Marmot a Salewa sázejí naopak na malou hmotnost a jejich modely se proto hodí především pro použití v létě.

Závěr

„Softshells“ plní, co slibují. Goretexovou bundu můžete takřka pořád ponechat v batohu, možná by stačil jen tenký nylonový povlak. Přednosti tohoto nového výrobku jsou na první pohled zřejmé: příjemně se nosí, dostatečně chrání i před horším počasím, vydrží podstatně víc než všechno, co zde dosud bylo, navíc jsou módně ušité a především jsou všestranně použitelné.

Výhled

Napjatě čekáme na další generaci softshells. Mountain Hardware představil na posledním zimním veletrhu ISPO vodě odolnou softshellovou bundu s lepenými švy na svrchní straně a konkurence určitě také nespí.

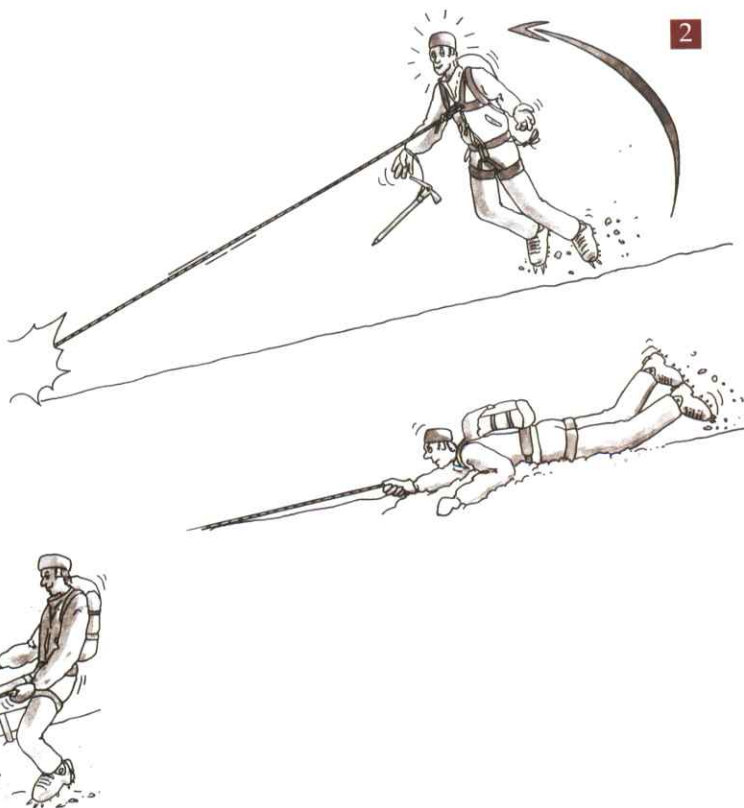
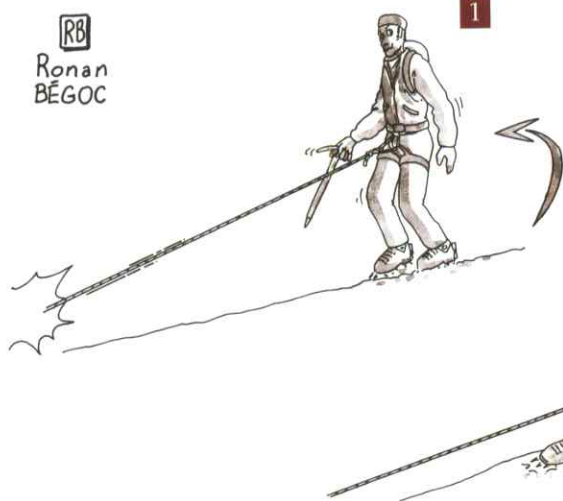
záchrana při pádu do ledovcové trhliny

TEXT: MAREK ČERMAN, MICHAL BULIČKA
ILUSTRACE: RONAN BÉGO

V minulém čísle jsme si ukázali, jak se správně navázat na lano jak při lezení po skalách, tak při přechodu ledovce. Dnes si povíme něco o tom jak se zachovat, pokud jeden z členů lanového družstva spadne do ledovcové trhliny. Jak jsme si řekli už minule, nikdy nelze nebezpečí pádu do trhliny při pohybu po ledovci úplně vyloučit. Je tedy dobré být pro takový případ připraven jak teoreticky, tak v neposlední řadě prakticky.

Nejčastější případ pádu do trhliny je pád prvního člena družstva v případě, že se pod ním propadne sněhový most. V takové chvíli není čas nad něčím přemýšlet, zbývající členové lanového družstva musí pád zastavit. Nejlepším instinktem je v tomto případě pud sebezáchovy (komu by se chtělo následovat kamaráda do temné průrvy), ale kdo má zachycení pádu nacvičené, je na tom mnohem lépe. Brzdění provádíme zalehnutím nebo sednutím na sněh a pomocí cepínu. Při stržení je výhodné mít bod navázání pod těžištěm těla, lano v tomto případě má tendenci nás strhnout do pro

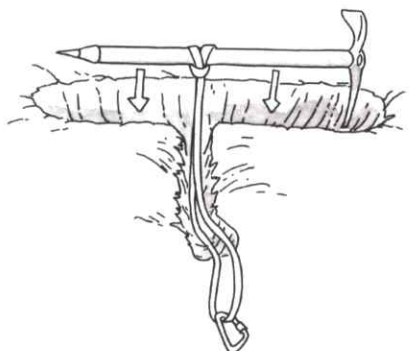
brzdění výhodné pozice tak jak to vidíme na obrázku 1. V případě, že jsme navázáni výš, lano nás strhává nad těžištěm a pád pak připomíná kotrmelec - obrázek 2, brzdění je v této pozici daleko těžší. O tom, jaký způsob navázání zvolit, jsme mluvili již minule a není tedy třeba se o tom blíže na tomto místě zmiňovat. Naštěstí nám při brzdění pomáhá tření lana o hranu trhliny, tomuto žádoucímu tření pomůžeme výrazně tím, že na laně mezi jednotlivými členy družstva uvážeme několik vůdcovských uzlů. Uzly však děláme jen v případě dvou nebo tříčlenného družstva.

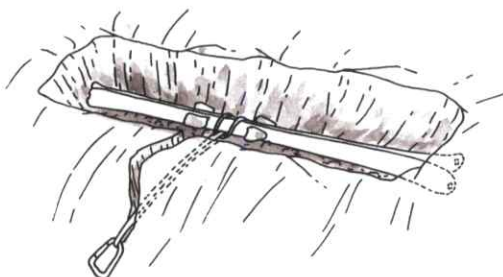
RB
Ronan
BÉGO

...prvním krokem po zachycení pádu je přenesení váhy na sněhovou kotvu...

3

4

Prvním krokem po zachycení pádu je přenesení váhy na sněhovou kotvu, kterou ovšem musíme nejdříve založit. Pro vybudování sněhové kotvy použijeme nejčastěji cepin nebo lyže a sešitou plochou smyčku. Na holém ledu můžeme použít ledovcové šrouby. Některé možné způsoby vidíme na obrázcích 3 a 4. Sněhová kotva musí mít dostatečnou nosnost a proto jí musíme vybudovat přiměřeně hlubokou (nejméně 40 cm) podle kvality a povahy sněhu. Kotvu dobře zaspeme sněhem a sníh pečlivě udusáme. V případě dvoučlenného družstva je tento úkon velmi těžký, není zde nikdo, kdo nám s budováním kotvy pomůže a tuto práci musíme zvládnout za současného držení oběti pádu – obrázek 5. Ve vícečlenném družstvu se úkolu budování kotvy ujímá třetí člen. Při nácviku vždy nacvičujeme nejsložitější a nejtěžší případ dvoučlenného družstva podle pravidla „těžko na cvičišti, lehký na bojišti“. Do ploché smyčky cvakneme zámkovou karabinu a pomocí krátkého prusíku, který již můžeme mít pro tento případ na laně připraven, přeneseme opatrně a plynule tah lana na kotvu. Vyvarujeme se zbytečných trhnutí a rázů, které mohou vytrhnout kotvu ze sněhu.

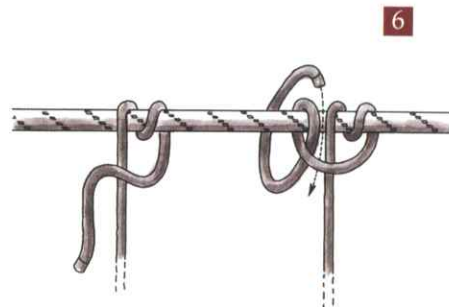

5

Na volném konci lana (to je ten, co není zatížen) rozvážeme případné „brzdící“ vůdcovské uzly a uvážeme prusík pomocí dlouhé prusíkové smyčky, na kterou se zajistíme pomocí karabiny se zámkem. Opatrně postupujeme na okraj trhliny, stále jsme zajištěni pomocí prusíkové smyčky, prusíkův uzel posunujeme po laně. Lano i smyčku držíme stále napnuté, aby byl náš případný pád co nejkratší. Když jsme na okraji trhliny, uvážeme na laně pomocí volného konce dlouhé prusíkové smyčky (3m dlouhé, průměr 5-6 mm) dvojitý prusíkův uzel tak jak to vidíme na obrázku 6. K oběti pádu potom spustíme karabinu, kterou si oběť připne do úvazku – obrázek 7. Používáme vždy zámkovou karabinu, nejlépe typu HMS, protože plní funkci klady a nahoru tak vytahujeme poloviční váhu.

Napneme lano a začneme s vytahováním. Na hranu trhliny je výhodné pro zmenšení tření položit například lyžařské hůlky, tak jak to vidíme na obrázku 8. Hůlky zajistíme proti ztrátě pomocí karabiny. Vytahovaný pomáhá vyprošťování tahem za pramen lana, na kterém visí. Výhodou této metody záchrany je to, že můžeme oběť vytahovat po malých krocích a vždy zajistit lano pomocí prusíku. Důležité je pořádně se zafixovat nohama a pak cyklicky postupovat metodou: pravá ruka přitáhne lano k sobě a levá ruka okamžitě poté posune uzel na prusíkovací smyčce směrem k postiženému. Právě tuto soustavu vyprošťovacích pohybů, jakýsi „dvojtakt“, je potřeba natrénovat a zautomatizovat.

Spolupráce zachraňovaného a zachraňujícího je možná pomocí jednoduchých povelů jako je „hěj-rup“. Nejtěžší oka-

6

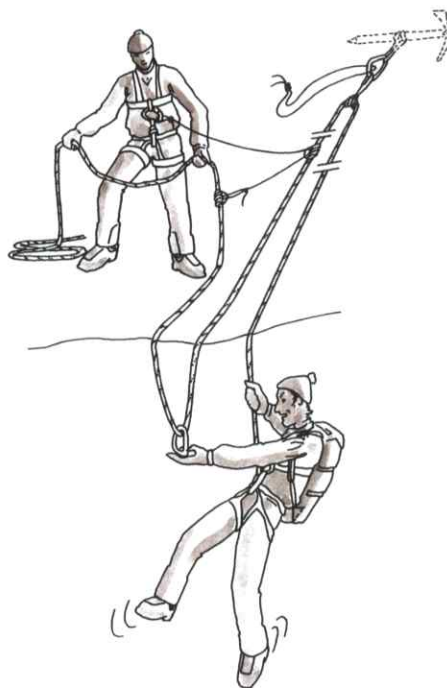
RB
Ronan
BÉGOC

...soustavu vyprošťovacích pohybů, jakýsi „dvojtakt“, je potřeba natrénovat a zautomatizovat...

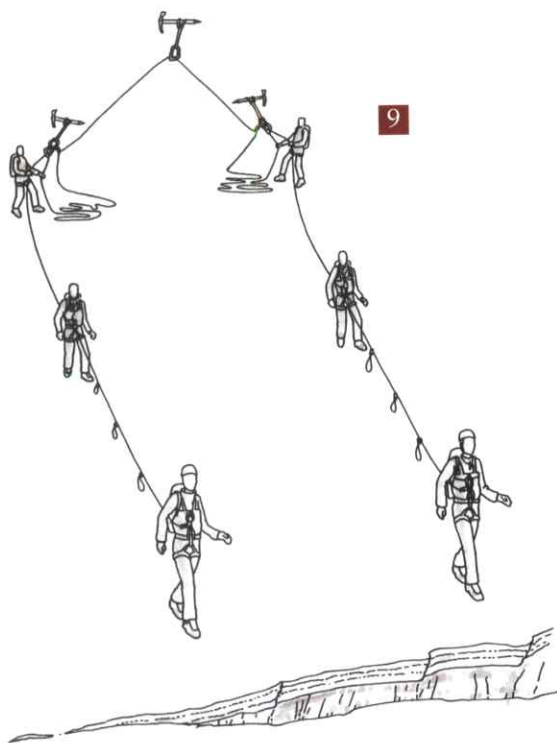
mžik při vytahování je moment, kdy je třeba dostat oběť pádu přes hranu trhliny, nejlepší způsob je, když se může zachraňovaný pokusit se přes hranu převalit za současné pomoci zachraňujícího.

Popsaný způsob záchranu možná vypadá na první pohled poněkud složitě, ale po pečlivém nacvičení je tato metoda velmi účinná a jednoduchá a vystačíme při ní s minimem materiálu (3x zámková karabina z toho 1x HMS, plochá smyčka, prusíkovací smyčky délek 1, 3 a 5 m, průměru 5–6 mm, cepín). Při nácvičení je rozhodně důležité svěřit se do zkušených rukou. Ideální příležitostí pro nácvik je ledovcový kurz pořádaný horolezeckým oddílem nebo Alpským klubem. Při nácvičení je vždy potřeba mít pro jistotu ještě záložní jistění (lépe více) vybudované na bezpečném místě a dalšího člena, který nacvičující dvojici jistí – obrázek 9. Při nácvičení se všichni několikrát vystřídáme a vyzkoušíme si jak pád, tak i záchranu a to vždy v situaci dvoučlenného lanového družstva. Pro nácvik není bezpodmínečně nutné vyrazit na ledovec. I v našich horách se dá najít v zimě plno vhodných zasněžených roklí a návějí, pocit pádu do „bezedné“ trhliny a atmosféru ledovce lze však jen těžko něčím nahradit. Rozhodně je výhodné si ještě před výpravou na ledovcový nácvik vše ještě znovu v klidu a bezpečně vyzkoušet a zopakovat třeba na horské chatě.

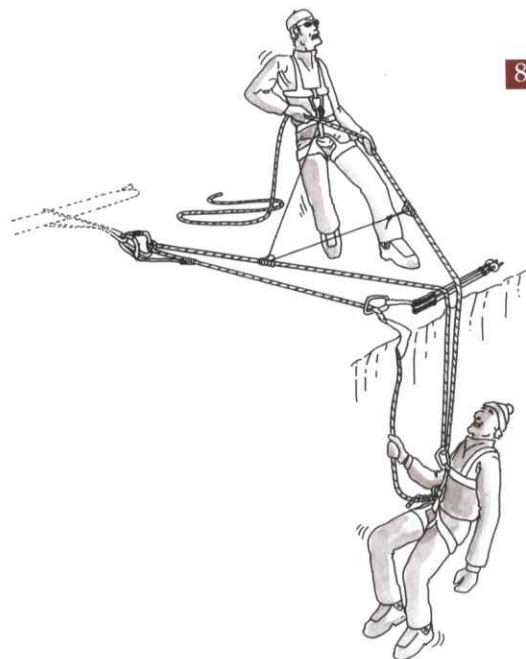

7

RB
Ronan
BÉGOC

9

8

alkohol v horách

psychické a fyzické účinky zapříčiněné konzumací alkoholu ve středních nadmořských výškách

TEXT A FOTO: ARNO JOAST

V Rakousku se vydává ročně asi 50 milionů lidí do alpských oblastí, aby zde pracovali, sportovali nebo si jen tak užívali pohledu na velehory. Podle statistik je možno asi 300 000 Rakušanů považovat za osoby závislé na alkoholu a asi milion za osoby touto závislostí ohrožené. Skoro 2,5 milionů lidí konzumuje alkohol denně. Vnucuje se tedy otázka, zda a do jaké míry existuje vztah mezi konzumací alkoholu v horách a selháním srdečního oběhu resp. smrtí z jiné příčiny než je úraz.

Mag. Arno Joast

Od nuly do tří tisíc

V posledních letech zesílil trend trávit dovolenou ve středních nadmořských výškách (1.500 – 2.500 m n. m.) i ve vysokohorských polohách (2.500 – 5.300 m n. m.) a provozovat tam sport. Jmenovat můžeme horolezectví, lyžování, snowboarding, túry na sněžnicích nebo canyoning. Alpská oblast se otevřela světu, což tyto aktivity podporuje. Mnoho turistických a lyžařských center v Alpách leží ve výškách mezi 1.000 a 3.500 metrů nad mořem. Jen v Tyrolsku je 15 horských oblastí, kde lze sportovat výše než ve 3.000 metrech. Celou „problematiku výšek“ ještě zvýrazňuje skutečnost, že většina návštěvníků Alp pochází ze země, v nichž většina obyvatelstva žije na úrovni mořské hladiny nebo jen těsně nad ní (např. z Německa, Holandska, USA, Itálie). K nezvyklé fyzické sportovní zátěži se přidává ještě zátěž způsobená výškou. Mobilita člověka 21. století umožňuje dorazit z domova, který často leží na úrovni mořské hladiny, za 12 hodin na horskou chatu nebo stanici lanovky, položenou výše než 3.500 metrů. Většina návštěvníků hor, kteří se v těchto výškách zdržují, přitom neví, že už jen změněné fyzikální vlastnosti atmosféry mohou vést k závažným zdravotním obtížím či dokonce ke smrti.

Aprés aneb čas po sportovní zátěži

Pobyt ve výškách se často kombinuje s konzumací alkoholu. Právě během dne se lidé při lyžování nebo večer na horských chatách a hotelích, ba dokonce i během odpočinku při lezení, nevzdají omamného pocitu po požití alkoholu. Přitom se někdy stává, že na organismus působí ještě přetrvávající účinek konzumace alkoholu z předchozího dne. Náš organismus tak zatěžuje vedle nezvyklé výšky i nejrozšířenější droga – alkohol. Statistiky o úmrtí v horách dokazují, že to pro mnohého alpinistu znamená příliš velký stres. V roce 1998 zemřelo v Rakousku téměř 50% vysokohorských turistů a 28% lyžařů na jiné příčiny než je úraz, tj. zpravidla na selhání srdečního oběhu. Tak vysoké procento úmrtí je jistě zapříčině-

no i tím, že mezi lidmi je stále více hypertoniků (osob s vysokým krevním tlakem) či osob s jinými onemocněními srdce a cévního oběhu. Asi 15% populace trpí kardiovaskulárními chorobami. Mnohá srdeční onemocnění znamenající zátěž pro organismus probíhají přitom zcela bez symptomů, tedy bez vědomí pacienta, takže mezi návštěvníky hor ba i mezi sportovci můžeme potkat mnoho „potenciálních obětí“. A právě pro tyto lidi může konzumace alkoholu ve výškách znamenat smrtelné nebezpečí. Proč kombinace alkoholu, nadmořské výšky a nezvyklé zátěže může být pro některé lidi životu nebezpečná, ukážeme na empirickém výzkumu poté, co popíšeme fyziologické a psychologické účinky alkoholu.

Fyziologické účinky alkoholu na lidský organismus

Abychom pochopili, proč alkohol na jedné straně způsobuje uklidnění, veselost a tiší bolest a na druhé straně může vést k závislosti, která končí tělesným i duševním zchátráním člověka, je nutno porozumět tomu, jak alkohol v lidském těle působí.

Alkohol je buněčný jed, to znamená, že po každém požití alkoholu musí tělo přijaté množství alkoholu odbourat, aby zamézilo svému poškození. Půl litru piva (4%, nebo chcete-li 10°) obsahuje asi 20 gramů čistého alkoholu (etanolu). Tělo vstřebává část z tohoto množství již v ústech a v jícnu, v žaludku pak asi 2 gramy, zbytek se přes tenké střevno dostává do krve. Jak „dobře“ tělo přijímá alkohol, závisí především na složení a množství potravy a na pohlaví. V provedeném výzkumu „potřeboval“ 180 cm vysoký a 90 kg vážící dospělý muž asi čtyři velká piva na lačný žaludek (!), aby dosáhl 0,5 promile (hranice pro řízení auta v silničním provozu).

Odbourávání alkoholu v těle

Dýcháním se vyloučí asi 5% z celkového množství alkoholu, močí asi jen 2%, ačkoliv alkohol tvorbu moče zvyšuje. Pocením se vyloučí maximálně 1 – 2% alkoholu. Tato čísla platí pro osoby, které jsou v klidu nebo spí. Asi 92% alkoholu se

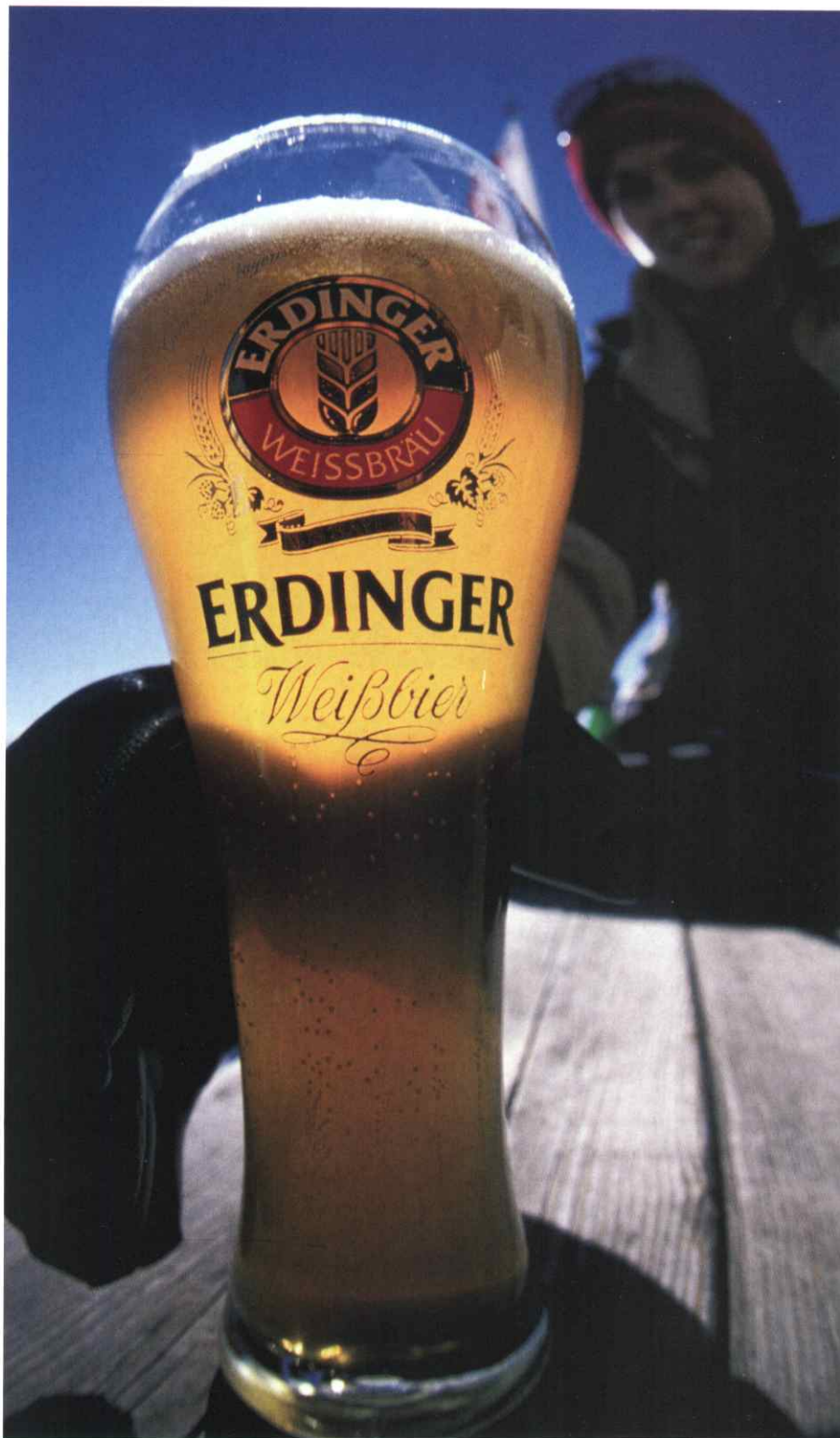
z těla vylučuje „oxidaci“ a to takřka výlučně játry. Rozhodující podíl na odbourávání alkoholu (90 – 95%) přitom připadá játernímu enzymu (alkoholdehydrogenáze). Pomocí ní může tělo rozložit při zátěži 0,10 - 0,12 promile za hodinu a ve spánku asi 0,05 – 0,09 promile za hodinu. Na trhu se pořád setkáváme s drahými „přípravky na vystřízlivění“, ale dosud se nepodařilo prokázat, že by urychlovaly odbourávání alkoholu. Také kofein, nikotin, stimulanty nebo chladné podněty způsobují jen přechodné „snížení“ množství alkoholu v krvi zúžením periferních žil s přechodným posunem tekutin. Vystřízlivění je ale jenom subjektivní pocit.

Jak bylo již řečeno, dá se vycházet z toho, že rychlost rozkladu alkoholu je asi 0,1 promile za hodinu. Přitom je jedno, jestli člověk pije víno, destiláty, pivo nebo radlera (směs piva a limonády). Záleží jenom na množství čistého alkoholu, které tělo musí odbourat. To znamená, že například horský vůdce shora uvedené velikosti a váhy, který si dá večer pět piv, začíná ráno po pěti hodinách spánku pracovat střízlivý. Jestliže ale vypije dvojnásobné množství alkoholu, má v sobě pořád ještě 0,5 promile alkoholu. Je jasné, že v tomto stavu by člověk neměl přebírat zodpovědnost za sebe natož za jiné.

Účinky alkoholu na organismus

Alkohol zpomaluje vylučování antidiuretického hormonu vasopresinu v podvěsku mozkovém (hypofýze), jehož úkolem je zamezovat ztrátě tekutin prostřednictvím ledvin. A právě to může vést k dehydrataci, což se negativně projevuje při adaptaci na výšku. Nedostatkem tekutin stoupá hodnota hematokritu (zhoustnutí krve) a tím se zvyšuje možnost omrzlin. Kromě toho podporuje alkohol tvorbu kyseliny močové, produktu rozkladu purinů, které člověk přijímá v masité strávě a nápojích s kofeinem.

Důsledkem proflámaných nocí může být ukládání krystalů kyseliny močové v kloubech. To znamená, že túra se může stát po takovém dlouhém večeru na horské chatě docela bolestivým zážitkem. Protože játerní buňky jsou po konzumaci alkoholu „zaměstnány“ jeho odbouráváním, dochází k (redukčně – oxidační) nerovnováze u jiných procesů látkové výměny. Tím je postiženo především zásobování ostatních orgánů glukózou, zejména mozku. Alkohol tedy zapříčiňuje pokles hladiny cukru v krvi (hypoglykémii), jehož důsledkem mohou být bolesti hlavy a podrážděnost, v extrémním případě i bezvědomí a koma. Při akutní opilosti vzniká „látkové podmíněný vratný psychický syndrom“. Tento syndrom se projevuje poklesem pozornosti a schopnosti koncentrace, poruchami chůze, vyjadřování, vidění a paměti. Dochází ke zrychlení dechu, zčervenání pokožky (opilecký nos), nedostatku cukru, závratím, nevolnosti, zvracení a kocovině (lehkým abstinenčním příznakům). Při akutním předávkování se psychická zmatenost zvyšuje: důsledkem jsou poruchy ori-

...alkohol je buněčný jed, to znamená, že po každém požití musí tělo přijaté množství alkoholu odbourat...

entace a zamlžení vědomí. Od 4 promile dochází k ohrožení života v důsledku zástavy dechu nebo udušení se zvratkami. Lze si lehce domyslet, že všechny jmenované poruchy představují nebezpečí především pro lidi, kteří se nalézají v horských oblastech. Především zaříté zvyky jako „panáček pro zahřátí“ absolutně neplatí. Právě naopak, alkohol způsobuje vasodilataci (rozšíření cév), tím dochází k většímu prokrvení pokožky a tím k rychlejšímu ochlazování. Další velká nebezpečí v sobě skrývají účinky alkoholu na psychiku organismu a to zejména u sportů spojených s určitým vědomím rizika.

Psychické účinky

Krátkodobé psychické účinky alkoholu ovlivňující chování se omezují hlavně na centrální nervový systém. Jak se projeví ztráta psychických zábrán, která nastává nejdříve, je nepředvídatelné a záleží především na osobnosti pijana, jeho očekáváních a vnějších okolnostech popíjení. Za určitých okolností může alkohol způsobovat uvolnění a euforii, za jiných může naopak podporovat agresivitu nebo stažení se do sebe. Po úspěšném zdolání vrcholu za příznivých vnějších podmínek může popíjení alkoholu navodit uvolnění a pohodu. Je ale možné, že ten stejný horolezec začne o pár minut později v důsledku zhoršeného počasí nebo jiného stresového faktoru jednat naprosto iracionálně právě proto, že předtím požil alkohol, který mu „udělal dobře“. Nebo se jeho nálada může rázem změnit v neodůvodněný strach a on se bude rozhodovat tak, jak by nikdy

nerozhodl, kdyby nebyl pod vlivem alkoholu. Očekávání a okolnosti ale ztrácejí na významu se stoupající dávkou, neboť začínají převažovat „tlumivé efekty“ a aktivita chování klesá. Pokud člověk vypije jen malé množství, zůstává většinou pádem svých smyslů, i když se projevují drobné poruchy koordinace. V tomto stádiu lehké opilosti už je ale silně omezena koordinace očí – ruce, resp. očí – nohy. To představuje pro opilého i jeho partnery velké nebezpečí zejména ve špatně schůdném terénu. Také schopnost udržovat rovnováhu se již při 0,5 promile snižuje o 30%! Zde nezáleží na tom, jestli se jedná o právě zkonzumovaný alkohol nebo o zbytkový alkohol.

Pokud člověk pije dál, klesá průběžně dále schopnost koncentrace, schopnost úsudku a paměti, až posléze zcela vymizí. Čím víc roste dávka alkoholu, tím silnější jsou postiženy mozkové funkce pijana.

Mnoho úrazů v horských sportech se stává proto, že alkohol krátkodobě zvyšuje subjektivní pocit výkonnosti a hlavně odvahy. Zvýšenou „zdánlivou odvahou“ ve spojitosti s delší dobou reakce a zpomalených reflexech ovšem výrazně roste nebezpečí úrazů. Zvláštnost ohrožení alkoholizovaných osob spočívá při výkonu sportu i v tom, že alkohol potlačuje únavu a tím často nenadále nastane „mrtvý bod“ ve výkonnosti. Při horské turistice dochází u alkoholizovaných osob často ke zraněním i proto, že při pádu nedělají ten správný a rychlý protipohyb. Jak vysoký je podíl osob pod vlivem alkoholu mezi zraněnými resp. mrtvými

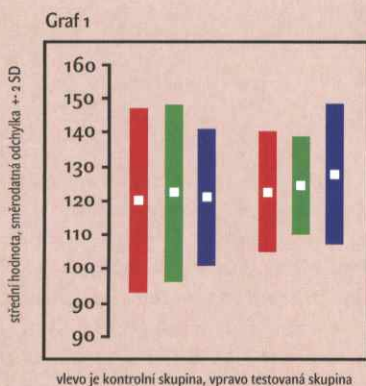
sportovci v horách nebylo dosud předmětem seriózního průzkumu. Pojišťovny odhadují, že mezi zraněnými lyžaři je to až 30%. Statistické výzkumy existují v silniční dopravě a na pracovišti. Ty říkají, že alkohol se podílí na 50% smrtelných úrazů v silniční dopravě a na 25% všech úrazů na pracovišti. Nedá se ale předpokládat, že bychom se v budoucnosti museli obávat v horách kontrol na alkohol jako v silniční dopravě. Pojišťovny ale určitě nejsou ochotny hradit náklady zraněným alkoholizovaným sportovcům v horách a proto se ve střednědobém výhledu určitě bude něco měnit v otázce náhrady škod.

Výzkum

Aby bylo možno zodpovědět otázku zvýšeného zatížení oběhového systému konzumací alkoholu ve středních nadmořských výškách, byl v srpnu 2001 proveden v Kitzbühelských Alpách na chatě v nadmořské výšce 1750 metrů empirický výzkum. Výzkumu se zúčastnilo 18 pokusných osob, 8 žen a 10 mužů. Skupina byla rozdělena na testovanou a kontrolní skupinu, přičemž testovaná skupina konzumovala alkohol. Členům kontrolní skupiny byly bez jejich vědomí podávány nealkoholické nápoje. Stáří pokusných osob bylo 17 až 87 let (průměrný věk 36,4 let). Kontrolní skupina sestávala z 5 mužů a 4 žen ve věku od 18 do 87 let (průměrný věk 44,4 let). Testovací skupina se skládala ze 4 žen a 5 mužů ve věku od 23 do 41 let (průměrný věk 28,3 let).

...pro organismus je rozdíl, zda konzumujeme alkohol ve výšce mořské hladiny nebo ve středních nadmořských výškách...

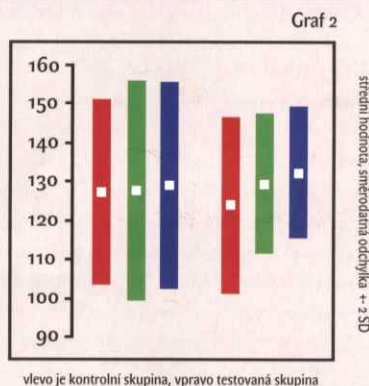

srdeční frekvence v testu na ergometru

červená = HR Ergotest střízlívi
zelená = HR Ergotest 0,5 promile
modrá = HR Ergotest 0,8 promile

krvni tlak v klidu (systolický)

červená = krvni tlak střízlívi
zelená = krvni tlak 0,5 promile
modrá = krvni tlak 0,8 promile

Graf 1: Střední hodnoty a standardní odchylka srdeční frekvence po 3 minutách zátěže na ergometru testované i kontrolní skupiny – ve střízlivém stavu, s 0,5 a 0,8 promile alkoholu v krvi.

Graf 2: Střední hodnoty a standardní odchylka systolického krevního tlaku v klidu u testované a kontrolní skupiny ve střízlivém stavu, s 0,5 a 0,8 promile alkoholu v krvi.

Význam pro sportovce v horách

Pro zdravé sportovce a osoby pobývající ve středních nadmořských výškách a konzumující alkohol v umírněném množství nemají zjištěné rozdíly mezi testovanou a kontrolní skupinou žádný větší význam. Ale pacientům trpícím onemocněním oběhového systému by mohl stres, kterým zatěžuje organismus konzumace alkoholu, způsobit problémy. Když pomyslíme na to, co již bylo zmíněno úvodem, že totiž 50% vysokohorských turistů a 28% lyžařů zahyne z jiných příčin než je úraz, rozuměj na selhání srdečního oběhu a že na horských chatách v Rakousku se vypije tisíce litrů piva, destilátů a vína, je nabitelná domněnka, že u rizikových skupin existuje souvislost mezi srdečními obtížemi a konzumací alkoholu.

Pokud srovnáme provedenou studii s výzkumy, které se prováděly v polohách na úrovni mořské hladiny, pak se ve středních výškách objevuje nápadně větší rozdíl mezi tepovou frekvencí a hodnotami krevního tlaku po konzumaci alkoholu od hodnot ve střízlivém stavu. Z toho je možno vyvodit závěr, že je pro organismus rozdíl, zda konzumujeme alkohol ve výšce mořské hladiny nebo ve středních nadmořských výškách!

Pro horolezce, turisty a lyžaře s onemocněním oběhového systému by to mělo znamenat, že ve středních výškách by měly konzumovat alkohol, pokud se toho nemohou vzdát, jen ve velmi malém množství. Pacientům s potížemi oběhového systému se může stát osudným i pití v klidu resp. po túře. Jak dokazují čísla výzkumu, tepová frekvence reaguje na alkohol i v klidu a po odpočinku.

Z těchto důvodů by bylo vhodné poučit horské vůdce o „negativním vlivu alkoholu“ na lidský organismus, možná by to pomohlo zachránit leckterý lidský život. Do budoucna by bylo potřeba se v souvislosti s úrazy v alpských oblastech více zabývat i problémem pomalého odbourávání alkoholu. Kdo z nás nezná „veselé večírky“ na horských chatách dlouho do noci, potom pouhé dvě, tři hodinky spánku, aby se včas vyrazilo na túru! Hlavně horští vůdci by si měli být vědomi své zodpovědnosti a pokud možno alkohol nepít.

První měření zkoumaných hodnot, saturace kyslíkem, krevního tlaku a tepové frekvence proběhlo v odpočatém stavu. Poté museli pokusné osoby podstoupit ergometrický test na kole. Při tomto vyšetření měla být simulována přibližně tepová frekvence při turistice resp. středně rychlém lyžování ve střední nadmořské výšce, což znamenalo, že se při ergometrickém testu používalo výkonové zatížení tělesná váha násobena 1,5. Např. u pokusné osoby vážící 75 kg z toho vyplývá zatížení 112,5 wattů. Pokusná osoba musela výkonem, který pro ni byl stanoven, jet po dobu 6 minut. Po třiminutovém zatížení se měřila tepová frekvence. Po 6 minutách zatížení se opět měřila tepová frekvence a také tlak a saturace kyslíkem. Stejně parametry se měřily 5 minut po skončení zátěže. Pokusné osoby poté musely vypít pivo, aby se dosáhlo žádaného stavu 0,5 resp. 0,8 promile alkoholu. Pokusné osoby měly vzhledem k odbourávání alkoholu přikázáno nepít jednu sklenici déle než čtyři minuty. Stupeň alkoholizace pokusných osob se měřil hmotovým spektrometrem. Měření se prováděla po konzumaci určitého množství alkoholu, které bylo u jednotlivých osob různé podle jejich hmotnosti a velikosti a provádělo se 5 minut po vypití určeného množství. Po dosažení 0,5 promile alkoholu v krvi se znovu měřil krevní tlak, tepová frekvence a saturace kyslíkem. Poté sledovaná osoba podstoupila znovu ergometrický test na kole.

Při tomto testu byly dodrženy stejné podmínky (doba, počet wattů) jako při testu ve střízlivém stavu. Znovu se měřila

tepová frekvence po 3 minutách resp. saturace kyslíkem a krevní tlak po 6 minutách a 5 minut po skončení ergometrického testu. Po skončení druhého testu musely pokusné osoby znovu konzumovat alkohol. Nyní bylo potřeba zvýšit hladinu alkoholu z 0,5 na 0,8 promile. Po dosažení 0,8 promile se opakoval ergometrický test za stejných podmínek.

Pokusné osoby kontrolní skupiny musely také pít pivo a byly jim prováděny zkoušky přístrojem na měření hladiny alkoholu v krvi. Jednalo se ale o nealkoholické pivo. Také tyto osoby musely v určitých časových odstupech podstoupit ergometrické testy na kole.

Výsledky studie

Provedený výzkum ukázal, že ve středních nadmořských výškách může mít ovlivnění kardiorespiračních hodnot v důsledku konzumace alkoholu různé projevy. To platí pro tepovou frekvenci, která byla i v klidovém stavu a především po třiminutovém zatížení podstatně vyšší než ve střízlivém stavu. Také po šesti minutách se ukazovalo ještě signifikantní zvýšení. Velmi zajímavé výsledky byly i u krevního tlaku. Zde bylo nápadně především silné zvýšení hodnot systolického tlaku. Hodnoty byly vždycky – v klidu, při zátěži i po odpočinku – markantně vyšší než u kontrolní skupiny. Zvýšení diastolických hodnot bylo jednoznačně zjištěno při zátěži. Jedině saturace kyslíkem nevykazovala žádnou reakci v souvislosti s konzumací alkoholu.